

Taloudelliset tiedotukset vuonna 2002

Sampo julkaisee vuoden 2001 vuosikertomuksen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Suomenkielinen vuosikertomus on luettavissa Sammon Internet-sivuilla osoitteessa <http://www.sampo.fi/vuosikertomus>

Painetun vuosikertomuksen voi tilata sähköpostitse edellä mainitusta osoitteesta, postitse osoitteesta Sammon konsernitiedotus, PL 1026, 00075 SAMPO tai puhelimitse numerosta 010 514 0042.

Vuonna 2002 Sampo julkaisee kolme osavuositiedotusta:

- tammikuu–maaliskuun osavuositiedotus julkaistaan 21.5.2002
- tammikuu–kesäkuun osavuositiedotus julkaistaan 13.8.2002
- tammikuu–syyskuun osavuositiedotus julkaistaan 14.11.2002

Suomenkieliset osavuositiedotukset ovat luettavissa Sammon Internet-sivuilla osoitteessa <http://www.sampo.fi/osavuositiedotukset>

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään 10.4.2002.

Sisällys

Keskeiset tapahtumat vuonna 2001	2
Konsernin avaintiedot	3
Sampo lyhyesti	4
Sammon keskeiset tuottotavoitteet	4
Sammon juridinen pää rakenne	5
Konsernijohtajan katsaus	6
Toimintaympäristö	8
Liiketoimintakatsaukset	
Sijoittaminen ja säästäminen	10
Pankkitoiminta ja palveluverkosto	12
Investointipankkitoiminta	14
Vahinkovakuutus	16
Tilinpäätös	
Toimintakertomus	18
Konsernituloslaskelma	30
Konsernitase	34
Emoyhtiön tuloslaskelma	40
Emoyhtiön tase	41
Tilinpäätöksen liitetiedot	
Riskienhallinta	42
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	49
Tunnuslukujen laskentakaavat	57
Tunnusluvut	60
Tilinpäätöksen muut liitetiedot	63
Tilintarkastuskertomus	121
Sampo-konsernin hallinto ja johto	122
Henkilöstö	128
Yhteiskuntavastuu	129
Tietoja osakkeenomistajille	130
Sijoitusanalyysijä	134
Yhteystietoja	135

Sivuilla 18–121 esitetty tilinpäätös perustuu markkoina laadittuun kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Virallinen tilinpäätös on nähtävissä täydellisenä Sammon lakiasioissa, Unioninkatu 22, Helsinki sekä osoitteessa Yliopistonkatu 27, Turku

Keskeiset tapahtumat vuonna 2001

Tammikuu:

- Sampo-Leonian ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi Mandatum-vaihtotarjouksen yhtiön hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Mandatumin osakkeenomistajille tarjottiin oikeus vaihtaa omistamansa Mandatumin osakkeet Sampo-Leonian uusiin A-sarjan osakkeisiin.
- Sampo-Leonian hallitus vahvisti konsernille 1.2.2001 voimaan tulleen uuden toimintaorganisaation ja nimitti keskeiset johtajat. Hallitus päätti esittää 5.4.2001 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että konsernin emoyhtiön nimeksi muutetaan Sampo Oyj. Hallitus myös täsmensi konsernin strategiaa.

Helmikuu:

- Sampo-Leonian ja Mandatum Pankin yhdistymisehdot toteutuivat, minkä seurauksena Mandatum Pankista tuli Sampo-Leonian tytäryhtiö.
- Leonia Pankki Oyj:n nimi muuttui Sampo Pankki Oyj:ksi
- Sampo-Leonia julkisti vuoden 2000 tuloksensa. Liikevoitto kaksinkertaistui 1 628 miljoonaan euroon.

Maaliskuu:

- Konserniin kuuluvien yhtiöiden nimiä muutettiin. Sampo-Leonia Omaisuudenhoito Oy:n nimi muuttui Mandatum Omaisuudenhoito Oy:ksi, Leonia Rahoitus Oy:n Sampo Rahoitus Oy:ksi, Leonia Kortti Oy:n Sampo Kortti Oy:ksi ja Sampo-Leonia Rahastoyhtiö Oy:n Sampo Rahastoyhtiö Oy:ksi.
- Sampo-Leonia siirtyi omistusyhteisö-rakenteeseen. Konsernin emoyhtiö on omistusyhteisö, jolla on tytäryhtiöinä pankki- ja vakuutusyhtiöitä.

Huhtikuu:

- Sampo-Leonia osti Keskinäiseltä eläkevakuutusyhtiöltä Varma-Sammolta 18 894 Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osaketta eli 20,1 prosenttia Henki-Sammon osakekannasta. Kaupan

jälkeen Henki-Sammon koko osakekanta on Sampo-konsernin omistuksessa.

- Sammon yhtiökokouksen päätöksellä emoyhtiön nimi muuttui Sampo-Leonia Oyj:stä Sampo Oyj:ksi.
- Yhtiökokous hyväksyi myös yhtiöjärjestyksen muutokset, jotka sisälsivät mm. yhtiön osakkeen splittauksen viiteen osaan.
- Yhtiökokous valitsi 7 jäsentä hallitukseen, jonka puheenjohtajaksi hallitus valitsi keskuudestaan kokouksen jälkeen johtaja Olli-Pekka Kallasvuon (Nokia Oyj).

Toukokuu:

- Sampo ehdotti yhdistymistä Storebrandin kanssa ja teki Storebrandin osakkeenomistajille osto- ja vaihtotarjouksen. Samassa yhteydessä Sampo julkisti sopimuksen Sammon vahinkovakuutus toiminnan siirtymisestä Ifille. Sopimuksen ehtona oli Sammon Storebrandin osakkeenomistajille tekemän ostotarjouksen toteutuminen.

Kesäkuu:

- Sammon osto- ja vaihtotarjoukset Storebrandin omistajille alkoi 11.6.

Heinäkuu:

- Sammon tarjousaika Storebrandin omistajille päättyi 10.7. Storebrandin osakkeenomistajat, jotka omistivat 83,5 prosenttia yhtiön osakkeista, tukivat Sammon tarjousta. Koska tarjottu määrä jäi alle tarjouksen ehtojen mukaisen 90 prosentin, tarjousaika pidennettiin 10.8.2001 asti.

Elokuu:

- Storebrandin osakkeenomistajille tehdyn tarjouksen voimassaoloaika pidennettiin 13.8. uudelleen 28.9. asti. Sammon tarjousta tukivat Storebrandin osakkeenomistajat, jotka omistivat yhteensä 86,3 prosenttia yhtiön osakkeista.

Syyskuu:

- Sammon Storebrandin osakkeenomistajille tekemän osto- ja vaihtotarjouksen tarjousaika päättyi 28.9. Tarjottu määrä jäi alle 90 prosentin. Sammon hallitus päätti 1.10., ettei tarjousaika enää jatketa eikä Storebrand-kauppaa toteuteta prosessin pitkittämisen, ostokohteen arvon ja markkinatilanteen muutosten vuoksi.

Lokakuu:

- Sampo ja TietoEnator ilmoittivat yhteistyön laajenemisesta. Sampo kertoi siirtävänsä myös vakuutusliiketoiminnan tietotekniikkapalvelut Sammon ja TietoEnatorin yhteisesti omistamaan Tietoleonia Oy:öön 1.1.2002 alkaen (yhtiön uusi nimi vuoden 2002 alusta on Primasoft Oy).
- Sampo Pankki jaettiin kolmeksi yhtiöksi, joista yhteen, uuteen Sampo Pankki Oyj:öön jäivät pankkitoimintaan liittyvät varat ja velat. Koko henkilöstö siirtyi uuteen pankkiin vanhoina työntekijöinä. Muihin yhtiöihin siirrettiin yritysten vastuuta ja kiinteistöjä. Näistä Sampo Luotto Oyj sisältää vienti- ja projektirahoituksen sekä suurten yritysten vastuuta. Sampo Liikekiinteistö Oy:öön siirtyivät pankin kiinteistö-omistukset.
- Sammon ja Mandatumin varainhoito-toiminta keskitettiin yhteen yhtiöön siten, että Mandatum Varainhoito Oy:n liiketoiminta siirrettiin Mandatum Omaisuudenhoito Oy:öön (aik. Sampo-Leonia Omaisuudenhoito Oy).
- Sampo Industrial Insurance myytiin Hampden Plc:lle.

Marraskuu:

- Sampo ryhtyi perustajaosakkaaksi verkkopankkiratkaisuja tuottavaan Meridea Financial Software -yhtiöön. Se tuottaa ja myy uuden sukupolven pankki- ja finanssialan ohjelmistoja. Muina osakkaina ovat Accenture, Nokia,

Konsernin avaintiedot

Euroopan johtava pääomasijoitusyhtiö 3i Group plc. sekä uuden yhtiön johtoon kuuluvia henkilöitä.

- Sampo ilmoitti siirtävänsä konsernin vahinkovakuutusyhtiöt osaksi If-konsernia. Samassa yhteydessä Sampo ja Varma-Sampo tulevat Ifin uusiksi omistajiksi. Ifin äänivallasta Sampo ja Varma-Sampo hallitsevat yhteensä 50 prosenttia.

- Sampo esitti yt-neuvottelujen aloittamista hallinto- ja tukipalveluissa. Yhtiö arvioi henkilöstön vähentämistarpeen olevan enintään noin 750 henkilöä.

- Sammon ja Mandatumin sijoitusrahastoliiketoiminta yhdistettiin siten, että Mandatum Rahastoyhtiö Oy luovutti sijoitusrahastojensa hallinnon Sampo Rahastoyhtiö Oy:lle.

Joulukuu:

- Vuonna 1996 alkaneet eurovalmistelut huipentuivat Sampo Pankin suureen eurokonversioon, minkä jälkeen kaikki pankkipalvelut ovat olleet euromääräisiä. Vakuutuspalvelut muutettiin euromääräisiksi vaiheittain siirtymäkauden aikana.

- Mandatum Pankki sulautui Sampo Pankkiin.

Milj. e

VOLYYMI

	2001	2000	Muutos-%
Talletuskanta	9 062	8 855	2,3
Luottokanta	13 597	14 471	-6,0
Rahastopääomat	2 675	2 002	33,6
Muut omaisuudenhoidon varat	7 469	5 214	43,2
Rahoituskate	469	437	7,3
Henkivakuutusmaksutulo	755	769	-1,8
Vahinkovakuutusmaksutulo	1 115	1 023	9,0

TULOS

	2001	2000	Muutos-%
Liikevoitto			
Omistusyhteisö *)	372	-	
Pankkitoiminta	296	430	-31,0
Henkivakuutus	78	421	-81,4
Vahinkovakuutus	569	777	-26,8
Yhteensä **)	1 286	1 628	-21,0

TUNNUSLUVUT

	2001	2000	Muutos-%
Osakekohtaiset			
Tulos, euroa	1,50	1,78	-15,7
Osinko, euroa ***)	0,75	1,60	-53,1
Substanssi, euroa	5,67	8,40	-32,5

*) Omistusyhteisö aloitti toimintansa 2001 toisen vuosineljänneksen alussa.

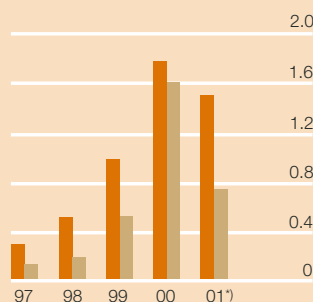
***) Toimialojen välisten osinkojen ja myyntivoittojen vähentämisen jälkeen.

)) Ehdotettu osinko vuodelta 2001, osakkeiden lukumäärä 555 623 515 kpl. Vuodelta 2000 maksettiin varsinaisen 0,8 euron osingon lisäksi lisäosinkoa 0,8 e.

Vuosi 2000 volyymiluvut Sampo-Leonia-Mandatum pro forma.

Tulos ja tunnusluvut ilman Mandatumia.

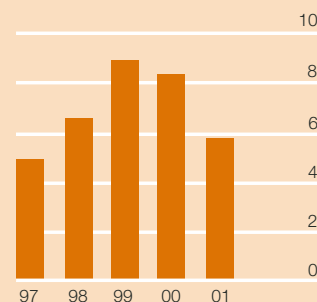
Osakekohtainen tulos ja osinko, euroa

■ Tulos/osake
■ Osinko/osake

*) hallituksen esitys

Osakekohtainen substanssi, euroa

Sampo lyhyesti

Sampo on Suomen ensimmäinen täyden palvelun finanssikonserni. Keskeisimmässä asemassa ovat sijoittajan ja säästäjän palvelut. Haluamme tarjota säästämisestä kiinnostuneille asiakkaillemme monipuolisen ja kilpailukykyisen palveluvalikoiman. Tarjoamme henkilö-, yritys- ja yhteisöasiakkaillemme myös perinteisiä pankki-, vakuutus- sekä investointipankkitoiminnan alaan liittyviä palveluja. Sammon arvot – eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjyys – ohjaavat toimintaamme ja asiakassuhteitamme hoitoa.

Finanssikonserni Sammon toiminta käynnistyi vuoden 2001 alussa, kun Suomen johtava vakuutuskonserni Sampo ja johtaviin pankkiryhmiin kuuluva Leonia yhdistivät voimansa. Helmikuussa 2001 konserniin liittyi myös Mandatum. Uusi Sampo on omistusyhteisö, jonka tytäryhtiöitä ovat mm. Sampo Pankki, Sampo Rahastoyhtiö, Mandatum Omaisuudenhoito ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo. Liiketoiminnan kasvualueita ovat säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvät palvelut (henkivakuutus, varainhoito ja

rahastot), vähittäis- ja yksityispankipalvelut sekä investointipankkitoiminta.

Vuoden 2002 alussa Sammosta tuli pohjoismaisen vahinkovakuutusyhtiö Ifin pääomistaja. Samassa yhteydessä Sammon vahinkovakuutusyhtiöt siirtyivät osaksi If-konsernia. Vahinkovakuutuspalvelut kuuluvat rakennejärjestelyistä huolimatta edelleen Sammon palveluvalikoimaan. Sammon yhteistoimintayhtiöitä ovat henkivakuutusyhtiö Kaleva ja työeläkeyhtiö Varma-Sampo.

Sammon keskeiset tuottotavoitteet

Pankki- ja rahoitustoiminta

Tuotto riskiallokoidulle pääomalle (RORAC) > 20 prosenttia

Kulu–tuotto -suhde (C/I) < 0,55

Henki-Sampo

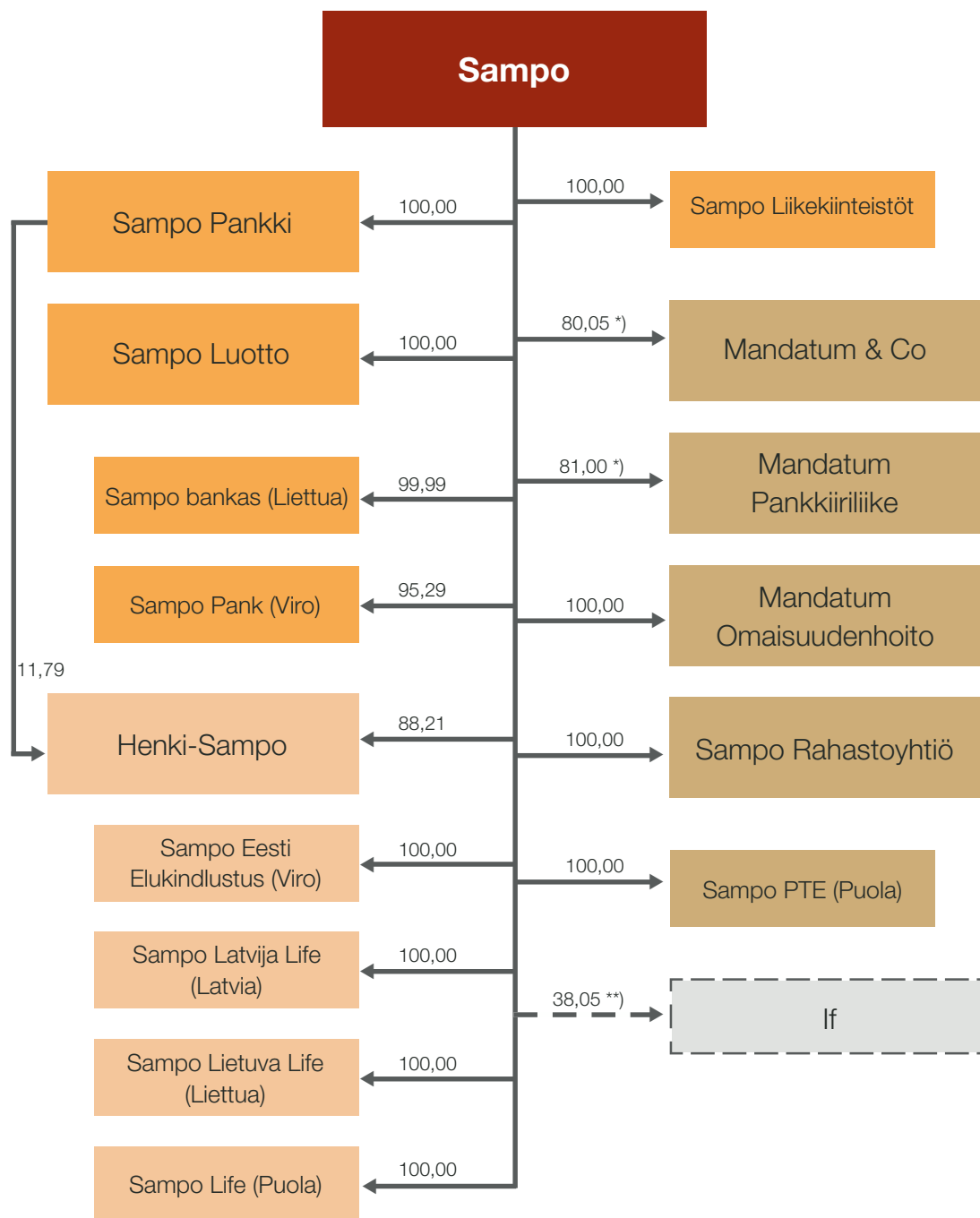
Tuotto omalle pääomalle (RONAV) > 14 prosenttia

RORAC = Liikevoitto verojen jälkeen (verot 29 %)/Riskiallokoitu pääoma
(7 % * Riskipainotetut saamiset ja vastuut)

Kulu–tuotto -suhde = kulut yhteensä/tuotot yhteensä

RONAV = Liikevoitto verojen jälkeen (verot 29 %)/Oma pääoma

Sammon juridinen pää rakenne 2.1.2002

*) Esitetyt osuudet yhtiöistä omistaa Sampo Oyj:n kokonaan omistama Mandatum Holding

**) If ei ole konserniyhtiö. Ifin äänivallasta Sampo ja Varma-Sampo hallitsevat yhteensä 50 %:ia.

- Omistusyhteisö
- Pankki- ja rahoitustoiminta
- Sijoituspalvelutoiminta
- Henkivakuutus
- Vahinkovakuutus
- Osuus osakepääomasta, %

Konsernijohtajan katsaus

Sampo toteutti vuonna 2001 erittäin suuren muodonmuutoksen. Konsernin liiketoimintakonsepti ja toimintaorganisaatio uudistettiin. Konsernin rakennetta myös yhtenäistettiin eli monet jo juridisesti aiemmin päätetyt fuusiot pantiin nyt sisäisesti täytäntöön. Tämä tehtiin mm. yhdistämällä eri liiketoimintojen päällekkäisiä organisaatio-rakenteita ja rationoimalla hallinto- ja tukitoimintoja.

Suuritöisestä rakenneuudistuksesta huolimatta konserni kykeni tekemään hyvät tulokset kaikilla liiketoiminta-alueilla. Erityisesti vuoden jälkipuoliskolla uudistunut organisaatio alkoi toimia tuloksekkaasti. Sampo mm. voitti markkinaosuutta rahastosäästämässä poikkeuksellisen paljon eli 3,6 prosent-

tiyksikköä. Kaikki muut suuret kilpailijamme menettivät osuuksiaan.

Sammon vuosi oli mielestäni hyvin positiivinen erityisesti toimintaympäristöön verrattuna. Sijoitusmarkkina oli vaikea kuten vuosi sitten tässä katsauksessa ennakoitiin. Talouskasvun hiipuminen heijastui finanssimarkkinoille ja syyskuun terrori-isku New Yorkiin synkensi tilannetta edelleen.

On tyydytyksellä todettava, että nämä syvät muutokset järkyttävine tapahtumineen eivät juurikaan heijastuneet Sammon liiketoimintoihin. Rahastosäästämisen etenemisen lisäksi muikin pankkitoiminta menestyi hyvin. Investointipankki Mandatum teki lähes ennätysvoiton, vaikka toimiala keskimäärin oli suurissa vaikeuksissa taantuman ja

it-yhtiöiden ahdingon vuoksi. Nihkeän alkuvuoden jälkeen henkivakuutuskin kohensi sekä markkina-asemaansa että tulostaan. Kotimaisessa vahinkovakuutuksessa saavutimme ensimmäisen kerran tehokkuus- ja kannattavuustavoitteemme. Yhdistetty kulusuhde parani 104,1 prosenttiin.

Totesin viime vuosikertomuksessa, että konsernin sijoitussalkun tasapaino on erityisen tärkeää vaikeassa markkina-tilanteessa ja lupasin salkun tasapainottamista "nopeutetussa tahdissa". Näin tehtiin. Nokia-salkusta, jossa oli vuoden alussa 30 miljoonaa osaketta, myytiin 23 miljoonaa osaketta. Myynnit onnistuttiin toteuttamaan vuoden parhaiden kurssitasojen aikaan, sillä myytyjen osakkeiden keskihinnaksi muodostui lähes 34 euroa.

Ulkoiset rakennejärjestelyt

Sampo teki toukokuussa ostotarjouksen norjalaisen Storebrand ASAn osakekannasta. Järjestelyyn liittyi myös mahdollisena pohjoismaisen vahinkovakuutusratkaisun toteuttaminen. Storebrandilla oli Norjassa vahva markkina-asema ja sen strategia oli hyvin lähellä Sammon valitsemää toimintastrategiaa.

Sammolle tarjottiin ostettavaksi kesän kuluessa 86 prosenttia Storebrandin osakkeista, kun kaupan toteuttaminen Norjan kiistellyn lainsäädännön mukaan olisi edellyttänyt 90 prosentin omistusosuuden saavuttamista. EU-viranomaiset arvostelivat voimakkaasti Norjan lainsäädäntöä ja vaativat sen muuttamista. Lainsäädännön muuttaminen ns. 90 prosentin säännön osalta onkin nyt vireillä.

Lokakuussa Sampo kuitenkin päätti, ettei se jatka tarjousta eikä toteuta Storebrand-kauppaa. Syynä oli markkina-

tilanteen ja Storebrandin arvon voimakas heikkeneminen elo-syyskuussa. Kaupan toteuttaminen olisi ollut Sammon osakkeenomistajien etujen vastaista alkusyksyn tapahtumien jälkeen. Tarjous-ehdojenkin mukaan Sammolla oli oikeus jättää kauppa toteuttamatta, jos ostokohteen tulos heikkenee alle ehdoissa määritellyn raja-arvon. Olosuhteiden muutos oli niin voimakas, ettei toista vaihtoehtoa voinut enää harkita.

Sen sijaan Sampo katsoi, että Storebrand-järjestelyyn liittynyt pohjoismainen vahinkovakuutusratkaisu oli edelleen etujemme mukainen ja siten toteutettava. Marraskuussa päästiin sopimukseen, jonka mukaan Sammon vahinkovakuutus liitetään osaksi vahvistettua Ifiä. Sampo sai vastikkeeksi Ifistä 38 prosentin omistusosuuden ja nettomääräisesti 171 miljoonan euron käteissuorituksen. Ifin äänivallasta Sampo sai yhdessä Varma-Sammon kanssa 50 prosentin osuuden.

If on Pohjoismaiden ylivoimaisesti suurin vahinkovakuuttaja, joka on Sammolle tärkeä osakkuusyhtiö. Olemme voimakkaasti sitoutuneet rakentamaan Ifistä kannattavan yhtiön. Sammosta siirtynyt kanta on esimerkkinä ja tavoitteena, kun konsernin muiden osien toimintoja tervehdytetään. Ifiin siirtyi Sammosta terve vahinkovakuutuskanta, sillä Keski-Euroopassa toiminut Sampo Industrial Insurance myytiin lokakuussa kuten vuoden alun strategialinjauksissa luvattiin.

Sammon arvostus

Luonnehtisin kulunutta vuotta sisäisen rakentamisen vuodeksi, vaikka vuoteen sisältyikin pohjoismainen vahinkovakuutusjärjestely. Liiketoiminnan strategiset uudelleensuuntaukset organi-

saatiouudistuksineen olivat suuritöisiä tehtäviä. Merkittävää oli myös mm. pankkitoiminnan juridisen rakenteen uudistaminen kolmeen yhtiöön eli vähittäispankkiin, suuryrityksiä palvelemaan luottolaitokseen ja kiinteistö-yhtiöön.

Kaikkein tärkeintä oli kuitenkin se, että liiketoiminta kehittyi vaikeissa sisäisissä ja ulkoisissa olosuhteissa keskimäärin hyvin. Toiminnan tehostuminen vuoden loppua kohden antoi uskoa, että valitsemamme strateginen linjaus on ollut oikea. Itse asiassa rahasto- ja säästämistuotteiden nopea myyntimenoitus osittain yllättikin ottaen huomioon viime syksyn tilanteen sijoitusmarkkinoilla.

Sammon valinnat ovat mielestäni saaneet paitsi asiakkaiden myös markkinoiden hyväksymisen. Olemme nousseet markkina-arvolla mitattuna keskiuureksi pohjoismaiseksi finanssitaloksi.

Työtä edessä

Sammon rakentaminen ei ole tietenkään päättynyt, vaan vuosi 2001 oli onnistunut alku rakennustyölle.

Meillä on paljon tehtävää asiakaspalvelussa, tuotekehityksessä, eri liiketoimintojen entistä syvemmissä integroinnissa jne. Työtä kuitenkin helpottaa se, että strategiset valinnat on tehty ja organisaatio on valmis hyödyntämään uutta linjaa. Lisäksi Suomen lainsäädäntö sallii 1.2.2002 alkaen asiakastietojen luovuttamisen finanssiryhmän eri osien välillä asiakaspalvelu- ja markkinointitarkoituksiin. Odotettu lainmuutos on olennaisen tärkeä Sammolle, jonka konsernissa ja osakkuusyhtiössä on paljon asiakkaita, mutta vielä suhteellisen vähän kokonaisasiakkuuksia.

Alkanut vuosi on edelleen sijoitusmarkkinoilla haastava, vaikkei enää eletäkään viime vuoden kolmannen neljänneksen kriisitunnelmia. Osaavat finanssipalveluyritykset erottuvat ja menestyvät tässä suhdannevaiheessa. Odotan Sammon etenevän hyvin erityisesti valitsemillamme kasvualueilla.

Vuotta 2002 voi Sammon kannalta kuvata myös normalisoitumisen vuodeksi. Ylikapitalisaatiota on purettu ja uusi organisaatio lähtenyt onnistuneesti toimimaan. Absoluuttiset tulosluvut eivät tule olemaan samaa luokkaa kuin kahtena edellisellä Nokia-salkun purkuvuonna, mutta sijoitetulle pääomalle odotamme vähintään hyväksyttävää tuottotasoa. Liiketoimintamme on nyt terveellä pohjalla.

Kiitän sekä asiakkaitamme että osakkeenomistajiamme. Sampo on muuttunut ja muuttuu teidän etujenne mukaan. Olemme tehostaneet organisaatiotamme, että säilyttäisimme hyvän kilpailukykyämme ja saisimme konsernin asiantuntemuksen entistä tehokkaammin asiakkaiden ulottuville. Sampo-brandi velvoittaa pyrkimään aina parempaan koko palvelukirjossamme eli sijoitus-, pankki-, henki- ja vahinkovakuutuspalveluissa.

Vuosi 2001 oli monella tapaa henkilöstölle vaikea. Muutokset olivat suuria. Silti ne kyettiin toteuttamaan ripeästi ja tuloksellisesti. Kiitän lämpimästi koko henkilöstöä sekä jaksamisesta että tuloksista.

Maaliskuussa 2002

Björn Wahlroos

Toimintaympäristö 2001

Kokonaistuotannon kasvu hidastui nopeasti ja bruttokansantuotteen nousu jäi Suomessa arviolta vajaaseen prosenttiin. Maailmantalouden kasvu jäi merkittävästi edellisvuotta alhaisemmaksi. Työttömyysaste jatkoi maltillista laskua painuen vuosikeskiarvona 9,1 prosenttiin. Vuosikeskiarvona Suomen inflaatio madaltui 2,6 prosenttiin. Lyhyet ja pitkät korot laskivat vuoden kuluessa. Osakekurssit pääsääntöisesti alenivat edellisvuoteen verrattuna. Yhdysvaltoja vastaan suunnatut terrori-iskut 11. syyskuuta aiheuttivat levottomuutta myös rahoitusmarkkinoilla.

Rahoitusmarkkinat

Euroopan keskuspankki laski ohjauksorkojaan neljä kertaa. Minimitarjouskorkoa laskettiin vuoden aikana 1,5 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin. Rahamarkkinakorot alentuivat jo vuoden alussa, kun merkit talouskasvun heikkenemisestä voimistuivat ja odotukset inflaatiovauhdin hidastumisesta euroalueella lisääntyivät. Esimerkiksi asuntolainoissa melko usein käytetyt 6 ja 12 kuukauden euribor-korot laskivat vuoden aikana noin puolitoista prosenttiyksikköä.

Myös pitkät korot pääsääntöisesti laskivat vuoden mittaan. Lyhyiden korkojen lasku yhdistettynä talouskasvun ja inflaation hiipumiseen painoivat koko tuottokäyrää alaspäin. Loppuvuodesta pitkät korot nousivat hieman, koska rahoitusmarkkinoilla virisi toiveikkua talouskasvun elpymisestä. Suomen valtion joukkolainojen korkoero saksalaisiin valtionlainoihin pysyi likimain ennallaan. Kymmenen vuoden maturiteetissa korkoero oli noin 0,2 prosenttiyksikköä. Yritysten joukkolainojen korkoero suhteessa valtion lainoihin kasvoi vuoden kuluessa. Syyskuun erityisen voimakkaan korkoeron kasvun

jälkeen ero kaventui vuoden loppua kohti jääden silti vuoden alun lukemia suuremmaksi. Euroopan joukkolainamarkkinoilla yrityslainaemissioiden volyyymi kasvoi ennätysuureksi, noin 330 miljardiin euroon.

Osakekurssit jatkoivat vuonna 2000 alkanutta laskua lähes koko vuoden. Viimeisellä neljänneksellä osakekurssit nousivat, koska rahoitusmarkkinoiden keskimääräiset odotukset tulevasta talouskasvusta kohentuivat. HEX-yleisindeksi laski vuoden alusta loppuun 31 prosenttia ja portfolioindeksi 22 prosenttia. Heikentynyt maailmantalouden tila ja odotuksia pienempi kasvu notkahduttivat erityisesti telekommunikaatioalan kasvuyritysten osakekursseja. Telekommunikaatio-osakkeet yhteensä menettivät arvostaan vuodessa 39 prosenttia. Pankki- ja rahoitusalan osakkeiden kurssit laskivat keskimäärin 27 prosenttia. Metsäteollisuusyhtiöiden osakekurssit puolestaan nousivat noin 8 prosenttia vuoden kuluessa.

Euron heikentymistrendi Yhdysvaltojen dollariin nähden katkesi kurssin ollessa keskimäärin ja vuoden lopussa noin 0,89. Suomelle tärkeistä ulkomaisista valuutoista Ruotsin kruunu heikkeni lähes 10 prosenttia. Ison-Britannian punnan eurokurssi pysyi keskimäärin lähes ennallaan.

Syyskuun 11. päivän terrori-iskut Yhdysvalloissa aiheuttivat välittömien tuhojen lisäksi syksyllä levottomuutta rahoitusmarkkinoilla, painoivat kuluttajien luottamusta, heikensivät esimerkiksi lentoyhtiöiden näkymiä ja vahinkovakuutusyhtiöt joutuivat harkitsemaan uudelleen vakuutusien hinnoittelua terrori-iskujen varalta. Välittömät tuhot johtavat suuriin vahinko- ja henkivakuutuskorvauksiin vahinkoja kärsineille. Sammolla ei ollut ensi- tai jälleenvakuutusvastuita 11.9. terrori-

iskujen kohteissa. Keskuspankit tukivat rahoitusmarkkinoiden vakautta alentamalla korkoja ja lisäämällä likviditeettiä.

Kotitaloudet

Kuluttajien luottamus omaan talouteensa pysyi vahvana, mutta odotukset Suomen talouskehityksestä heikkenivät. Työllisyyskehitys heikkeni vuoden loppua kohti, mutta koko vuoden työttömyysaste alentui 9,1 prosenttiin. Kotitalouksien nimelliset ja reaaliset tulot lisääntyivät. Luotonottohalukkuus oli melko voimakasta. Euribor-sidonnaiset luotot lisääntyivät huomattavasti. Kotitalouksien pankkiluottojen koko kanta nousi joulukuussa 8,5 prosenttia vuoden takaisesta 37,5 miljardiin euroon. Luotonannon nopeasta kasvusta huolimatta kotitalouksien velkaantumisaste pysyi kohtuullisena. Yleisön euro- ja valuuttamääräinen talletuskanta kasvoi noin viisi prosenttia. Rahastoista erityisesti lyhyen koron instrumentteihin sijoittavat olivat suosittuja.

Kotitalouksien asuntoluottokanta kasvoi 11 prosentin vuosivauhtia. Asuntojen hinnat pysyivät melko vakaina koko vuoden. Asuntojen uudisrakentamisen vauhti hidastui.

Palvelualojen kasvu jatkui edellisvuotta vaisumpana. Vähittäis- ja tukkukaupan myyntimäärät lisääntyivät, mutta auto-kaupan myynti heikkeni. Ajoneuvohallintokeskuksen ylläpitämän ajoneuvorekisterin tilastojen mukaan ajoneuvojen ensirekisteröinnit vähenivät viime vuonna 12,7 prosenttia. Kaikkien ajoneuvojen ensirekisteröintejä oli 178 890, kun niitä vuonna 2000 oli 204 849. Silti ajoneuvokanta nousi vuoden 2001 lopussa yhteensä 3,76 miljoonaan, eli kaksi prosenttia suuremmaksi kuin vuotta aiemmin.

Teollisuusyritykset

Sekä vienti että tuonti supistuivat vuonna 2001 edellisvuoteen verrattuna. Talouskasvu hidastui kaikilla Suomen päävientimarkkinoilla. Ulkomaankaupan vaihtosuhte kohentui hieman tuontihintojen laskettua vientihintoja enemmän. Kauppataseen ylijäämä pysyi lähes vuoden 2000 ennätystasolla. Vaihtotaseen ylijäämä supistui hieman enemmän, koska etenkin osinkoja maksettiin ulkomaille ennätyskellisen paljon.

Teollisuustuotanto supistui noin prosentit edellisvuodesta. Erityisesti metsäteollisuuden tuotanto laski vientinäkömien heikennyttä. Viime vuosina voimakkaasti kasvaneen sähköteknisen teollisuuden tuotanto hiipui keväällä, mutta tuotanto kääntyi loppuvuodesta jälleen kasvuun.

Teollisuuden investointiaktiiviteetti jäi melko laimeaksi, vaikka investoinnit koneisiin ja laitteisiin lisääntyivät. Muilla toimialoilla, etenkin palveluissa, investoinnit kasvoivat melko ripeästi. Pankkien luotot yrityksille ja asuntoyhteisöille nousivat noin 4 prosenttia edellisvuodesta.

Itämeren alue

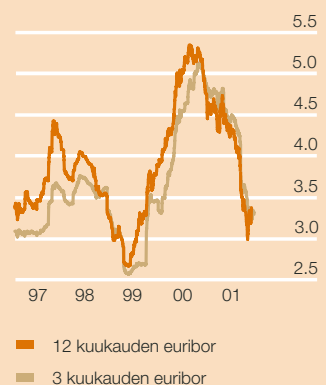
Maaillantalouden kasvun hidastuminen näkyi myös Itämeren alueella. Alueen suurin talous ja keskeinen vientimarkkina Saksa ajautui lähelle taantumaa.

Baltian alueen talouksien myönteinen kehitys jatkui 2001 kuluessa, vaikka talouskasvu hidastui vuoden loppua kohti. Latvian bruttokansantuote kasvoi Irlannin ohella nopeimmin Euroopassa. Talouskasvu tuki alueen pankkijärjestelmän rakennemuutoksen ja vakautumisen jatkumista vuoden 2001 aikana.

Puolan talouskasvu hidastui 2001 kuluessa noin prosentit vauhtiin. Kasvu hidastui korkean korkotason ja vientimarkkinoiden kasvun hyytymisen

seurauksena. Inflaation vaimeneminen ja vaihtotasevajeen kaventuminen ilmenivät myönteisinä piirteinä kehityksessä. Korot laskivat vuoden loppua kohti ja korkoero Saksaan kaventui. Euroopan komissio arvioi sekä Baltian maiden että Puolan edistyneen hyvin lainsäädännön ja talouden uudistuksissaan EU-jäsenyyttä silmälläpitäen.

Lyhyet korot 1997–2001, %

Teollisuustuotanto
Kolmen kuukauden liukuva
vuosimuutos, %

Sijoittaminen ja säästäminen

Muutokset kotitalouksien säästämis- mahdollisuuksissa ja sijoituskäyttäytymisessä rakentavat perustaa Sammon liiketoimintastrategialle. Talouskasvu lisää kotitalouksien varallisuutta ja säästämismahdollisuuksia. Väestörakenteen ikääntyminen houkuttelee yhä useampia varautumaan tulevaisuuteen säästämällä itse omaa eläkettä.

Kansainvälisesti vertaillen suuri osa suomalaisten kotitalouksien rahoitusvarallisuudesta koostuu talletuksista ja heikosti hajautetuista suorista osakesijoituksista. Tavallisia talletuksia parempaa tuottoa ja yksittäisiä osakkeita pienempää riskiä tarjoaville sijoituskohteille kehittyi tätä kautta kysyntää. Rahastojen osuus on kasvanut viime vuosina.

Sijoittajien valpastuessa rahastosäästämisen odotetaan edelleen kasvattavan huomattavasti osuuttaan. Yhdessä kotitalouksien vaurastumisen kanssa tämä merkitsee, että Suomi on yksi rahastosäästämisen Euroopan nopeimmin kasvavista alueista. Samalla kysyntä laadukkaille omaisuudenhoitopalveluille lisääntyy.

Henkivakuutusten rooli säästämis- ja sijoitustuotteena kehittyi yhä merkittä-

vämmäksi. Kiinnostavuutta lisää uusien, eri sijoitusinstrumentteihin kytkettyjen henkivakuutusratkaisuiden ja toimintamallien tuominen markkinoille.

Henkivakuutus

Suomen henkivakuutusmarkkinoiden kasvu hidastui vuonna 2001 voimakkaiden kasvuvuosien jälkeen. Alan yhte-laskettu maksutulo supistui ennakkotietojen mukaan noin 17 prosentilla 3,2 miljardiin euroon. Henkivakuutusmarkkinoihin vaikutti yleinen sijoitus- ja säästämismarkkinoilla koettu epävarmuus. Vuoden viimeisellä neljänneksellä henkivakuutusmarkkinat kuitenkin elpyivät selvästi.

Henki-Sammon maksutulo kehittyi kertomusvuonna markkinoita paremmin ja oli 742 miljoonaa euroa. Maksutulo oli vain noin kolme prosenttia pienempi kuin vuonna 2000. Markkinaosuus nousi koko alan alustavien maksutulotietojen perusteella 3,2 prosenttiyksikköä 23,1 prosenttiin.

Henkivakuuttamiseen sijoitettujen varojen tuottoon vaikuttaa merkittävästi yhtiön sijoitustoiminta. Vuonna 2001 sijoitustoiminnan kokonaistulosta heikensi pörssikursien lähes koko vuoden

jatkunut aleneminen. Käyvin arvo-in laskettu Henki-Sammon sijoitustoiminnan kokonaistulos jäi tästä syystä matalaksi.

Henki-Sammon keskeinen tavoite oli markkina-aseman vahvistaminen henkilöasiakkaiden vakuutuksissa. Tavoite saavutettiin ja markkinaosuus nousi ennakkotietojen mukaisesti 14,1 prosenttiin. Erityisesti toimintavuoden viimeisellä neljänneksellä yksityisasiakkaiden ottamien vakuutusten myynti kehittyi suotuisasti. Yritysten vakuutuksissa ja erityisesti ryhmäläkevakuutuksissa Sammon henkivakuutus säilytti markkinajohtajuutensa.

Sijoittajien ja säästäjien varovaisuus markkinoilla näkyi henkivakuutussäästämisen ohjautumisessa laskuperustekorollisiin vakuutuksiin, joissa Henki-Sammon asema vahvistui. Sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa tavoitteeksi asetettua markkinaosuuden parantumista ei täysin saavutettu.

Tulevina vuosina Sampo tavoittelee markkinoita voimakkaampaa maksutulon kasvua erityisesti sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa ja yksityishenkilöiden ottamissa vakuutuksissa. Yritysiasiakkaiden ottamissa vakuutuksissa tavoitteena on nykyisen, vahvan markkina-aseman säilyttäminen. Korkeaa markkinaosuutta ja Sammon vahvaa pääomamarkkinoiden osaamista hyödynnetään uusissa tuotteissa ja toimintamalleissa, joita Henki-Sampo tuo kuluvan vuoden aikana markkinoille.

Vuoden 2001 aikana toteutetut Henki-Sammon toimintaorganisaation ja Sammon myyntiorganisaation uudistukset vaikuttivat myynnin myönteiseen kehittymiseen jo toimintavuoden loppupuolella. Henki-Sammon ratkaisuja välittävä laaja myyntikanavisto – Sampo Pankki, If Vahinkovakuutus, Varma-Sampo ja itsenäiset välittäjät – antaa

erinomaisen lähtökohdan henkivakuutukselle sovittujen tavoitteiden saavuttamiselle alkaneena vuonna.

Sijoitusrahastot ja omaisuudenhoito

Sampo Rahastoyhtiö oli vuonna 2001 kymmenen suurimman suomalaisen rahastoyhtiön joukossa ainoa, joka kasvatti markkinaosuuttaan. Sammon osuus sijoitusrahastopääomista Suomeen rekisteröidyissä rahastoissa kasvoi vuoden aikana 14,8 prosentista 18,4 prosenttiin. Luvut on tehty vertailukelpoisiksi lisäämällä vuoden 2000 lukuun Mandatumin osuus.

Suomen sijoitusrahastomarkkinan kasvu jatkui vuoden 2001 aikana. Rahastojen yhteenlasketut pääomat kasvoivat vuoden 2000 lopun 13 473 miljoonasta eurosta 14 506 miljoonaan euroon. Rahastopääoman kasvu vaimensi osakekurssien negatiivinen kehitys kaikilla maailman päämarkkinoilla, mikä pienensi osake- ja yhdistelmärahastojen arvopaperisalkkujen arvoja. Rahastosijoittamisen suosion kasvua osakemarkkinoiden kehitys ei kuitenkaan pysäyttänyt, vaan kuukausittaiset nettomerkinnot olivat paria poikkeusta lukuunottamatta positiivisia ja yhteensä vuoden aikana uutta rahaa Suomeen rekisteröityihin rahastoihin kertyi 2 462 miljoonaa euroa.

Vuonna 2001 rahastosijoittajien kiinnostus kohdistui erityisesti lyhyen koron rahastoihin. Syynä tähän oli markkinatilanteen lisäksi se, että vuoden aikana monet yksityishenkilöt löysivät rahastosijoittamisen vaihtoehdoksi perinteiselle tilisäästämiselle ja ensimmäisenä askeleena siirsivät varojaan lyhyen koron rahastoihin. Myös yritysten lisääntynyt kiinnostus kassanhallintansa tehostamiseen vaikutti lyhyen koron rahastojen suosion lisääntymiseen. Yritysten kiinnostusta Sammon rahastoi-

hin lisäsi Rahastoporras-tuote, jota käyttävät asiakkaat ovat sopineet saldo-rajasta, jonka ylittävä osa tilillä olevista varoista siirtyy automaattisesti Sampo Yhteisökorko-rahastoon.

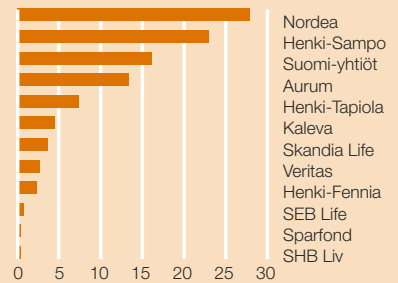
Konsernin sijoitusrahastoliiketoiminta keskitettiin Sampo Rahastoyhtiöön Mandatum Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen hallinnon siirtyessä marraskuussa Sampo Rahastoyhtiölle. Rahastoja on edelleen sekä Sampo- että Mandatum-nimisinä.

Rahastojen salkunhoidosta vastaavat sekä Mandatum Omaisuudenhoito että tarkkaan valikoidut ulkomaiset yhteistyökumppanit. Erityisosaamista vaativiin rahastoihin on valittu maailmalta paras mahdollinen osaaminen kyseiseltä erikoisalueelta.

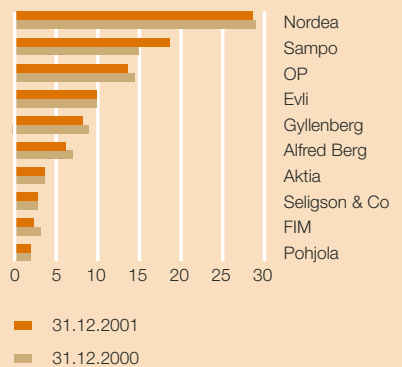
Rahastomuotoisen sijoittamisen ja säästämisen kasvun uskotaan jatkuvan. Erityisesti yhdistelmä- ja osakerahastojen sekä absoluuttisen tuottotavoitteen rahastojen suosion odotetaan lisääntyvän sijoittajien mielenkiinnon kohdistuessa pidemmällä aikavälillä korkeamman tuotto-odotuksen tarjoaviin tuotteisiin.

Mandatum Omaisuudenhoidon hoitamien asiakasvarojen nopea kasvu jatkui edelleen. Hoidetut varat, sijoitusrahastovarallisuus mukaan lukien, nousi yli 10 miljardiin euroon. Mandatum Varainhoito Oy:n liiketoiminta liitettiin Mandatum Omaisuudenhoito Oy:öön. Sampo-konserni ja Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva siirsivät pääomarahastosijoitustoimintaan liittyvän konsultoinnin Mandatum Omaisuudenhoidon tytäryhtiöön Mandatum Pääomarahastot Oy:öön.

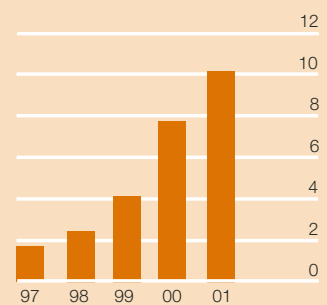
Henkivakuutuksen markkinaosuudet maksutulosta 1-12/2001

Rahastoyhtiöiden markkinaosuudet, Suomeen rekisteröidyt rahastot

Mandatum Omaisuudenhoidon hallinnoitavat varat, mrd. e

Pankkitoiminta ja palveluverkosto

Vuonna 2001 aloitetuilla toimenpiteillä halutaan tehdä Sammosta suomalaisille kiinnostavin ja paras kumppani säästämässä ja sijoittamisessa. Toiminnan uudelleensuuntaus on tuottanut tulosta: rahasto- ja henkivakuutusten myynti ja niiden markkinaosuudet ovat lähteneet voimakkaaseen kasvuun.

Henkilöasiakkaat

Rahasto- ja henkivakuutus säästämistuotteiden myynnin kasvu syksyn 2001 aikana perustui uudistuneeseen Sampo-brandiin sekä asiakaspalvelussa toteutettuihin muutoksiin. Sampo-brandi on totuttu yhdistämään vakuutus toimintaan. Kuluneen vuoden aikana Sammon markkinointiviestinnän ilme uudistettiin tukemaan Sammon valittua liiketoimintastrategiaa. Jo nyt joka viides suomalainen nostaa Sammon tärkeimmäksi sijoittamisen ja säästämisen ammattilaiseksi Suomessa.

Säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvät palvelut on otettu aikaisempaa merkittävämmäksi osaksi Sammon asiakaspalvelua. Asiakkaiden palaute on ollut positiivista, kun heidän tilanteensa ja tavoitteensa on käyty kokonaisvaltaisesti läpi ja selvitetty mahdollisuudet pitkäjän-

teiseen säästämiseen. Hyvin käyntiin lähtenyttä toimintamallia kehitetään edelleen eri asiakaspalvelutilanteisiin entistä paremmin sopivaksi.

Myyntihenkilöstön säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvää ammattitaitoa on kehitetty mm. Markkinointi-instituutin ja Helsingin kauppakorkeakoulun kanssa toteutetuilla koulutusohjelmilla. Lisäksi seuranta- ja tulospalkkiojärjestelmää on uudistettu tukemaan sijoituspalveluiden myyntiä.

Sijoitustuotteiden myyntiä on vauhdittanut finanssi- ja vakuutuspalveluiden myynnin eriyttäminen kesällä 2001. Sammon finanssipalveluita oli tarjolla vuoden 2001 lopussa 146 toimipaikassa. Näistä 90:ssä oli tarjolla myös vakuutuspalveluja.

Henkilöasiakkaiden verkkopalveluun avattiin monipuolinen Sijoittajan ABC-palvelu, joka tukee asiakkaan oman sijoitusstrategian ja -suunnitelman tekemistä. Verkkopalveluun tuotiin uusia palveluina mm. jatkuva rahastosäästö-sopimus, Mandatum rahastot, sijoittajan uutispalvelut sekä eTalletustili.

Verkkopankkiasiakkaiden määrä kasvoi lähes neljänneksen. Vuoden lopussa verkkopalvelujen käyttöön oikeuttavat

tunnukset oli 533 000 asiakkaalla. Maksutapahtumat kasvoivat 44 prosenttia ja rahastokaupan volyymi 16 prosentilla. Lähes 70 prosenttia verkon kautta tulleista lainahakemuksista hoidettiin alusta loppuun verkossa.

Asuntokauppa jatkui vilkkaana vuonna 2001, ja asuntolainoja myytiin edellisvuotta enemmän. Asuntorahoituksessa hyödynnettiin jatkuvasti enemmän Sammon markkinoille tuomaa asuntorahoitusmuotoa, Premium Asuntorahoitusta. Siinä yhdistyvät Suomessa uudella tavalla asuntolainan, sijoittaminen ja kattava vakuutus turva. Asuntolainan lyhennetään kerralla vasta laina-ajan päätyttyä. Näin normaalin asuntolainan lyhennyksiin menevät kuukausierät vapautuvat pitkäjänteiseen sijoittamiseen. Lainan maksuun käytetään sijoitettuja varoja ja niiden tuottoja. Se osa, jota ei tarvita lainan maksuun, kartuttaa suoraan asiakkaan muuta varallisuutta. Premium Asuntorahoitus on Sammon oma tavaramerkki.

Sammon joulukuussa markkinoille tuoma uudenlainen talletustuote, osaketalletus, sai hyvän vastaanoton. Kiinteän koron lisäksi talletukseen on liitetty lisätuottomahdollisuus, joka määräytyy kolmen valitun osakkeen pörssikurssin kehityksestä talletusaikana.

Pankin luottojenhoitoprosessi uudistuu. Uuden järjestelmän ensimmäinen osa tuli käyttöön syksyllä 2001 ja kokonaisuudessaan uusi prosessi on käytössä vuoden 2002 aikana. Uusi prosessi tekee luottojen hoidosta kustannustehokkaamman ja antaa toimihenkilölle enemmän aikaa muun asiakassuhteen hoitamiseen.

Mandatum Yksityispankki

Sammon yksityispankki toimii Mandatum-brandin alla. Se tarjoaa asiakkailleen yksilöllistä varainhoitoa valtakunnallisen, 12 toimipaikan konttoriverkon, verkkopankin ja puhelinpankin kautta.

Mandatum Yksityispankin asiakkaille on nimetty oma yhteyshenkilö, joka on perehtynyt asiakkaan varallisuuden hoitoon ja toimii aktiivisesti sovittujen päämäärien saavuttamiseksi. Sijoitus- ja pankkipalveluiden ohella Yksityispankin palveluihin kuuluvat myös juridinen neuvonta verotus-, perhe- ja perintöoikeuteen liittyvissä asioissa.

Mandatum Yksityispankki on saavuttanut vankan aseman suomalaisten yksityishenkilöiden varainhoitajana, ja yksityispankkien laajempi läpimurto on odotettavissa myös Suomessa. Kasvavaan palvelujen kysyntään vaikuttavat mm. yritysjohton uudet palkitsemisjärjestelmät sekä yrityskauppojen ja listautumisantien myötä syntyneet varainhoidon tarpeet.

Yritysassiakaat

Sammon yritysasiakkaita palvelee 59 toimipaikassa noin 300 asiakasvastuuhenkilöä. Suuryrityksiä sekä julkisyhteisöjä ja järjestöjä palvelevat erilliset yksiköt asiakasvastuuhenkilöineen. Nimettyjen asiakasvastuuhenkilöiden avulla yritysasiakaat pystyvät tehokkaasti hyödyntämään koko Sampo-konsernin palveluvalikoimaa heille sopivalla tavalla. Yritys- ja yhteisöasiakkaiden palvelukokonaisuuteen kuuluvat sijoitus-, maksuliikenne- ja likviditeetin hallintaan liittyvät palvelut. Kokonaisuuteen voidaan liittää myös rahoitus-, riskienhallinta- ja omistussjärjestelyihin liittyvät palvelut täydennettynä yritysjohton ja henkilöstön vakuutus- sekä palkitsemisjärjestelmillä.

Vuoden 2001 aikana yritysasiakasliiketoimintaa suunnattiin konsernin sijoituspalvelutuotteiden myyntiin, mikä johti Sammon markkina-aseman merkittävään vahvistumiseen näillä aloilla. Samanaikaisesti ottolainauksen ja maksuliikkeen vahva markkina-asema säilyi, ja Sampo säilytti lähes 40 prosentin mark-

kinaosuuden yritysten ja yhteisöjen koneliikellisessä maksuliikkeessä.

Merkittävä panostus uuden strategian mukaiseen osaamiseen on Helsingin Kauppakorkeakoulun kanssa toteutettu sijoitusasiantuntijatutkinto, jonka suorittavat kaikki yritysasiakasliiketoiminnan asiakasvastuuhenkilöt.

Vuoden aikana kiinnitettiin erityistä huomiota yritysliiketoimintaan sitoutuneen oman pääoman tuoton parantamiseen ja rahoituskatteen säilyttämiseen hyvällä tasolla. Tämä on tapahtunut luottosalkun rakennetta kehittämällä. Luotonannossa keskitytään suomalaisiin ja Suomessa toimiviin yrityksiin. Uudesta luotonannosta projekti- ja vientirahoituksessa on luovuttu. Suhdanteiden heikentymisestä huolimatta luottotappiot eivät ole kasvaneet.

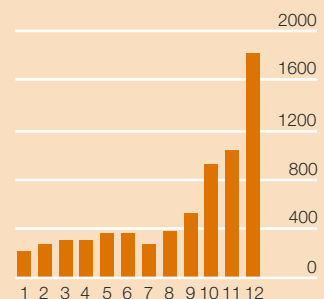
Yritysten joukkovelkakirjaemissiot jatkoivat kasvuaan. Sampo säilytti johtavan aseman yritysten jvk-lainojen ja syndikoitujen luottojen järjestäjänä.

Myös yritysasiakkaiden verkkoasiointi lisääntyi nopeasti. Verkkopankin yritysasiakkaiden määrä kasvoi 39 prosenttia 24 000:een.

Tulevaisuudennäkymät

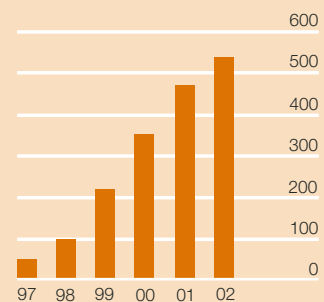
Sammon pankkitoiminta kasvaa tulevaisuudessa hyödyntäen säästämis- ja sijoitamismarkkinoiden muutosta. Painopiste on vähän pääomaa sitovissa tuotteissa. Sammon osuus tavoitemarkkinoista kasvaa aktiivisen ja osaavaan myynnin johdosta. Pankin toiminnallista tehokkuutta parannetaan jo käynnistetyillä hallinnon ja tukitoimintojen sekä perustuoteprosessien tehostamisilla.

Eläkevakuutusten myynti henkilöasiakkaille vuonna 2001, kappaletta/kuukausi

Verkkopankin asiakaat 1997-2002

(vuoden alussa, 1 000 kpl)

(Mandatumin asiakaat lisätty v. 2001 alkaen, 13 000 kpl)

Sammolla on johtava asema Suomen markkinoilla yritysten pääomamarkkinaliitännäisissä palveluissa

(sijoitus markkinoilla):

1. Investointipankkitoiminta (Mandatum & Co)
1. JVK-lainat ja syndikoidut luotot (Sampo Pankki)
1. Yritys- ja kuntatodistukset (Sampo Pankki)
1. Institutionaalinen omaisuudenhoito (Mandatum Omaisuudenhoito)
1. Ryhmäeläkevakuutukset (Henki-Sampo)

Investointipankkitoiminta

Haasteellisesta liiketoimintaympäristöstä huolimatta Mandatum Investointipankki pystyi vahvistamaan markkina-asemaansa ja vuodesta muodostui hyvä.

Sampo-konsernin investointipankki harjoittaa toimintaa Mandatum-brandin alla. Mandatum Investointipankki muodostuu kahdesta itsenäisestä yhtiöstä eli Mandatum & Co Oy:stä ja Mandatum Pankkiiriliike Oy:stä. Mandatum & Co vastaa Corporate Finance -liiketoiminnasta ja Mandatum Pankkiiriliike osakevälityksestä ja sijoitustutkimuksesta.

Vuonna 2001 investointipankkitoiminnan liiketoimintaympäristö oli haasteellinen. Osakkeiden kurssikehitys oli jo toista vuotta laskeva, ja näkymät taloudessa olivat koko vuoden epävarmat. Myös syyskuun terrori-iskujen vaikutus ja sitä seurannut poliittinen jännite vaikuttivat maailmanlaajuisesti sijoittajien aktiivisuuteen tehden sijoittajat varovaisiksi sekä vieraan että oman pääoman markkinoilla. Yrityskauppojen ja -järjestelyiden lukumäärä laski maailmanlaajuisesti vuoden 2000 ennätyksellisestä tasosta. Myös yhtiöiden listautumisia ja muita pääomamarkkinatransaktioita toteutettiin

selvästi edellistä vuotta vähemmän.

Haasteellisesta liiketoimintaympäristöstä huolimatta Mandatum Investointipankki pystyi vahvistamaan markkina-asemaansa ja vuodesta muodostui hyvä.

Mandatum & Co (Corporate Finance)

Vuosi 2001 oli Mandatum & Co:n ensimmäinen varsinainen liiketoimintavuosi, kun vuoden alussa Mandatum Pankki yhtiöitti Corporate Finance -liiketoimintansa siirtämällä sen Mandatum & Co:yn.

Vaativasta markkinaympäristöstä huolimatta liiketoiminnan volyyymi ja markkina-asema säilyivät vahvana. Yrityskaupoissa ja -järjestelyissä sekä toimeksiantojen lukumäärällä että liiketoiminnan volyyymillä mitattuna saavutettiin ennätystaso, ja näin ollen myös tuloksesta muodostui erinomainen. Yrityskaupoissa ja -järjestelyissä Mandatum pystyi vahvistamaan markkina-asemaansa, ja asiakaskuntaa laajennettiin mm. teknologiayhtiöiden sektorilla.

Pääomamarkkinatransaktioissa vuosi oli toimeksiantojen osalta hiljainen, eikä esimerkiksi listautumisia Helsingin Pörssiin toteutettu yhtään vuoden

aikana. Mandatum pystyi kuitenkin vuoden aikana vahvistamaan markkina-asemaansa pääomamarkkinatransaktioiden neuvonantajana ja järjestäjänä. Loppuvuonna 2001 Mandatum toimi Soneran osakeannin toisena pohjoismaisena pääjärjestäjänä.

Vuoden 2002 alun epävarmasta markkinatilanteesta huolimatta Mandatum & Co:n tulevaisuudennäkymät vuodelle 2002 ovat edelleen suotuisat. Yritysjärjestelyiden arvioidaan jatkuvan edellisten vuosien tapaan vilkkaana, ja tällä sektorilla Mandatumin laaja kokemus ja osaaminen luovat hyvät edellytykset menestykselliselle toiminnalle myös jatkossa. Mikäli pääomamarkkinat elpyvät, transaktioita odotetaan olevan selvästi enemmän kuin viime vuonna. Sampo-konsernin osana Mandatum on pystynyt vahvistamaan asemaansa pääomamarkkinatransaktioiden neuvonantajana ja järjestäjänä.

Lähiajan näkymät, vahva markkina-asema ja niiden pohjalta tehdyt strategiset päätökset luovat hyvät edellytykset jatkaa menestyksellistä toimintaa myös vuonna 2002.

Mandatum Pankkiiriliike (Arvopaperivälitys)

Vuoden 2001 aikana Mandatum Pankkiiriliikkeeseen siirtyi Leonia Pankin osakevälitys. Pankkiiriliikkeen liiketoimintaryhmistä (koti- ja ulkomaiset instituutiot, kotimaiset henkilöasiakkaat, johdannaisvälitys) kaikki ylsivät selvästi positiiviseen tulokseen. Kannattavuutta heikensi vuonna 2001 osakemarkkinoilla toteutettujen pääomamarkkinatransaktioiden (osakemyynnit, osakeannit, IPO:t) vähäinen määrä.

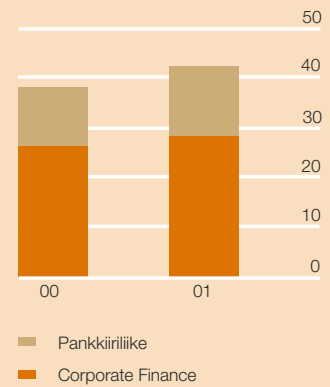

Onnistuneen liiketoimintojen yhdistämisen ansiosta Pankkiiriliike paransi asemiaan kotimaisten henkilöasiakkaiden palvelujen tarjoajana. Ulkomaisten etävälittäjien voimakkaasta esiinmarssista huolimatta Pankkiiriliike kykeni pitämään markkina-asemansa kaikissa keskeisissä asiakassegmenteissä. Resurssien kohdistaminen johdannaisvälitykseen nosti sen volyyomia selvästi aikaisempaa korkeammalle tasolle.

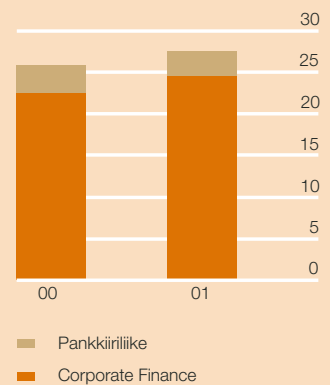
Mandatum Pankkiiriliikkeen kasvu painottuu vuonna 2002 kotimaisiin henkilöasiakkaisiin. Henkilöasiakkaiden palvelussa pyritään joustavaan, asiakaslähtöiseen monikanavamalliin, jossa asiakas voi toteuttaa kauppansa on-line-palveluna, Sampo Pankin tai Mandatum Pankin tai Mandatumin konttoreiden tai Pankkiiriliikkeen suorana asiakkaana. Koti- ja ulkomaisten instituutioiden keskuudessa tavoitteena on pitää vähintään nykyinen markkinaosuus. Strategian mukaisesti sijoitustutkimuksen kehittämiseen panostetaan edelleen, ja tavoite on esitellä vuonna 2002 Internet-pohjainen tutkimuskirjasto ja -tietokanta (Mandatum Research Database, MRD).

Nykyiset resurssit tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet kasvuun markkinatilanteen normalisoituessa. Vuonna 2001 toteutetun fuusion (Mandatum Pankin yhdistyminen Sampoon) synergiaedut osakevälityksessä ovat pääosin saavutettavissa vuoden 2002 aikana. Tavoitteena on saavuttaa kasvua palkkiotuloissa, minkä ansiosta liiketuloksen ennakoidaan olevan vähintään vuoden 2001 tasolla. Tuloskehitykseen vaikuttaa kuitenkin yleinen osakemarkkinoiden toimintaympäristö ja erityisesti se, millaiset edellytykset ovat pääomamarkkinatransaktioille.

Investointipankkitoiminnan tuotot, milj. e

Investointipankkitoiminnan liikevoitto, milj. e

Vahinkovakuutus

Vuosi 2001 oli vahinkovakuutuksessa rakennemuutosten aikaa. Merkittävin järjestely oli Sammon vahinkovakuutusliiketoiminnan yhdistäminen pohjoismaiseen If-konserniin.

Osana Sampo-konsernin rakenteen kehittämistä Sammon tytäryhtiöt Yritys-Sampo ja Teollisuusvakuutus sulautuivat emoyhtiönsä 31.3.2001. Vahinkovakuutusliiketoiminta siirrettiin Sammon kokonaan omistamille uusille, perustetuille tytäryhtiöille Vakuutusyhtiö Sampo Oy:lle ja Sampo Teollisuusvakuutus Oy:lle. Edelliselle luovutettiin yksityis- ja yritysasiakkaiden sekä jälkimmäiselle suuryritysten vakuutuskanta.

Vahinkovakuutuksen jakeluorganisaatio irrotettiin pankin jakelusta alkukesästä 2001. Jakeluorganisaatiot muodostettiin pääasiakassegmenttien mukaisesti: henkilöasiakkaat, yritysasiakkaat ja suuryritysasiakkaat.

Keski-Euroopassa toiminut tytäryhtiö Sampo Industrial Insurance myytiin Hampden Plc -yhtiölle heinäkuussa allekirjoitetulla sopimuksella. Hollannin vakuutusvalvontaviranomainen hyväksyi kaupan 31.10.2001, jonka jälkeen yhtiö ei enää kuulunut Sampo-konserniin.

Vahinkovakuutusyhtiöt tytäryhtiöineen siirtyivät 2.1.2002 osaksi Pohjoismaiden suurinta vahinkovakuutus-konsernia Ifiä. Vakuutusyhtiö Sampo Oy:n nimeksi tuli If Vahinkovakuutus-yhtiö Oy ja Sampo Teollisuusvakuutus Oy:n nimeksi If Teollisuusvakuutus Oy. Yhtiöt ovat järjestelyn jälkeenkin suomalaisia ja suomalaisen vakuutusvalvonnan piirissä.

Kotimaisen ensivakuutuksen markkinaosuus kasvoi ennakkotietojen mukaan runsaalla prosenttiyksiköllä ja oli 35,3 prosenttia. If vakuuttaa suomalaisista kotitalouksista noin joka kolmannen. Henkilöasiakkaita on runsas miljoona, pieniä ja keskusuuria yritysasiakkaita noin 100 000 ja suuryrityksiä yli 200.

Kotimaassa henkilöasiakasliiketoiminta sekä pienten ja keskusuurten yritysten vakuuttamiseen keskittynyt liiketoiminta paransivat kannattavuuttaan huomattavasti. Myös suuryrityksiin erikoistuneessa liiketoiminnassa kotimaisen ensivakuutuksen kannattavuus parani.

Baltiassa kannattavuus heikkeni jonkin verran, mutta säilyi edelleen suunnitelmien mukaisella hyvällä tasolla. Keski-Euroopan myydyin yhtiön kannattavuus oli epätydyttävä.

Henkilöasiakkaat

Asiakkaat odottavat vakuutusyhtiöltään aktiivisuutta. If lisääkin omien yhteydenottojensa määrää merkittävästi ja huolehtii näin siitä, että asiakkaan vakuutusturva on aina kulloisenkin elämäntilanteen mukainen.

Puhelinpalvelun merkitys asiakasyhteyksien hoidossa on selvästi kasvussa. Vuoden 2001 aikana puhelinpalvelun saatavuutta on parannettu. Vuonna 2002 yleinen puhelimessa tapahtuva vakuutuspalvelu ja puhelinkorvauspalvelu keskitetään palvelukeskuksiin. Myös asiamiestoimintaa ja asiamiesten käytössään olevia työkaluja kehitetään, jotta paikalliseen palvelutarpeeseen voidaan vastata entistä paremmin.

Kesällä tuli mahdolliseksi ostaa kotivakuutus verkosta. Palvelusta saadut kokemukset osoittavat kaikenikäisten henkilöiden asioivan verkkopalvelussa. Verkkotuotevalikoima laajenee tämän vuoden aikana.

Verkkoasiointi on kasvanut merkittävästi niin palveluiltaan kuin käyttäjämääriltäänkin. Verkossa on mahdollisuus tehdä muutositilauksia, pyytää todistuksia sekä ilmoittaa yleisimmistä vahingoista.

Pk-yritykset ja julkisyhteisöt

Markkina-asema säilyi vahvana niin pk-yritysten kuin julkisyhteisöjenkin keskuudessa. Julkisyhteisöjen vakuuttajana If on edelleen selvä markkinajohtaja.

Yritysten verkkopalvelun (Sampo.fi-kansio) käyttäjien määrä kaksinkertaistui. Asiakkaat kokevat kansion tärkeäksi osaksi kokonaispalvelua ja sen merkitys on korostunut uusasiakashankinnassa. Yritykset voivat ottaa verkon kautta myös vakuutusratkaisun, joka sisältää omaisuus-, keskeytys-, vastuu- ja kuljetusturvat. Online-vakuutus sopii erityisesti pienyrityksille.

Suurasiakkaat

Syyskuun terroristihyökkäys vaikutti merkittävästi jälleenvakuutusmarkkinoihin: jälleenvakuutusehdot tiukkenivat, hinnat nousivat ja jälleenvakuuttajien määrä väheni. Nämä tekijät heijastuivat myös asiakkaiden vakuutusturviin ja vakuutusten hintoihin.

Suuryritysten palvelu vahvistuu entisestään Sammon ja Ifin riskienhallintaosaamisen yhdistyessä. Yhteispohjoismainen palvelumalli, omat palvelupisteet Euroopassa ja kansainvälinen yhteistyöverkosto varmistavat laajat ja kattavat vakuutusratkaisut, jotka turvaavat asiakasyritysten liiketoiminnan.

Riskit ja turvallisuusuhat ovat yhä moniulotteisempia, ja riskienhallintatyö on jatkuvasti uusien haasteiden edessä. Vahinkovakuutuksen markkinajohtajana If tarjoaa korkeatasoista ja monipuolista riskienhallintapalvelua pohjoismaisille yrityksille sekä kehittää aktiivisesti asiakkaiden tarpeita vastaavia uusia tuotteita ja palveluja.

Baltian liiketoiminta

Vahinkovakuutusmarkkinat kasvoivat Baltian alueella. Sammon markkinaosuus Virossa on noin 36 prosenttia, Liettuassa 6 prosenttia ja Latviassa runsaat 2 prosenttia.

Viron kaikissa toimipisteissä otettiin menestyksellisesti käyttöön uusi asiakas- ja vakuutustenhoidon järjestelmä, jota alkuvaiheessa käytetään yksityisasiakkaiden palvelussa. Vuoden 2002 aikana myös yritysasiakkaat siirretään järjestelmään.

Ulkomaisen jälleenvakuutuksen alasarjo

Ulkomaisen jälleenvakuutuksen alasarjosta huolehtivat run-off -yhtiöt Jälleenvakuutusosakeyhtiö Patria, Vakuutusosakeyhtiö ST International sekä Lakewood Insu-

rance Company Ltd jatkoivat toimintaansa tavoitteiden mukaisesti. Run-off -yhtiöiden vastuuvetka pieneni 32,7 miljoonaa euroa.

Yhtiöt saattoivat loppuun useita vastuultaan huomattavien sopimusten katkaisuneuvotteluja. Merkittäviä taloudellisia intressejä sisältäneitä riita-asioita saatiin myös päätökseen. Run-off -toiminnan tulos oli selvästi positiivinen.

Tulevaisuuden näkymät

Vuoden vaihteessa 2002 syntynyt uusi If-konserni antaa hyvät mahdollisuudet entistä kilpailukykyisempien ratkaisujen tuottamiseen kaikille asiakassegmenteille. Synergiaetuja voidaan saada aikaan mm. tietotekniikassa, tuotekehityksessä ja päällekkäisiä toimintoja purkamalla.

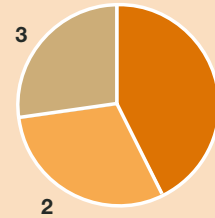
Vahinkovakuutuksessa keskitytään edelleen erityisesti suurasiakasliiketoiminnan kannattavuuden kohentamiseen sekä kustannustehokkuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseen toimintoja yhdistämällä sekä contact centerin työtä ja verkkopalveluja kehittämällä.

Perusliiketoiminnan odotetaan kasvavan lähinnä yleisen taloudellisen kasvun mukaisesti. Kasvumahdollisuudet ovat merkittävät uusissa liiketoiminnoissa. Väestön ikärakenteen muuttuessa yhteiskunnan palveluiden rinnalle tarvitaan yksityisen sektorin palveluita. Sähköisen ja langattoman asioinnin lisääntyminen vaatii uusia riskienhallintaratkaisuja, samoin aineettoman pääoman suojaaminen. Kierrätysvaatimusten kasvu antaa aivan uusia mahdollisuuksia vahinkovakuutusyhtiöille.

Kasvunäkymät ovat hyvät koko Baltian alueella sekä Puolassa. Näissä maissa vakuuttamisaste on edelleen alhainen verrattuna länsimaiseen tasoon ja lainsäädännön kehittymisen myötä lakisäänteisten vakuutusten kasvu tulee olemaan merkittävää tulevina vuosina.

Kotimaisen vahinkoensivakuutuksen maksutulon jakauma

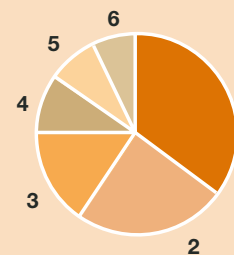
Yhteensä 854 milj. e

1	Henkilöasiakkaat	42 %
2	Yritysasiakkaat	30 %
3	Suurasiakkaat	27 %

Kotimaisen vahinkoensivakuutuksen markkinaosuudet *)

(Maksutulo 2,4 mrd. e vuonna 2001)

1	Sampo-konserni	35,3 %
2	Pohjola ml. A-Vakuutus	24,3 %
3	Tapiola	15,5 %
4	Fennia	9,4 %
5	Lähivakuutus-ryhmä	8,4 %
6	Muut	7,2 %

*) Ennakkotieto, poislukien Osuuspankkien ja Garantian luotto- ja takausvakuutus

Sampo Oyj:n toimintakertomus 2001

Sisältö

	sivu
Konsernirakenteen muutokset	18
Luottolaitos- ja sijoituspalvelu- toiminta	20
Vahinkovakuutus	25
Henkivakuutus	26
Omistusyhteisö	27
Sijoitustoiminta	27
Riskienhallinta	27
Henkilöstö	27
Hallinto	28
Muutokset osakepääomassa	28
Euron käyttöönotto	29
Merkittävät tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	29
Näkymät	29
Hallituksen voitonjakoehdotus	29
Taulukot:	
Konsernin tulosanalyysit	20
Tulosanalyysi vuosi- neljänneksittäin	22
Tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	23

Konserni siirtyi omistusyhteisörakenteeseen ja emoyhtiö muuttui holding-yhtiöksi 31.3.2001. Yhtiökokouksen päätöksellä emoyhtiön nimi muuttui huhtikuussa Sampo-Leonia Oyj:stä Sampo Oyj:ksi. Mandatum Pankista tuli Sampo-Leonian tytäryhtiö helmikuussa ja Mandatum Pankki sulautui Sampo Pankkiin joulukuussa. Sampo keskittyi ydinliiketoimintoihinsa mm. myymällä vahinkovakuutustoiminnan Ifille. Järjestely tuli voimaan tilikauden päättyttyä 2.1.2002.

Konsernin liikevoitto oli 1 286 miljoonaa euroa (1 628). Liikevoitto supistui erityisesti sijoituksista saatujen myyntituottojen jäätyä vuotta 2000 alhaisemmiksi. Liikevaihto oli 5 594 miljoonaa euroa (5 653). Osakekohtainen tulos laski 1,50 euroon (1,78). Täydellä verovelalla vähennetty substanssiarvo per osake oli 5,67 euroa (8,40).

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Vakuutusyhtiö Sampo-Leonia Oyj siirtyi omistusyhteisörakenteeseen ja emoyhtiö muuttui holding-yhtiöksi 31.3.2001. Emoyhtiön aiemmin harjoittama ja tytäryhtiösulautumisten kautta vastaanottama vahinkovakuutusliiketoiminta siirrettiin Sampo-Leonian kokonaan omistamille tytäryhtiöille Vakuutusyhtiö Sampo Oy:lle ja Sampo Teollisuusvakuutus Oy:lle. Emoyhtiön nimeksi muutettiin 9.4.2001 alkaen Sampo Oyj. Konsernin tytär- ja osakkuusyrietykset esitetään toimialoittain tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Sampo-Leonia osti huhtikuussa 2001 Keskinäiseltä eläkevakuutusyhtiöltä Varma-Sammolta 20,1 prosenttia Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakekannasta 185 miljoonan euron kauppahinnalla. Kaupan jälkeen Sampo-konser-

ni omistaa Henki-Sammon osakekannan kokonaan.

Virolaisen AS Sampo Pankin osakepääomaa korotettiin 100 miljoonalla Eestin kruunulla eli 6,4 miljoonalla eurolla toukokuussa 2001. Korotuksen kokonaan merkinneen konsernin emoyhtiön Sampo Oyj:n omistusosuus AS Sampo Pankista nousi 95,2 prosenttiin aiemmasta 93,5 prosentista.

Sampo Industrial Insurancen N.V:n myynti englantilaiselle Hampden Plc:lle toteutui lokakuussa 2001.

Sampo Pankki myi syyskuussa 2001 arvopapereiden selvitykseen ja säilytykseen erikoistuneen palveluyhtiönsä Sampo Custody Services Oy:n osakekannasta 95 prosenttia HEX Securities Oy:lle.

Mandatum Pankin hankkiminen

Sampo-Leonia teki Mandatum Pankki Oyj:n omistajille vaihtotarjouksen, jossa tarjottiin mahdollisuutta vaihtaa Mandatumin osakkeet liikkeeseen laskettaviin uusiin Sampo-Leonian A-sarjan osakkeisiin. Mandatumin osakkeenomistajille tarjottiin jokaista viittä ja puolta (5 1/2) A-tai B-sarjan osaketta kohden yksi (1) Sampo-Leonian A-sarjan osake. Tarjousaika alkoi 1.2.2001 ja jatkui 16.2.2001 asti. Vaihtotarjouksen jälkeen Sampo-Leonia aloitti 27.2.2001 Mandatumin osakkeiden lunastustarjouksen, joka päättyi 28.3.2001. Mandatum Pankista tuli Sampo-Leonian tytäryhtiö 6.2.2001.

Mandatum Pankin yhtiöjärjestyksen mukainen lunastusmenettely toteutettiin samaan aikaan kuin lunastustarjouskin, joiden jälkeen Sampo-Leonia omisti 99,76 prosenttia Mandatumin osakkeista. Loput osakkeet Sampo hankki osakeyhtiölain mukaisella lunastusmenettelyllä, joka alkoi 14.5.2001. Keskuskauppakamarin nimeämä välimesoikeus

vahvasti 22.12.2001, että lunastushinnan määrä on 10,33 euroa yhdeltä Mandatum Pankki Oyj:n A- tai B-sarjan osakkeelta. Kaupankäynti Mandatum Pankki Oyj:n B-osakkeella keskeytettiin 30.11.2001 ja osake poistettiin Helsingin pörssin päälisältä 5.12.2001.

Mandatum Pankki Oyj jakautui 13.12.2001 uudeksi Mandatum Pankki Oyj:ksi ja Mandatum Holding Oy:ksi, jonka tytäryhtiöitä Mandatum & Co ja Mandatum Pankkiiriliike ovat. Mandatum Pankki Oyj:n sulautuminen Sampo Pankki Oyj:öön tuli voimaan 31.12.2001. Mandatum Pankin konttorit toimivat vuoden 2002 alusta alkaen Mandatum Yksityispankin nimellä.

Mandatumin ja Sammon varainhoito-toiminta keskitettiin yhteen yhtiöön siten, että Mandatum Varainhoito Oy:n liiketoiminta siirrettiin lokakuun lopussa Mandatum Omaisuudenhoito Oy:öön. Mandatum Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen hallinto luovutettiin Sampo Rahastoyhtiö Oy:lle 30.11.2001.

Storebrand-ostotarjous

Sampo ilmoitti 21.5.2001 ehdottavansa yhdistymistä Storebrandin kanssa. Sampo julkisti samanaikaisesti sopimuksen Sammon vahinkovakuutustoiminnan siirtämisestä Ifille. Sopimuksen ehtona oli Sammon Storebrandille tekemän ostotarjouksen toteutuminen.

Sampo teki Storebrandin osakkeenomistajille osto- ja vaihtotarjouksen, jossa kustakin Storebrandin osakkeesta tarjottiin osakkeenomistajan valinnan mukaan joko 75 Norjan kruunua tai vaihtoehtoisesti 0,9 Sammon A-osaketta. Tarjousaika alkoi 11.6.2001 ja sitä jatkettiin kahdesti. Tarjouksen läpimeno olisi edellyttänyt hyväksyntää osakkeenomistajilta, jotka edustavat yli 90 prosenttia Storebrandin

osakkeista ja äänivallasta. Sammon tarjousta tukeneiden Storebrandin osakkaiden omistusosuus nousi elokuussa yli 86 prosenttiin. Sampo haki Norjan viranomaisilta myös lupaa omistaa alle 90 prosentin osuus Storebrandin osakkeista. Norjan finanssivalvontaviranomainen (Kredittilsynet) ei puoltanut Sammon hakemusta.

Sampo Oyj:n Storebrand ASA:n osakkeenomistajille tekemän osto- ja vaihtotarjouksen tarjousaika päättyi 28.9.2001. Sammon hallitus päätti, ettei tarjousaikaan enää jatketa eikä Storebrand-kauppaa toteuteta prosessin pitkittymisen, ostokohteen arvon ja markkinatilanteen muutosten vuoksi.

Vahinkovakuutuksen myynti Ifille

Sammon vahinkovakuutusyhtiöt ja If-konserni päätettiin yhdistää Pohjoismaiden suurimmaksi vahinkovakuuttajaksi. Sampo Oyj, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo, Försäkringsaktiebolaget Skandia ja Storebrand ASA sopivat 7.11.2001 If-järjestelystä pääosin Storebrand -ostotarjouksen yhteydessä 20.5.2001 tehdyn sopimuksen pohjalta. Järjestely tuli voimaan tilikauden päättyttyä 2.1.2002. Suomessa vahinkovakuutusasiakkaita palvelee edelleen Sammon tuotemerkin alla.

Varma-Sammolle suunnatun osakeannin ja Ifin pääomitusohjelman toteutuksen jälkeen omistusosuudet ovat seuraavat: Sampo 38,05 prosenttia, Varma-Sampo 10,06 prosenttia, Skandia 19,36 prosenttia, Skandia Liv 10,06 prosenttia ja Storebrand 22,47 prosenttia. Sampo sai omistusosuutensa lisäksi käteissuorituksena runsaat 209 miljoonaa euroa vastikkeena vahinkovakuutusliiketoimintaan, josta noin 38 miljoonaa käytettiin Ifin pääoman vahvistamiseen. Ifin

äänivallasta Sampo ja Varma-Sampo hallitsevat yhteensä 50 prosenttia.

Sampo Pankin jakautuminen

Sampo Pankki jakautui 31.10.2001 kolmeksi yhtiöksi. Uuteen Sampo Pankki Oyj:öön siirtyivät pankkitoimintaan liittyvät varat ja velat. Sampo Luotto Oyj sisältää vienti- ja projektirahoituksen sekä suurten yritysten vastuuta. Sampo Liikekiinteistöt Oy:öön siirtyivät pankin kiinteistöomistukset. Järjestely ei vaikuta asiakaspalveluun tai liiketoimintaan.

Tietoleoniasta tuli Primasoft

Sampo-konserni ja TietoEnator sopivat pitkäaikaisesta tietotekniikkayhteistyöstä. Sampo siirsi vakuutusliiketoiminnan tietotekniikkapalvelut Sammon ja TietoEnatorin yhteisesti omistamaan Tietoleonia Oy:öön 1.1.2002 lähtien. Sampo omistaa yhtiön osakepääomasta 40 prosenttia ja hallitsee äänivallasta 60 prosenttia. Yhtiön nimi muutettiin Primasoft Oy:ksi 1.1.2002. Yhteisyhtiön liikevaihdon arvioidaan ensimmäisenä vuotena olevan yhteensä noin 110 miljoonaa euroa. Järjestelyssä Primasoft Oy:öön siirtyi Sammosta noin 330 tietotekniikka-alan henkilöä.

**LUOTTOLAITOS- JA SIIJOITUS-
PALVELUTOIMINTA**

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto oli 296 miljoonaa euroa (430). Vuoden 2001 tulos sisältää uusina yhtiöinä konserniin kuuluvien Mandatum Pankin sekä Baltian ja Puolan yhtiöiden liikevoitot, 23 miljoonaa euroa sekä kertaluonteista eristä syntyntä tulosta 24 miljoonaa euroa. Vuoden 2000 tulokseen sisältyi kertaluonteisia eriä, jotka paransivat tulosta yhteensä 181 miljoonaa euroa. Ilman edellä mainittuja vertailuun vaikuttavia tekijöitä toiminnan tuloskehitys jatkui vakaana ja liikevoitto oli edellisen vuoden tasolla.

Kulu-tuotto -suhde oli 61 prosenttia (52) ja ilman kertaluonteisia tuotto- ja kulueriä 64 prosenttia (65).

Rahoituskate kasvoi 10 prosenttia 469 miljoonaan euroon (426). Uusien yhtiöiden rahoituskate oli 27 miljoonaa euroa. Luottojen ja talletusten keskimäärien korkojen ero kaventui vuoden kuluessa 0,9 prosenttiyksikköä, mutta keskimäärin ero oli 3,9 prosenttiyksikköä kuten edellisenäkin vuonna.

Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista olivat 27 miljoonaa euroa (224). Tuottoihin sisältyi osinkoa Henki-Sammon osakkeista, yhtiöveron hyvityksineen 14 miljoonaa euroa sekä Leonian Eläkesäätiön Sampo Pankin konserniyhtiöille palauttama ylikate, yhtiöveron hyvityksineen 11 miljoonaa euroa. Säätiön vakuutustoiminta siirtyi 1.7.2001 Varma-Sammolle ja säätiön toiminta eläkelaitoksena päättyi. Vertailukauden tuotoista 222 miljoonaa euroa kertyi Pohjolan osakkeista.

Palkkiotuottojen ja -kulujen erotus kasvoi 30 miljoonaa euroa 179 miljoonaan euroon. Tästä Mandatum Pankin tuotot olivat 46 miljoonaa euroa ja mui-

KONSERNIN TULOSANALYYSI

Milj. e	2001	2000	Tulos- vaikutus
LUOTTOLAITOS- JA SIIJOITUSPALVELUTOIMINTA			
Korkotuotot	1 195	1 294	-99
Korkokulut	-726	-868	142
Rahoituskate	469	426	43
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	27	224	-196
Palkkiotuotot	220	179	41
Palkkiokulut	-41	-30	-11
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	43	71	-29
Liiketoiminnan muut tuotot	37	33	5
Hallintokulut	-367	-378	11
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-35	-42	7
Liiketoiminnan muut kulut	-44	-37	-7
Luotto- ja takaustappiot	-16	-17	1
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksesta	4	1	3
Liikevoitto	296	430	-133
VAHINKOVAKUUTUS			
Vakuutusmaksutuotot	935	825	111
Korvauskulut	-834	-732	-102
Liikekulut	-203	-209	6
Muut vakuutustekniset kulut	-1	-1	0
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	-103	-117	14
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut	707	892	-185
Muut tuotot ja kulut	-34	-59	25
Osuus osakkuusyritysten voitoista	0	62	-62
Liikevoitto	569	777	-208
Tasoitusmäärän muutos	-14	-17	2
Sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisu	-	-1	1
Vahinkovakuutuksen voitto ennen satunnaisia eriä	555	760	-205

KONSERNIN TULOSANALYYSI jatkuu

Milj. e	2001	2000	Tulos- vaikutus
HENKIVAKUUTUS			
Vakuutusmaksutulo	751	766	-15
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	248	526	-278
Maksetut korvaukset	-399	-293	-106
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-452	-530	78
Liikekulut	-67	-42	-25
Vakuustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	81	427	-346
Muut tuotot ja kulut	-2	-6	4
Osuus osakkuusyriytysten voitoista	0	0	0
Liikevoitto	78	421	-343
Tasoitusmäärän muutos	-1	0	-1
Lisäedut	-28	-192	164
Henkivakuutuksen voitto ennen satunnaisia eriä	49	229	-180
OMISTUSYHTEISÖ			
Liikevaihto	541	-	541
Hallintokulut	-93	-	-93
Poistot ja arvonalentumiset	-45	-	-45
Muut kulut	-36	-	-36
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksesta	5	-	5
Liikevoitto	372	-	372
Eliminointierät	-29	-	-29
Satunnaiset tuotot	3	19	-16
Satunnaiset kulut	-	-26	26
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	1 246	1 411	-165
Verot	-398	-429	30
Vähemmistöosuus	-14	-59	45
Konsernin voitto tilikaudelta	833	923	-90

den uusien yhtiöiden tuotot yhteensä 6 miljoonaa euroa. Erityisesti investointipankkitoiminnan palkkiotuotot kasvoivat. Laajentunut verkkopankki- ja automaattiasiointi on vähentänyt maksuliikenteeseen ja tilinkäyttöön liittyviä palkkioita.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan tuotot olivat 43 miljoonaa euroa (71). Vertailukauden tuottoihin sisältyi 21 miljoonan euron myyntivoitto Pohjolan osakkeista.

Liiketoiminnan muut tuotot, josta pääosan muodostavat tuotot kiinteistöistä, kasvoivat 5 miljoonaa euroa 37 miljoonaan euroon.

Hallintokulut vähenivät 3 prosenttia 367 miljoonaan euroon (378). Henkilöstökulut kasvoivat 34 miljoonaa euroa, mutta muut hallintokulut vähenivät 45 miljoonaa euroa. Muutokseen ovat vaikuttaneet panostukset uusien palvelujen ja jakelun kehittämiseen. Uusista yhtiöistä syntyi lisäystä henkilöstökuluihin 23 miljoonaa euroa ja muihin hallintokuluihin 21 miljoonaa euroa. Vuonna 2000 muihin hallintokuluihin sisältyi korvauksia postiverkon käytöstä 38 miljoonaa euroa sekä varauksia Sammon ja Leonian integraatiosta ja euroon siirtymisestä yhteensä 20 miljoonaa euroa. Näistä varauksista katettiin vuoden 2001 kuluja 15 miljoonaa euroa.

Poistot ja arvonalennukset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 36 miljoonaa euroa (42). Liiketoiminnan muut kulut lisääntyivät 7 miljoonaa euroa 44 miljoonaan euroon pääasiassa uusien yhtiöiden kuluista johtuen.

Luotto- ja takaustappiot olivat 16 miljoonaa euroa (17). Tilivuoden aikana kirjattiin uusia luotto- ja takaustappioita sekä kohdistettuja luottotappiovarauksia yhteensä 36 miljoonaa euroa (41).

SAMPO PANKKI OYJ:LLÄ OLI 28.2.2002 SEURAAVAT LUOKITUKSET

	Lyhytaikainen varainhankinta	Pitkäaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	P-1	A2
Standard & Poor's	A-1	A

TULOSANALYYSI VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

Milj. e	10-12		7-9		4-6		1-3	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
LUOTTOLAITOS- JA SIOITUS- PALVELUTOIMINTA								
Korkotuotot	260	339	289	331	315	322	331	303
Korkokulut	-148	-230	-168	-228	-199	-215	-211	-196
Rahoituskate	113	109	120	103	116	106	120	108
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	1	0	10	0	15	223	1	1
Palkkiotuotot	58	44	53	44	54	45	55	47
Palkkiokulut	-12	-8	-10	-7	-10	-10	-9	-6
Arvopaperikaupan ja valuutta-toiminnan nettotuotot	7	4	18	9	7	26	10	32
Liiketoiminnan muut tuotot	9	12	11	7	8	7	9	7
Hallintokulut	-99	-115	-92	-76	-91	-104	-86	-84
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-7	-17	-10	-8	-10	-8	-9	-9
Liiketoiminnan muut kulut	-13	-13	-10	-8	-12	-8	-10	-8
Luotto- ja takaustappiot	-6	-21	-7	1	2	1	-6	2
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0	-	-	-	-	-
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksesta	2	0	1	1	0	0	2	0
Liikevoitto	52	-5	86	65	80	279	77	91
VAHINKOVAKUUTUS								
Vakuutusmaksutuotot	262	199	224	212	242	209	207	205
Korvauskulut	-240	-175	-190	-193	-209	-192	-195	-172
Liikekulut	-47	-60	-43	-45	-56	-56	-58	-48
Muut vakuutustekniset kulut	0	0	0	0	-1	-1	0	-
Vakuutustekninen kate ennen tasoituspääomien muutosta	-24	-37	-9	-26	-24	-39	-46	-15
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut	93	182	38	41	137	260	439	409
Muut tuotot ja kulut	-24	-36	2	-4	0	-19	-13	-1
Osuus osakkuusyriyten voitoista	0	-1	0	0	0	62	0	0
Liikevoitto	44	109	31	11	113	264	380	393
Tasoituspääomien muutos	12	-12	-4	0	-5	6	-17	-10
Sijoitusten arvonnkorotukset ja niiden oikaisu	-	-1	-	-	-	-	-	-
Vahinkovakuutuksen voitto ennen satunnaisia eriä	56	96	27	11	108	270	363	383

TULOSANALYYSI VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN jatkuu

Milj. e	10-12		7-9		4-6		1-3	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
HENKIVAKUUTUS								
Vakuutusmaksutulo	261	162	107	83	124	162	259	359
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	122	14	-40	39	78	282	87	190
Maksetut korvaukset	-121	-59	-70	-54	-65	-51	-144	-129
Vastuuvelan muutos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	-232	-96	-28	-50	-95	-112	-97	-272
Liikekulut	-19	-15	-16	-7	-18	-10	-14	-10
Vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta	11	5	-46	12	25	272	91	139
Muut tuotot ja kulut	0	-1	-1	-1	0	-4	-1	-1
Osuus osakkuusyritysten voitoista	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikevoitto	11	4	-47	11	25	268	90	138
Tasoitusmäärän muutos	-1	0	0	0	0	0	0	0
Lisäedut	1	-6	29	-5	6	-61	-63	-119
Henkivakuutuksen voitto ennen satunnaisia eriä	11	-2	-19	6	30	207	27	19
OMISTUSYHTEISÖ								
Liikevaihto	56		68		418			
Hallintokulut	-36		-27		-30			
Poistot ja arvonalentumiset	-19		-13		-14			
Muut kulut	-19		-7		-9			
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksesta	3		-1		2			
Liikevoitto	-15		20		367			
Eliminointierät	0	-	-29	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	-	0	-	-	-	1	3	18
Satunnaiset kulut	-	-	-	-	-	-	-	-26
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	104	89	86	81	586	756	470	484
Verot	-44	-54	-36	-22	-168	-205	-150	-147
Vähemmistöosuus	-2	-18	-3	-2	-2	-33	-8	-7
Konsernin voitto tilikaudelta	57	17	47	58	415	519	313	330

Aiemmin kirjatuista tappioista palautuneet erät sekä kohdistettujen varausten peruutukset olivat yhteensä 20 miljoonaa euroa (24). Vuoden lopussa luotto- ja takaustappiovarauksia oli yhteensä 84 miljoonaa euroa (71), josta luottokelpoisuusluokituksen perusteella määritetyt asiakasryhmäkohtaisesti kohdistetut varaukset olivat 31 miljoonaa euroa (27).

Järjestämättömiä saamia oli vuoden lopussa 109 miljoonaa euroa (62) ja muita nollakorkoisia saamia 9 miljoonaa euroa (10). Näiden saamisten yhteismäärästä kotitalouksien osuus oli 38 miljoonaa euroa (33) ja yritys- ja yhteisöasiakkaiden osuus 81 miljoonaa euroa (38). Järjestämättömät saamiset yritys- ja yhteisöasiakkailta lisääntyivät vuoden alusta 43 miljoonaa euroa. Tästä 37 miljoonaa euroa oli saamia, joilla on valtion tai OECD-maiden pankkien takaus. Uusien konserniyhtiöiden järjestämättömät ja nollakorkoiset saamiset olivat 10 miljoonaa euroa.

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan vakavaraisuus

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan konsolidointiryhmän vakavaraisuussuhde oli vuoden 2001 lopussa 12,7 prosenttia (13,3 prosenttia 31.3.2001). Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamiin oli 15,6 prosenttia (14,7). Ensisijaisten omien varojen suhdeluku on korkeampi, koska omien varojen yhteismäärästä vähennetyt emoyhtiön sijoitukset vakuutusyhtiöihin ovat suuremmat kuin toissijaiset omat varat. Näitä vähennyseriä kasvatti Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon osakkeiden osto Keskinäiseltä eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammolta huhtikuussa 2001.

Vuoden lopussa omat varat olivat 1 775 miljoonaa euroa (2 033) ja riski-

TULOKSEN VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. e	2001	2000
Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta		
Liikevoitto	296	430
Tuotot Pohjolan osakkeista	-	243
Tuotot Henki-Sammon osakkeista x)	14	-
Leonian Eläkesäätiön ylikatteen palautus	11	-
Henkilöstöjärjestelyvaraus	-8	-
Muut kulut ja kuluvaraukset rakennejärjestelyistä	-5	-5
Integraatiovarauksen käyttö 2001/varaus 2000	11	-14
Eurokonversiovarauksen käyttö 2001/varaus 2000	4	-6
Asiakasryhmäkohtaisesti kohdistettujen luottotappiovarauksen muutos	-4	-20
Muut kertaluonteiset kuluerät	-	-17
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	273	248
Uusien konserniyhtiöiden vaikutus *)	23	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ja uusien yhtiöiden vaikutusta	249	248
x) Sammon sisäinen toimintojen välinen erä		
Vahinkovakuutus		
Liikevoitto	569	777
Myyntivoitot Nokian osakkeista	378	522
Tuotot Pohjolan osakkeista	-	141
Tulososuus Finanssi-Sammon Pohjolaosakkeisiin liittyneistä tuotoista	-	63
Henkilöstöjärjestelyvaraus	-9	-
Muut kulut rakennejärjestelyistä	-13	-
Integraatiovarauksen käyttö 2001/varaus 2000	13	-13
Nopeutetut järjestelmäpoistot	-	-19
Muut kertaluonteiset kuluerät	0	-8
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	199	92
Myydyn konserniyhtiön tulosvaikutus **)	-20	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ja myydyntiön vaikutusta	219	92
Henkivakuutus		
Liikevoitto	78	421
Myyntivoitot Nokian osakkeista	17	97
Tuotot Pohjolan osakkeista	-	222
Henkilöstöjärjestelyvaraus	0	-
Muut kulut rakennejärjestelyistä	0	-
Integraatiovarauksen käyttö 2001/varaus 2000	3	-3
Vakuutusmaksuvastuun täydennys	-26	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	86	106
Uuden konserniyhtiön vaikutus ***)	-21	-
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ja uuden yhtiön vaikutusta	106	106

TULOKSEN VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT jatkuu

Milj. e	2001	2000
Omistusyhteisö		
Liikevoitto	372	–
Myyntivoitot Nokian osakkeista	367	–
Henkilöstöjärjestelyvaraus	–6	–
Muut kulut rakennejärjestelyistä	–2	–
Integraatiovarauksen käyttö 2001/varaus 2000	2	–
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	11	–
Sampo-konserni		
Liikevoitto	1 286	1 628
Kertaluonteiset erät yhteensä	732	1 181
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä	554	447
Uusien ja myytyjen konserniyhtiöiden vaikutus	–18	–
Liikevoitto ilman kertaluonteisia eriä ja uusien ja myytyjen yhtiöiden vaikutusta		
	571	447

*) Mandatum Pankki Oyj, A.S. Sampo Pank (Viro), UAB Sampo bankas (Liettua) ja Sampo PTE (Puola).

**) Sampo Industrial Insurance

**) Sampo Life, Puola

painotetut saamiset ja vastuut 13 952 miljoonaa euroa (15 339).

Konsolidointiryhmään kuuluvat Sampo Pankki -konserni, Mandatum Holding -konserni, Sampo Luotto Oyj, Sampo Liikekiinteistöt Oy, AS Sampo Pank, UAB Sampo bankas, Sampo PTE sekä konsernin emoyhtiö Sampo Oyj. Emoyhtiö muuttui vakuutusyhtiöstä omistusyhteisöksi 31.3.2001. Vakavaraisuusuhteen vertailulaskelma on laadittu tästä ajankohdasta.

Tase ja taseen ulkopuoliset erät

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan varat olivat yhteensä 20,9 miljardia euroa (24,7). Taseen vieras pääoma oli 19,3 miljardia euroa (23,1).

Vuoden aikana taseen varoista ja veloista vähenivät ennen muuta raha- ja pääomamarkkinaerät. Saamiset luottolaitoksilta alenivat 1,3 miljardia euroa ja saamistodistusten määrä 2,0 miljardia

euroa. Velat luottolaitoksille vähenivät 1,6 miljardia euroa ja varainhankinta yleiseen liikkeeseen lasketuilla velkakirjoilla 1,9 miljardia euroa.

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä olivat vuoden lopussa 13,6 miljardia euroa (14,1). Luotot kotitalouksille lisääntyivät vuoden alusta 0,4 miljardia euroa 5,3 miljardiin euroon. Luotot kotimaisille yritys- ja yhteisöasiakkaille alenivat 0,4 miljardia euroa 5,8 miljardiin euroon ja ulkomaiset luotot 0,6 miljardia euroa 2,5 miljardiin euroon.

Velat yleisölle ja julkisyhteisöille olivat vuoden lopussa 10,4 miljardia euroa (10,7). Tästä talletuksiin luettavat erät olivat 9,1 miljardia euroa (8,2). Asiakkaiden varat käyttö- ja maksuliiketeillä lisääntyivät, mutta varat säästö- ja muilla talletustileillä vähenivät. Talletuksia valtuuttavilla oli 0,7 miljardia euroa (0,4).

Taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärä oli 5,2 miljardia euroa (5,9).

Nostamattomien luottojen ja käyttämättömien limiittien määrä väheni vuoden alun tasosta. Vuoden lopussa avoimien johdannaissopimusten määrä kasvoi 27,2 miljardiin euroon (23,4). Toiminnassa painotettiin aiempaa enemmän korko-optiosopimuksia ja asiakaskysynnän lisääntyminen kasvatti valuuttatermiinisopimuksia. Vakavaraisuusnormiston mukaisesti laskettu johdannaissopimusten luottovasta-arvo oli vuoden lopussa 0,6 miljardia euroa (0,8) ja vakavaraisuutta rasittava riskipainotettu arvo 0,2 miljardia euroa (0,3).

Sampo-konserni kasvatti osuuttaan rahastomarkkinoista. Kotimaiset rahastopääomat nousivat 2,7 miljardiin euroon (2,0). Nettomääräisesti suurimmat lisäykset tulivat lyhyen koron rahastoihin. Sampo Rahastoyhtiön vertailukelpoinen markkinaosuus nousi 18,4 prosenttiin (14,8). Rahastopääoman kasvu muodostui kokonaan asiakasvaroista eikä omista sijoituksista. Jatkuvien rahastosäästö-sopimusten määrä kasvoi 26 906:een (18 567) ja osuudenomistajien lukumäärä 146 046:een (120 921). Muut omaisuudenhoidon varat lisääntyivät yli 40 prosenttia 7,5 miljardiin euroon.

Puolalaisen eläkerahastoyhtiön Sampo PTE:n hoidossa oleva varallisuus lähes kaksinkertaistui 167 miljoonaan euroon (89).

VAHINKOVAKUUTUS

Vahinkovakuutuksen liikevoitto oli 569 miljoonaa euroa (777). Lasku johtui pääosin sijoitustoiminnan nettotuottojen pienentymisestä. Vertailukauden 2000 sijoitustoiminnan tuottoihin sisältyi 141 miljoonaa euroa osinkoja, yhtiöveron hyvityksiä ja myyntivoittoja Pohjolan osakkeista. Vakuutusmaksutulo nousi 1 115 miljoonaan euroon (1 023).

Kotimainen ensivakuutusmaksutulo kasvoi 9,2 prosenttia ja oli 854 miljoonaa euroa. Ennakkotietojen mukaan Sampo-konsernin markkinaosuus Suomessa nousi 35 prosenttiin (34). Kotimaisen ensivakuutuksen kannattavuus parani ja sen vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde oli 104,1 prosenttia (106,3).

Kotimaisten vahinkovakuutusyhtiöiden vastuvelkaperusteita täsmennettiin vakuutusmaksu- ja korvausvastuun osalta. Näillä vakuutusluokkaryhmien välisillä vastuvelkasiirroilla ei ollut oleellista vaikutusta vakuutustekniseen katteeseen ennen tasoitusmäärän muutosta. Ilman vastuvelkaperusteiden täsmennyksiä laskettu yhdistetty kulusuhde parani kaikissa suurimmissa vakuutusluokkaryhmissä.

Ulkomainen ensivakuutusmaksutulo nousi 221 miljoonaa euroon (209) ja sen yhdistetty kulusuhde oli 139,7 prosenttia (132,0).

Tilinpäätöksen mukainen koko liikkeen kannattavuus parani. Yhdistetty kulusuhde oli 110,9 prosenttia (114,1). Vertailuvuoden tulokseen sisältyi 19 miljoonaa euroa nopeutettuja järjestelmäpoistoja, jotka heikensivät yhdistettyä kulusuhdetta 2,3 prosenttiyksiköllä.

Sampo Industrial Insurance N.V. myytiin lokakuussa 2001 englantilaiselle Hampden Plc:lle. Myydyin yhtiön yhteensä 20 miljoonan euron tulosta heikentävä vaikutus sisältyi vahinkovakuutuksen tulokseen. Kauppaan tarvittu viranomaisluvan edellytyksenä Sampo Teollisuusvakuutus sitoutui antamaan Sampo Industrial Insurancelle enintään 10,2 miljoonan euron suuruisen pääomallainan, mikäli yhtiön vastuuvelan riittävyys tai vakavaraisuusvaatimukset sitä edellyttävät.

Muihin kuluihin sisältyi vertailuvuonna kertaluonteinen 13 miljoonan

euron varaus Sammon ja Leonian yhdistymisestä aiheutuvia kustannuksia varten. Tämä varaus käytettiin kokonaan vuonna 2001. Kuluvana vuonna toteutettavia vahinkovakuutuksen henkilöstöjärjestelyjä varten varattiin muihin kuluihin 9 miljoonaa euroa.

Liiketoimintaan sitoutumaton pääoma jätettiin konsernin sisäisessä rakennejärjestelyssä 31.3.2001 omistusyhteisöksi muuttuneeseen emoyhtiöön. Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli vuoden lopussa 833 miljoonaa euroa (2 149) ja vastuunkantokyky 89 prosenttia (261). Ilman run-off-yhtiöitä laskettu vastuunkantokyky oli 80 prosenttia.

HENKIVAKUUTUS

Vuoden 2000 lopussa Leonia Henkivakuutus sulautui Henki-Sampoon tuoden mukanaan merkittävästi pankkijakelutiehen liittyvää tuote- ja myyntiosaa. Leonia Henkivakuutuksen luvut sisältyvät sulkeissa esitettäviin vuoden 2000 vertailutietoihin.

Henkivakuutuksen liikevoitto oli kertomusvuonna 78 miljoonaa euroa (421). Vertailuvuoden 2000 liikevoittoa nostivat erityisesti Pohjolan osakkeisiin liittyneet 222 miljoonan euron suuruiset osingot, yhtiöveron hyvitykset ja myyntivoitot. Vuoden 2000 tilinpäätöksessä kirjattiin muihin kuluihin 3,4 miljoonan euron suuruinen Sammon ja Leonian yhdistymiseen liittyvä rakennejärjestelyvaraus. Varauksesta 0,3 miljoonaa euroa käytettiin tilivuoden liikekuluihin ja loppuosa 3,1 miljoonaa euroa on purettu muihin tuottoihin tulostaikutteisesti.

Henkivakuutuksen maksutulo pieneni noin 2 prosenttia ja oli 755 miljoonaa euroa (769). Kotimaisen liikkeen maksutulo kehittyi markkinoita paremmin, ja Henki-Sammon markkinaosuus kohosi

ennakkotietojen mukaan 23,3 prosenttiin (19,9). Kehittämisen painopistealueena olevassa kotitalouksien segmentissä markkinaosuus nousi 14,1 prosenttiin (12,0).

Suurimman vakuutuslajin, ryhmäeläkevakuutuksen, maksutulo kohosi 239 miljoonaa euroon (287). Tästä määrästä 149 miljoonaa euroa (209) kertyi eläkesäätiöiden vastuunsiirroista. Henki-Sampo vahvisti edelleen asemaansa Suomen johtavana ryhmäeläkevakuuttajana.

Sijoitusmarkkinoilla jatkunut epävarmuus näkyi varsinkin kertamaksuisten sijoitusvakuutusten maksutulon painotumisena laskuperustekorkoisiin vakuutuksiin. Yksilöllisten eläkevakuutusten myynnissä sen sijaan sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus nousi 80 prosenttiin. Niitä myytiin 6 500 kappaletta (4 450 kpl). Myynnin lisäys ajoittui vuoden viimeiselle neljännele. Sijoitussidonnaisista vakuutuksista saatu kokonaismaksutulo jäi 86 miljoonaa euroon (168).

Maksetut korvaukset kasvoivat 35 prosenttia ja olivat 399 miljoonaa euroa (293). Korvauksiin sisältyi takaisinostoja 138 miljoonaa euroa sekä eläkevakuutuksista maksettuja korvauksia 148 miljoonaa euroa. Vakuutusajan päättyessä maksetut säästösummat kasvoivat kotimaisessa liikkeessä merkittävästi ja olivat lähes 100 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen liikekustannussuhde oli 108 prosenttia (106). Liikekustannussuhdetta pyritään alentamaan tehostamalla myyntikanavien, tuotanto- ja tukifunktioiden toimintaa.

Henkivakuutustoiminnan vastuuvélka oli vuoden päättyessä 4 737 miljoonaa euroa (4 254). Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus vastuuvélasta oli 299 miljoonaa euroa (270).

Vuonna 2001 voitonjakoon osallistuville vakuutussäästöille on kotimaisessa

liikkeessä hyvitetty 5,3–5,6 prosentin tuotto vakuutuslajista riippuen. Vastuuelkaan sisältyy vuodelta 2001 annettuja asiakashyvityksiä 56 miljoonaa euroa. Asiakashyvitysten rahoittamiseen käytettiin aiemmin varattuja hyvityksiä 54 miljoonaa euroa, ja tulevien vuosien hyvityksiä varten varattiin 34 miljoonaa euroa. Lisäksi ryhmäeläkevakuutusten vastuuelkaa täydennettiin 26 miljoonalla eurolla pidentynyttä elinikää varten.

Henkivakuutuksen vakavaraisuuspääoma 31.12.2001 oli 14,7 prosenttia (21,9) omalla vastuulla olevasta vastuuelasta. Tämä alentunut vakavaraisuus- asema johtaa kohtuusperiaatteen tulkin- nan mukaan siihen, että henkivakuutuk- sen arvostuseroista ei ole voitu kohdistaa osuutta omistajille.

OMISTUSYHTEISÖ

Konsernin emoyhtiö on 31.3.2001 alkaen omistusyhteisö, jolla on tytäryhtiöinään luottolaitos-, sijoituspalvelu- ja vakuutusyhtiöitä. Sen taseen loppu- summa oli 3,0 miljardia euroa. Tästä oli omistuksia luottolaitos- ja sijoituspalvelu- yrityksissä 1,7 miljardia euroa ja vakuu- tusyhtiöissä 0,7 miljardia euroa. Muita sijoituksia oli 0,5 miljardia euroa.

Konsernitilinpäätöksessä omistusyhteisön sijoitukset olivat 798 miljoonaa euroa ja liikevaihto 541 miljoonaa euroa. Arvopaperikaupan nettotuotot 401 miljoonaa euroa muodostivat merkittävimmän erän liikevaihdossa. Liikekulut ilman sisäistä suoritemyyntiä olivat 18 miljoonaa euroa. Sammon ja Leonian integraatiokuluihin varattu 2 miljoonaa euroa käytettiin kokonaan. Kuluvana vuonna toteutettavia henkilöstöjärjestelyjä varten varattiin 6 miljoonaa euroa.

SIJOITUSTOIMINTA

Kansainväliset osakemarkkinat laskivat Morgan Stanleyn maailmanindeksin mukaan 14,4 prosenttia vuonna 2001. Yritysten tulospöytä heikentyivät pitkin vuotta ja markkinoiden volatili- teetti pysyi korkealla. Vaikea markkina- tilanne vaikutti heikentävästi myös Sampo-konsernin vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuottoihin.

Vahinkovakuutuksen sijoitustoimin- nan nettotuotto oli 707 miljoonaa euroa (892). Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli vuoden lopussa 2,5 miljardia euroa. Sijoituskannasta osakkeiden osuus oli 26 prosenttia, korkosijoitusten osuus 58 prosenttia ja kiinteistöjen osuus oli 16 prosenttia. Ulkomaiset sijoitukset muodostivat sijoituskannasta 36 prosenttia. Euroalueen ulkopuolisia sijoituksia oli 305 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotto oli 248 miljoonaa euroa (525). Koko sijoituskannan tuotto, myös arvomuutokset huomioden oli 0,5 prosenttia (6,3).

Henkivakuutuksen sijoituskannan markkina-arvo mukaan lukien sijoitus- sidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät sijoitukset oli vuoden lopussa 5,3 miljardia euroa (5,1). Ulkomaisten sijoitusten osuus oli 48 prosenttia. Ulkomaisista sijoituksista oli euroalueen ulkopuolella 1,3 miljardia euroa. Osakesijoitusten osuus koko sijoituskannasta oli 27 prosenttia (31), korkosijoitusten osuus oli 59 prosenttia (54). Kiinteistö- sijoitusten osuus pysyi ennallaan seitsemässä prosentissa.

Konserni omisti 31.12.2000 noin 30 miljoonaa Nokian osaketta. Valtaosa osakkeista, noin 23 miljoonaa kappaletta, myytiin kertomusvuoden kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana. Neljännellä

neljännellä myyjä ei enää suoritettu. Nokian osakkeiden myynnin vaikutus vuosien 2000 ja 2001 tulokseen on esitetty tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät -taulukossa.

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla rajoitetaan tappion- vaaraa varmistamalla, että toimintoittain tuotto/riski -suhde on järkevä ja että kaikki prosessit ovat paitsi tehokkaita myös toimintavarmoja niin sisäisten kuin ulkoisten yllättävien tapahtumien reali- soituessa.

Liiketoimintoittain riskejä hallitaan Sammossa pääosin toisistaan erillään. Konsernitason riskikeskittymiä syntyy liiketoimintojen altistuessa merkittävässä määrin samoille riskeille tai tulosvaihte- lujen korreloidessa vahvan positiivisesti. Eri liiketoimintoista syntyviä kokonais- riskejä seurataan konsernitason sää- nöllisesti.

Sammon pankkitoiminnan luottoriskiä kuvaa CreditVaR -tekniikalla arvioitu yritys- ja luottoriskien odotettu keskimääräinen vuotuinen luottotappio, joka on noin 0,4 prosenttia ja luottotappioriskin varaama riskipääoman määrä noin 5 prosenttia yritys- ja luottoriskien määrästä.

Pankkitoiminnan rahoitustaseen korkoriskiä kuvaa tieto, että vuoden vaihteessa 1 prosenttiyksikön korkojen nousu olisi parantanut euromääräisen taseen arvoa 25 miljoonalla eurolla. Pankkitoiminnan trading-toiminnan markkinariski pysyi alhaisena.

Riskienhallinnasta on tarkempi kuvaus tilinpäätöksen liitetiedoissa.

HENKILÖSTÖ

Vuoden 2001 lopussa Sampo-konsernin henkilöstömäärä oli yhteensä 9 684 henkilöä (10 207). Näistä oli luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa 52 prosenttia (49), vahinkovakuutuksessa 34 prosenttia (41), henkivakuutuksessa 6 prosenttia (10) ja kertomuskaudella muodostetussa omistusyhteisössä 8 prosenttia. Suomessa konsernin palveluksessa oli 8 143 henkilöä (8 162). Ulkomaan toiminnassa oli kaikkiaan 1 541 henkilöä (2 045), joista 1 223 (1 085) Baltiassa. Ulkomailla työskentelevien henkilöiden määrä väheni, koska Sampo Industrial Insurance N.V. siirtyi englantilaisen Hampden Plc:n omistukseen ja Puolan asiamiesverkosto uudelleenorganisointiin.

Henkilöstön keskivahvuus oli konsernissa 10 162 henkilöä (9 184). Näistä oli luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa 51 prosenttia (51), vahinkovakuutuksessa 34 prosenttia (45), henkivakuutuksessa 8 prosenttia (4) ja omistusyhteisössä 7 prosenttia.

Konsernissa toteutettiin syksyn aikana hallinto- ja tukitoimintojen tehostamiseen tähtäävä selvitystyö. Tämän pohjalta käynnistyi loppuvuodesta yt-prosessi. Henkilöstön vähentämistarpeeksi arvioitiin enintään noin 750 henkilöä. Henkilöstövähennykset pyritään toteuttamaan pääosin muilla toimenpiteillä kuin irtisanomisilla vuoden 2002 aikana.

Vuoden 2002 alussa Sammon vahinkovakuutusyhtiöt yhdistettiin If-konserniin ja myös muista toiminnoista siirtyi työntekijöitä Ifiin. Näiden järjestelyjen jälkeen Sampo-konsernin henkilömäärä tammikuussa 2002 oli noin 5 800 henkilöä.

HALLINTO

Sampo-Leonia Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsi 5.4.2001 yhtiön hallitukseen uusina jäseninä johtaja Olli-Pekka Kallasvuon ja konsernijohtaja Björn Wahlroosin. Heidän lisäksi yhtiön hallitukseen valittiin uudelleen seuraavat viisi jäsentä: professori Tom Berglund, vuorineuvos Georg Ehrnrooth, vuorineuvos Jyrki Juusela, toimitusjohtaja Paavo Pitkänen ja ministeri Christoffer Taxell.

Kokouksen jälkeen hallitus valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Olli-Pekka Kallasvuon ja varapuheenjohtajaksi Jyrki Juuselan.

Runsaat 7 vuotta Sammon hallitusta johtanut vuorineuvos Jukka Härmälä jäi pois hallituksesta ilmoitettuaan, ettei ole enää käytettävissä tehtävään. Hallitukselta jäivät pois myös varatuomari Ari Heiniö, ylijohdaja Martti Hetemäki ja valtiotieteiden kandidaatti Eino Keinänen.

Näiden muutosten jälkeen Sammon hallituksen kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana on Olli-Pekka Kallasvuon, varapuheenjohtajana Jyrki Juusela sekä jäseninä professori Tom Berglund, vuorineuvos Georg Ehrnrooth, toimitusjohtaja Paavo Pitkänen, ministeri Christoffer Taxell ja konsernijohtaja Björn Wahlroos.

Yhtiöjärjestyksen tehtiin 5.4.2001 yhtiökokouksessa muutoksia. Yhtiön toimitusjohtaja on uuden yhtiöjärjestyksen pykälän 11 mukaan samalla konsernijohtaja. Lisäksi muutettiin yhtiön toiminimen kirjoittamista, tilintarkastajien lukumäärää ja toimikautta koskevia pykäläiä (12, 13 ja 20).

Hallitus kiittää Jukka Härmälää 12 vuoden tuloksellisesta kaudesta hallituksen jäsenenä ja puheenjohtajana.

MUUTOKSET OSAKEPÄÄOMASSA

Sampo-Leonian ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 18.1.2001 Mandatum Pankki Oyj:n osakkeiden hankintaan liittyvän vaihtotarjouksen ja tarjouksen toteuttamiseksi tarvittavan osakepääoman korotuksen. Vaihtotarjous alkoi 1.2.2001 ja päättyi 16.2.2001.

Sampo-Leonian hallitus totesi 6.2.2001 yhdistymisen ehtojen täyttyneen ja päätti toteuttaa vaihtotarjouksen sekä hyväksyä siihen mennessä tehdyt osakemerkinnät. Sampo-Leonian osakepääomaa korotettiin 3 998 041,45 eurolla 91 455 763,21 euroon, antamalla vaihtotarjouksen hyväksyneille Mandatumin osakkaille 4 754 255 Sampo-Leonian A-sarjan osaketta. Korotus merkittiin kaupparekisteriin 7.2.2001 ja uudet A-osakkeet otettiin 12.2.2001 kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päällystämällä.

Vaihtotarjouksen päätyttyä Sampo-Leonian hallitus hyväksyi tehdyt osakemerkinnät 22.2.2001 ja päätti korottaa Sampo-Leonian osakepääomaa 1 986 920,02 eurolla 93 442 683,23 euroon antamalla vaihtotarjouksen hyväksyneille Mandatum Pankin osakkaille 2 362 738 Sampo-Leonian A-sarjan osaketta. Korotus merkittiin kaupparekisteriin 23.2.2001 ja uudet A-osakkeet otettiin 26.2.2001 kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päällystämällä.

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 5.4.2001 yhtiön osakkeiden lisäämisen osakepääomaa korottamatta eli osakkeen splittauksen viiteen osaan (1:5) sekä siihen liittyvän osakkeiden vähimmäis- ja enimmäismäärää koskevan yhtiöjärjestyksen muutoksen. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 20.4.2001. Splittauksen jälkeen yhtiöllä oli yhteensä

555 584 965 osaketta, joista 554 384 965 oli A-sarjan osakkeita ja 1 200 000 noteeraamattomia B-sarjan osakkeita.

Sammon vuoden 1998 optio-ohjelman optiotodistuksilla merkittiin kertomusvuonna yhteensä 38 550 A-sarjan osaketta. Sampo sai osakemerkintöjen seurauksena omaa pääomaa yhteensä 264 684,30 euroa. Osakemerkinnöistä johtuva osakepääoman korotus, yhteensä 6 483,64 euroa, merkittiin kaupparekisteriin 28.11.2001.

Sammon osakepääoma on korotuksen jälkeen 93 449 166,87 euroa ja A-sarjan osakkeiden kokonaismäärä 554 423 515 kappaletta. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä mukaan lukien 1 200 000 kappaletta B-sarjan osakkeita on tehdyn korotuksen jälkeen 555 623 515 kappaletta. Uudet osakkeet otettiin kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssissä 29.11.2001 alkaen.

EURON KÄYTTÖÖNOTTO

Euron käyttöönotto tapahtui suunnitelmien mukaisesti. Pankin järjestelmät konvertoitiin euromääräisiksi pääosin vuoden 2001 lopussa ja vakuutusjärjestelmät vaiheittain vuosien 2000 ja 2001 aikana. Henkilökunnan ja asiakkaiden koulutuksessa ja tiedotuksessa turvallisuusnäkökulma oli voimakkaasti esillä.

Asiakkaiden siirtyminen käteisen euron käyttöön tapahtui vuoden 2002 alussa arvioitua nopeammin.

MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT TILIKAUDEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Edellä kuvattu Sampo-If -järjestely tuli voimaan 2.1.2002. Järjestelyn seuraukse-

na Vakuutusyhtiö Sampo ja ja Sampo Teollisuusvakuutus saivat uudet juridiset nimet If Vahinkovakuutusyhtiö Oy ja If Teollisuusvakuutus Oy, jotka merkittiin kaupparekisteriin 3.1.2002.

NÄKYMÄT

Taloudellisen tilanteen ja sijoitusmarkkinoiden elpyminen luo suotuisat olosuhteet sijoittamis- ja säästämismarkkinoiden kasvulle. Sampo-konsernin kehittämistä jatketaan valitun strategisen linjauksen mukaisesti. Jakelukanavien suuntaamista rahastojen ja sijoitussidonnaisten vakuutusten tarjoamiseen sekä passiivisesta palvelusta aktiiviseen myyntiin jatketaan. Tehokkuuden parantaminen on keskeistä kaikissa toiminnoissa.

Pankkitoiminnan näkymät ovat vakaat; luottotappioiden merkittävää nousua ei ole näköpiirissä eikä korkomarginaalin uskota enää olennaisesti laskevan kertomusvuoden lopun tasolta. Investointipankkitoiminnan kannattavuuden uskotaan säilyvän hyvänä pääomamarkkinoiden elyessä ja yritysjärjestelyjen määrän pysyessä edelleen korkealla tasolla.

Rahastoliiketoiminnan volyymikasvun ennustetaan jatkuvan melko voimakkaana ja konsernin markkinaosuuden rahastopääomista edelleen kasvavan. Uusien sijoitusten suuntautuessa enenevässä määrin muihin kuin korkorahastoihin myös palkkiotuottojen odotetaan lisääntyvän.

Henkivakuutuksessa palataan kasvurallalle väli vuoden jälkeen. Kertomusvuoden jälkimmäisellä puoliskolla hyvään vauhtiin yltäneen myyntiorganisaation uskotaan kykenevän vieläkin parempiin tuloksiin erityisesti sijoitussidonnaisten vakuutusratkaisujen myynnissä.

Sampo tulee käyttämään omistajaval-

taansa sellaisten ratkaisujen toteuttamiseksi, joilla If-konsernin kannattavuutta parannetaan olennaisesti. Käynnistettyjen toimenpideohjelmien vaikutusten oletetaan kohentavan yhdistettyä kulusuhdetta kuluvan vuoden viimeisillä neljänneksillä.

Sammon hallitus on hyväksynyt loppuvuonna 2001 uudet taloudelliset tavoitteet konsernin liiketoiminta-alueille. Osakeomistuksiin liittyvät merkittävät riskikeskittymät on purettu ja perusliiketoimintojen kannattavuuden ennakoidaan säilyvän hyvänä. Vuosien 2000 ja 2001 kaltaisia kertaluonteisia myyntivoittoeria ei ole näköpiirissä ja sen vuoksi tulevana vuosina tulokset eivät yllä näiden poikkeusvuosien tasolle. Sijoitetun pääoman tuotto tulee kuitenkin paranemaan liiketoiminnan tehostuessa ja konsernin palauttaessa osakkeenomistajilleen pääomia, joita se ei liiketoiminnassaan tarvitse. Osingonjakoesityksessään hallitus noudattaa aiemmin julkistamaansa politiikkaa jakamalla noin puolet tilikauden voitosta osinkoina osakkeenomistajille.

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Konsernin voitonjakokelpoiset varat olivat 1 331 814 021 euroa ja emoyhtiön 1 220 315 749 euroa. Hallitus ehdottaa, että tilikaudelta maksetaan osinkoa yhtiön 555 623 515 osakkeelle 0,75 euroa. Osinkojen ehdotettu yhteismäärä on 416 717 636 euroa. Yleishyödyllisiin tarkoituksiin ehdotetaan varattavaksi 0,2 miljoonaa euroa. Loput jakokelpoiset varat siirretään käyttörahastoon.

Konsernituloslaskelma

Milj. e	Liite	2001	2000
LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINNAN LASKELMA			
Korkotuotot	1	1 195	1 294
Korkokulut	1	-726	-868
Rahoituskate		469	426
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista		27	224
Palkkiotuotot		220	179
Palkkiokulut		-41	-30
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot			
Arvopaperikaupan nettotuotot	2	25	47
Valuuttatoiminnan nettotuotot		17	24
		43	71
Liiketoiminnan muut tuotot	3	37	33
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-165	-143
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-32	-23
Muut henkilösivukulut		-17	-14
		-49	-37
Muut hallintokulut		-154	-198
		-367	-378
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	4	-35	-42
Liiketoiminnan muut kulut	3	-44	-37
Luotto- ja takaustappiot	5	-16	-17
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalentumiset	5	0	0
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta		4	1
Liikevoitto ennen eliminointierä		296	430
Eliminointierät	27	18	4
Liikevoitto		315	434

Milj. e	Liite	2001	2000
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA – VAHINKOVAKUUTUS			
Vakuutusmaksutuotot	9		
Vakuutusmaksutulo	7	1 115	1 023
Jälleenvakuuttajien osuus		-160	-178
		<u>955</u>	<u>845</u>
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Kokonaismuutos		4	-57
Kannanluovutus		-	35
		<u>4</u>	<u>-22</u>
Jälleenvakuuttajien osuus			
Kokonaismuutos		-24	22
Kannanluovutus		-	-21
		<u>-24</u>	<u>2</u>
		-20	-21
		<u>935</u>	<u>825</u>
Korvauskulut	9		
Maksetut korvaukset		-889	-908
Jälleenvakuuttajien osuus		133	198
		<u>-756</u>	<u>-710</u>
Korvausvastuun muutos			
Kokonaismuutos		-98	-137
Kannanluovutus		-	74
		<u>-98</u>	<u>-63</u>
Jälleenvakuuttajien osuus			
Kokonaismuutos		20	83
Kannanluovutus		-	-41
		<u>20</u>	<u>42</u>
		-78	-22
		<u>-834</u>	<u>-732</u>
Yhteistakuuerän muutos		-1	-1
Liikekulut	9, 11	-203	-209
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		-103	-117
Tasoitusmäärän muutos		-14	-17
Vakuutustekninen kate		-118	-134

Milj. e	Lite	2001	2000
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA – HENKIVAKUUTUS			
Vakuutusmaksutulo			
Vakuutusmaksutulo	7, 10	755	769
Jälleenvakuuttajien osuus		-4	-3
		<u>751</u>	<u>766</u>
Osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta	15	248	525
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	10	-403	-296
Jälleenvakuuttajien osuus		4	3
		<u>-399</u>	<u>-293</u>
Korvausvastuun muutos		-135	-157
Jälleenvakuuttajien osuus		1	1
		<u>-134</u>	<u>-157</u>
		-533	-450
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-346	-564
Jälleenvakuuttajien osuus		-1	-1
		<u>-347</u>	<u>-565</u>
Liikekulut	11	-67	-42
Muut vakuutustekniset kulut		0	0
Vakuutustekninen tulos		52	235
VAKUUTUSTOIMINNAN MUU LASKELMA			
Vahinkovakuutuksen vakuutustekninen kate		-118	-134
Henkivakuutuksen vakuutustekninen tulos		52	235
Sijoitustoiminnan tuotot	16	1 551	1 992
Sijoitusten arvonnkorotus		3	5
Sijoitustoiminnan kulut	16	-594	-545
Sijoitusten arvonnkorotuksen oikaisu		-5	-35
		<u>954</u>	<u>1 417</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto		-248	-525
		<u>707</u>	<u>892</u>
Muut tuotot	17	6	4
Muut kulut	18	-42	-69
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta		0	62
Voitto ennen eliminoitieriä ja satunnaisia eriä		604	989
Eliminoitierät	27	31	-4
Voitto ennen satunnaisia eriä		635	985

Milj. e	Liite	2001	2000
OMISTUSYHTEISÖTOIMINNAN LASKELMA			
Korkotuotot	19	15	
Korkokulut	19	-15	
Rahoituskate		0	
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista		8	
Palkkiokulut		-1	
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot			
Arvopaperikaupan nettotuotot	20	401	
Valuuttatoiminnan nettotuotot		-4	
		398	
Liiketoiminnan muut tuotot	21	120	
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-29	
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-6	
Muut henkilösivukulut		-2	
		-8	
Muut hallintokulut		-56	
		-93	
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	23	-45	
Liiketoiminnan muut kulut	21	-20	
Luotto- ja takaustappiot	22	0	
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta tai tappiosta		4	
Liikevoitto ennen eliminointierä		372	
Eliminointierät	27	-79	
Liikevoitto		293	
Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto		315	434
Vahinko- ja henkivakuutuksen voitto ennen satunnaisia erä		635	985
Omistusyhteisötoiminnan liikevoitto		293	
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	25	3	19
Satunnaiset kulut	25	-	-26
		3	-8
Voitto satunnaiserien jälkeen		1 246	1 411
Tuloverot	26	-398	-429
Vähemmistöosuudet		-14	-59
Tilikauden voitto		833	923

Konsernitase

Milj. e	Liite	2001	2000
VASTAAVAA			
LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINNAN VARAT			
Käteiset varat	28, 35, 71, 72	1 383	841
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset			
Valtion velkasitoumukset		5	7
Muut		2 447	3 619
		2 452	3 625
Saamiset luottolaitoksilta	29, 33, 71, 72		
Vaadittaessa maksettavat		85	69
Muut		914	2 252
		999	2 321
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	30, 33, 71, 72	13 597	14 130
Leasingkohteet	34	515	439
Saamistodistukset	35, 71, 72		
Julkisyhteisöiltä		470	516
Muilta		620	1 400
		1 090	1 916
Osakkeet ja osuudet	36, 37	36	35
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrytyksissä	37, 101	17	13
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	37, 101	1	2
Aineettomat hyödykkeet	38		
Konserniliikearvo		12	9
Muut pitkävaikutteiset menot		61	51
		73	60
Aineelliset hyödykkeet	37, 39		
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		41	329
Muut aineelliset hyödykkeet		28	25
		69	354
Muut varat	40	360	179
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	41	299	723
Laskennalliset verosaamiset	73	26	30
Eliminointierät	103	-23	-70
Yhteensä		20 893	24 600
VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	42		
Aineettomat oikeudet		7	10
Liikearvo		4	10
Konserniliikearvo		0	285
Muut pitkävaikutteiset menot		55	57
		67	362

Milj. e	Liite	2001	2000
Sijoitukset	44		
Kiinteistösijoitukset	45		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		655	821
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäjiltä		1	3
		<u>657</u>	<u>824</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusyrittäjissä	47		
Samana konsernin yritysten rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset		400	110
Osakkuusyrittäjien osakkeet ja osuudet		13	81
		<u>413</u>	<u>191</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	46	1 540	2 026
Rahoitusmarkkinavälineet		3 931	3 408
Kiinnelainasaamiset		56	162
Muut lainasaamiset	48	23	35
Talletukset		124	309
		<u>5 675</u>	<u>5 939</u>
Jälleenvakuutuslasket		43	45
		<u>6 788</u>	<u>6 999</u>
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset	50	300	271
Saamiset			
Ensivakuutuslaitosten			
Vakuutuslaitosten		195	168
Vakuutuslaitosten		8	45
Jälleenvakuutuslaitosten		116	109
Muut saamiset		118	207
Laskennalliset verosaamiset		29	30
		<u>466</u>	<u>558</u>
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet	42		
Koneet ja kalusto		24	42
Muut aineelliset hyödykkeet		1	3
Tavaravarastot		1	1
		<u>26</u>	<u>45</u>
Rahat ja pankkisaamiset		93	96
Muu omaisuus		0	1
		<u>119</u>	<u>142</u>
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat		118	91
Muut siirtosaamiset		74	96
		<u>192</u>	<u>187</u>
Eliminointierät	103	-479	-323
Yhteensä		7 452	8 196

Milj. e	Liite	2001	2000
OMISTUSYHTEISÖTOIMINNAN VARAT			
Saamiset luottolaitoksilta	52, 55, 92, 93		
Vaadittaessa maksettavat		48	
Muut		212	
		<u>260</u>	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	53, 55, 92, 93	23	
Saamistodistukset	56, 92, 93		
Julkisyhteisöiltä		5	
Muilta		9	
		<u>14</u>	
Osakkeet ja osuudet	57, 58	89	
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä	58, 101	74	
Aineettomat hyödykkeet	59		
Konserniliikearvo		349	
Muut pitkävaikutteiset menot		27	
		<u>376</u>	
Aineelliset hyödykkeet	58, 60		
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		390	
Muut aineelliset hyödykkeet		18	
		<u>408</u>	
Muut varat	61	20	
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	62	5	
Laskennalliset verosaamiset	94	4	
Eliminointierät	103	-218	
Yhteensä		1 054	
VASTAAVAA YHTEENSÄ		29 400	32 795

Milj. e	Liite	2001	2000
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
	63		
Osakepääoma		93	87
Ylikurssirahasto		965	902
Vararahasto		370	369
Muuntoerot		20	14
Pääomalainat	64	10	10
Muut rahastot			
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot		384	346
Muut rahastot		77	82
		461	428
Edellisten tilikausien voitto / tappio		134	134
Tilikauden voitto		833	923
		2 886	2 868
Vähemmistöosuus		33	94
LUOTTOLAITOS- JA SIJOTUSPALVELUTOIMINNAN VELAT			
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	66, 71, 72		
Keskuspankeille		100	59
Luottolaitoksille			
Vaadittaessa maksettavat		38	22
Muut		1 720	3 402
		1 757	3 424
		1 857	3 483
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	66, 71, 72		
Talletukset			
Vaadittaessa maksettavat		7 621	7 074
Muut		1 441	1 128
		9 062	8 203
Muut velat		1 360	2 499
		10 422	10 701
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	66, 67, 71, 72		
Joukkovelkakirjalainat		3 027	4 753
Muut		2 287	2 469
		5 314	7 222
Muut velat	68	682	599
Siirtovelat ja saadut ennakot	69	461	625
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	70	494	462
Laskennalliset verovelat	73	28	28
Eliminointierät	103	-689	-323
Yhteensä		18 570	22 798

Milj. e	Liite	2001	2000
VAKUUTUSTOIMINNAN VELAT			
Vakuutustekninen vastuovelka	83		
Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuu		268	318
Jälleenvakuuttajien osuus		-8	-47
		<u>260</u>	<u>271</u>
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu		3 202	2 883
Jälleenvakuuttajien osuus		-2	-3
		<u>3 200</u>	<u>2 881</u>
Vahinkovakuutuksen korvausvastuu		1 843	1 949
Jälleenvakuuttajien osuus		-212	-269
		<u>1 631</u>	<u>1 680</u>
Henkivakuutuksen korvausvastuu		1 241	1 106
Jälleenvakuuttajien osuus		-4	-3
		<u>1 237</u>	<u>1 103</u>
Vahinkovakuutuksen tasoitusmäärä		265	251
Vahinkovakuutuksen yhteistakuuerä		33	31
		<u>6 626</u>	<u>6 216</u>
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka		299	270
Pakolliset varaukset	84	-	1
Jälleenvakuutustallettevelat		0	2
Velat			
Ensivakuutustoiminnasta		2	2
Jälleenvakuutustoiminnasta		72	91
Optiolaina		-	1
Lainat rahoituslaitoksilta		0	1
Muut velat		88	257
Laskennalliset verovelat		12	40
		<u>174</u>	<u>392</u>
Siirtovelat		173	224
Eliminointierät	103	-13	-70
Yhteensä		7 261	7 035

Milj. e	Liite	2001	2000
OMISTUSYHTEISÖTOIMINNAN VELAT			
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	88, 92, 93		
Luottolaitoksille			
Vaadittaessa maksettavat		-	
Muut		242	
		<u>242</u>	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	88, 89, 92, 93		
Joukkovelkakirjalainat		-	
Muut		239	
		<u>239</u>	
Muut velat	90	62	
Siirtovelat ja saadut ennakot	91	99	
Laskennalliset verovelat	94	27	
Eliminointierät	103	-19	
		<u>651</u>	
Yhteensä		651	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		29 400	32 795

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINNAN TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset			
Takaukset ja pantit		1 970	1 873
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset			
Muut kuin arvopapereiden takaisinostositoumukset		3 193	3 993
		<u>5 164</u>	<u>5 866</u>

OMISTUSYHTEISÖTOIMINNAN TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		
Muut kuin arvopapereiden takaisinostositoumukset		59

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2001
Korkotuotot	19	14
Korkokulut	19	-12
Rahoituskate		2
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista		
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä		159
Omistusyhteisyryksistä		0
Muista yrityksistä		8
		<u>167</u>
Palkkiokulut		-1
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot		
Arvopaperikaupan nettotuotot	20	401
Valuuttatoiminnan nettotuotot		-4
		<u>398</u>
Liiketoiminnan muut tuotot	21	111
Hallintokulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		-29
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		-6
Muut henkilösivukulut		-2
		<u>-8</u>
Muut hallintokulut		-56
		<u>-93</u>
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	23	-5
Liiketoiminnan muut kulut	21	-16
Luotto- ja takaustappiot	22	0
Vahinkovakuutustoiminnan voitto (ajalta 1.1.–31.3.2001)		423
Liikevoitto		986
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		986
Tilinpäätössiirrot		-3
Tuloverot	26	-159
Tilikauden voitto		824

Emoyhtiön tase

Milj. e	Liite	2001
VASTAAVAA		
Saamiset luottolaitoksilta	55, 92, 93	
Vaadittaessa maksettavat		42
Muut		198
		<hr/>
		240
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	53, 55, 92, 93	24
Saamistodistukset	56, 92, 93	
Julkisyhteisöiltä		–
Muilta		9
		<hr/>
		9
Osakkeet ja osuudet	57, 58	93
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyrityksissä	58, 101	65
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	57, 58, 101	2 450
Aineettomat hyödykkeet	59	20
Aineelliset hyödykkeet	58, 60	
Kiinteistöt sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet		78
Muut aineelliset hyödykkeet		18
		<hr/>
		96
Muut varat	61	16
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	62	4
Laskennalliset verosaamiset	94	2
		<hr/>
		3 019
VASTATTAVAA		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	88, 89, 92, 93	
Joukkovelkakirjalainat		–
Muut		239
		<hr/>
		239
Muut velat	90	39
Siirtovelat ja saadut ennakot	91	95
		<hr/>
		134
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero		1
Oma pääoma	65	
Osakepääoma		93
Sidotut rahastot		
Ylikurssirahasto		965
Vararahasto		366
Muut rahastot		396
Tilikauden voitto		824
		<hr/>
		2 645
		<hr/>
		3 019
Omistusyhteisötoiminnan taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		
Muut kuin arvopapereiden takaisinostositoumukset		59

Tilinpäätöksen liitetiedot

Riskienhallinta

Riskienhallinnan periaatteet

Sampo Oyj:n hallitus vastaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan riittävyvyydestä. Hallitus päättää riskienhallinnan periaatteet ja muut yleisohjeet, joiden mukaan riskienhallinta ja sisäinen valvonta organisoidaan liiketoiminnoissa. Hallitus valvoo riskienhallintaprosessin toimivuutta ja on asettanut riskienvalvontavaliokunnan konsernitason riskien valvontaan.

Liiketoiminnan riskit

Sampo-konsernin merkittävimmät riskit ovat sijoitussalkkujen markkinariski, vakuutusriskit, luottoriski, rahoitustaseen korko- ja rahoitusriski sekä kaikkeen toimintaan liittyvä operatiivinen riski. Trading-toiminnan markkinariskit on pidetty vähäisinä.

Sampo-konsernissa kukin yhtiö keskittyy strategiansa mukaiseen toimintaan. Yhtiöiden välisellä selkeällä työnjaolla varmistetaan, että yhtiöiden riskinotossa on mahdollisimman vähän päällekkäisyyksiä. Esimerkiksi pankkitoiminnassa keskitytään asiakassuhteeseen luotonantoon kunkin yhtiön kotimaassa, kun taas vakuutusyhtiöt toimivat markkinasijoittajina hajauttaen sijoituksensa kansainvälisesti. Konsernitason seurataan säännöllisesti eri liiketoiminnoista syntyviä kokonaisriskejä. Sampo Oyj:n sijoitussalkku koostuu lähinnä sijoituksista tytär- ja osakkuusyhtiöihin.

PANKKITOIMINNAN RISKIT

Luottoriskien hallinta

Luottotappioriskillä tarkoitetaan tulosvaihtelua, joka aiheutuu siitä, että velallinen tai vastapuoli ei vastaa sitoumuksistaan. Luottoriski sisältää siis vastapuoli-, maa- ja selvitysriskit.

Konserniohjeistus määrittelee luottoriskinoton yhtenäiset toimintaperiaatteet, jolla tavoitellaan luottoprosessin hyvää laatua. Sammon hallitus vahvistaa vuosittain luottopolitiikan, jossa määritellään luottoriskinoton määrä ja riskin hajauttaminen eri näkökulmista. Riskikeskittymille asetetaan rajat sekä vastapuolikonsernin nimellisten vastuiden ja pankin omien varojen suhteena sekä luottoriskimallilla lasketun vastapuolikonsernin sitoman riskipääoman suhteellisenä osuutena koko riskipääomasta.

Konsernin luottovaliokunnalla on valtuudet tehdä kaikki luottopäätökset. Se on delegoinut luottopäätösvaltuuksia erillisille yritysasiakkaiden ja henkilöasiakkaiden luottotoimikunnille sekä asiakasvastuullisissa yksiköissä toimiville luottovaltuutetuille. Valtuuden nimellismäärä vaihtelee vastapuolen luottokelpoisuuden sekä vaadittavien vakuuksien mukaisesti. Kaikki luottoesitykset valmistelee asiakasvastuinen yksikkö. Luottopäätökset perustuvat ensisijassa velallisen luottokelpoisuuteen. Sen arviointiin liittyvän epävarmuuden vähentämiseksi edellytetään vakuuksia tai luottosopimuksien erityisehtoja.

Konsernin rating-komitea on luottopäätösprosessista erillinen ja päättää kaikki merkittävät luottokelpoisuusluokittelut. Maa-, asiakaskonserni-, asiakas- ja tuotelimiiteillä sekä muulla säännönmukaisella raportoinnilla valvotaan annettujen luottopäätösvaltuuksien käyttöä.

Yritysten ja yhteisöjen

luottokelpoisuusluokittelu

Yritysluottoriskien hallinta perustuu siihen, että kaikilla merkittävillä asiakkailla on asiakasvastuuhenkilö, joka tuntee asiakkaan liiketoiminnan ja seuraa

sen kehitystä. Lisäksi luottoriskiltään suurimpia vastapuolia analysoidaan jatkuvasti asiakasvastuuyksiköstä riippumattoman yritystutkijan toimesta. Konsernilla on sisäinen 12-portainen luottokelpoisuusluokittelujärjestelmä, jonka luokille annettujen todennäköisyys-tulkintojen oikeellisuutta seurataan jatkuvasti. Sisäinen luokittelu kattaa yli 98 prosenttia yritysten ja yhteisöjen luotoista ja muista vastuista. Konserni hyödyntää myös hyväksymiensä kansainvälisten rating-laitosten luokituksia, jotka muunnetaan pankin sisäiseen luokitusasteikkoon. Nykyinen sisäinen luokittelu on ollut samansisältöinen vuodesta 1997 alkaen ja pankin omalla aineistolla havaitut kaatumiset vuosina 1997–2001 tukevat selvästi luottokelpoisuusluokkiin kiinnitettyjä todennäköisyyksiä. Luottokelpoisuusluokittelun todennäköisyydet mittaavat vastapuolen sopimusrikkomuksen todennäköisyyttä eli sitä, että asiakas ei esimerkiksi kykene maksamaan korkoja ja lyhennyksiä, joutuu saneeraukseen tai konkurssiin.

Vakuusluokittelu

Vakuudet luokitellaan neljään laatuluokkaan sen mukaan kuinka todennäköisesti vakuuden arvo saadaan mahdollisessa realisointitilanteessa. Vakuusluokissa jokaiselle vakuuslajille, esimerkiksi arvopapereille liikkeellelaskijoittain, annetaan arvostusprosentit, joiden mukaan pankille pantattu osuus vakuuden käyvästä arvosta sijoitetaan vakuusluokkiin. Vakuusarvoja päivitetään jatkuvasti.

Luottoriskin mittaamenetelmät

Pankki on mitannut luottoriskejään systemaattisesti vuodesta 1999 alkaen luottoriskimallin avulla. Mallin tavoitteena on arvioida sekä odotettavissa olevien

luottotappioiden että odottamattomien tappioiden eli tarvittavan riskipääoman määrää. Mittaus perustuu keskeisiltä osin luottokelpoisuusluokituksen tuloksena syntyvään sopimusrikkomuksen todennäköisyyteen sekä sopimusrikkomuksen seurauksena syntyvään odotettuun luottotappioon, johon vaikuttavat vastuiden määrä, vakuuksista ja muuten saatavissa oleva vastuiden palautusmäärä. Kokonaisluottotappiot on laskettu kolmen vuoden jaksolta 99,9 prosentin varmuustasolla. Tästä vähennetään yhden vuoden odotetut luottotappiot, jolloin saadaan riskipääoma.

Edellä kuvattuun mittaustekniikkaan perustuen on kehitetty riskisuhteuttua asiakasvastuullisten yksiköiden kannattavuuden mittausta sekä luottoriskin hinnoittelua osana koko asiakassuhteen arviointia.

Yritysten ja yhteisöjen luottoriskien seuranta

Luottoriskien seuranta perustuu toisaalta makrotalouden ja toimialojen sekä toisaalta asiakkaan luottokelpoisuuden, vakuuksien arvojen ja kovenanttien jatkuvaan seurantaan. Listattujen asiakkaiden luokituksia valvotaan lisäksi hyödyntämällä osakkeiden markkinahinnoista kaatumatodennäköisyyksiä estimoivaa mallia. Maa-, asiakas-, ja tuotelimiittien käyttöä valvotaan päivittäin. Kolmeen heikoimpaan luottokelpoisuusluokkaan kuuluvien asiakkaiden osalta asiakasvastuulliset tekevät erillisiä toimenpidesuunnitelmia luottoriskien vähentämiseksi. Asiakasvastuullisten yksiköiden luottoriskit käydään systemaattisesti läpi vähintään kerran vuodessa. Tällöin valvotaan tehtyjen luottopäätösten asianmukaisuutta, vastapuolien ja vakuuksien luokittelua sekä luottokelpoisuudeltaan

heikoimpien asiakkaiden riskien vähentämiseksi tehtyjen toimenpidesuunnitelmien toteutumista. Luottopolitiikassa asetettujen portfoliotavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain.

Henkilöasiakkaiden luottoriskien arviointi ja seuranta

Henkilöasiakkaiden luottokelpoisuutta arvioidaan suhteuttamalla asiakkaan tai hänen perheensä tuloja, elinkustannuksia ja velkojenhoitoveltoitteita. Luottokelpoisuuden ennustamisen epävarmuutta katetaan vakuudella, joka pitkäaikaisissa luotoissa on useimmiten asunto. Pienehkö vakuudettoman luotonannon tapauksissa yksityishenkilöiden luottokelpoisuutta arvioidaan luoton takaisinmaksukykyä kuvaavia tekijöitä pisteyttämällä (credit scoring). Luottojen takaisinmaksussa esiintyvien viivästysten ja järjestämättömien luottojen kehitystä seurataan jatkuvasti ja niistä raportoidaan säännöllisesti.

Luottoriskien kehitys 2001

Oheisissa taulukoissa esitetyt luvut kuvaavat Sampo Pankki- konsernin sekä Sampo Luoton asiakkaiden käytössä olevia vastuuta. Virossa toimiva AS Sampo Pank ja Liettuassa toimiva UAB Sampo bankas sekä Sampo Pankkiin 31.12.2001 fuusioitu Mandatum Pankki eivät ole ao. taulukoissa mukana. Näiden taseiden loppusummat olivat yhteensä 0,7 miljardia euroa.

Vastuusopimukset kohdistetaan velalliselle/vastapuolelle tai takaajalle, jos luottopäätös perustuu takaajan luottokelpoisuuteen. Luottoriskiraportointi kattaa kaikki taseen ja sen ulkopuoliset sopimukset ja johdannaiset, joihin tuotekuvausten perusteella liittyy luottoriskiä riippumatta siitä, mihin kirjanpidon

erään ne kirjataan ja kirjataan luottoriskistä johtuva tappio kirjanpidossa luottotappioksi tai arvostustappioksi.

Asiakkaiden käytössä olevat vastuut vähenivät vuoden aikana noin 16 prosenttia, ja ne olivat vuoden lopussa 21 miljardia euroa. Henkilöasiakkaiden vastuut lisääntyivät 4,5 prosenttia, rahoitussektorin vastuut vähenivät 34 prosenttia, julkisen sektorin 27 prosenttia ja yritysten 1 prosenttia. Alueellisesti 94 prosenttia vastuista suuntautui Euroopan Unionin jäsenmaihin. Latinalaisen Amerikan osuus vastuista oli vajaa puoli prosenttia. Pankilla ei ole suoria vastuuta Argentiinasta. Aasian maiden 130 miljoonan euron vastuista Indonesian osuus oli 16 miljoonaa euroa ja Pakistanin osuus 4 miljoonaa euroa. Venäjän vastuut olivat 28 miljoonaa euroa (38) ja Turkin vastuut 26 miljoonaa euroa (114).

Yritysten vastuut vähenivät vuoden aikana 850 miljoonaa euroa. Toimialoitain suurimmat vähennykset olivat metsä- ja metalliteollisuudessa sekä kaupassa. Informaatio- ja telekommunikaatioalan yritysten vastuut vähenivät, niiden osuus kaikkien asiakkaiden vastuista oli runsas 2 prosenttia. Ulkomailla pankki on rahoittanut pienillä osuuksilla useiden operaattoreiden GSM -verkkoinvestointeja mutta ei UMTS -lisenssejä. Yritysvastuiden määrästä noin 23 prosenttia on katettu I ja II luokan vakuuksilla.

Luottoriskimallilla mitattu yritysten ja yhteisöjen keskimääräinen vastuulla painotettu kaatumistodennäköisyys kasvoi 0,6 prosentista 0,8 prosenttiin. Yritysvastuiden odotettu luottotappio vastuiden määrästä kasvoi 0,3 prosentista 0,4 prosenttiin ja riskipääoman määrä 4,1 prosentista 4,9 prosenttiin. Riskipääoman määrä euroina pysyi vuoden

alun tasolla. Yritysten riskipääoman määrä kasvoi vuoden aikana noin 4 prosentilla ja pankkisektorin riskipääoma väheni. Keskimääräinen luottokelpoisuuden lasku johti riskipääoman kasvuun ja vastaavasti nimellisten vastuiden väheneminen pienensi riskipääomaa.

Henkilöasiakkaiden luottokannasta 75 prosenttia ja pääosa uusluotonantosta suuntautui asuntojen hankinnan rahoittamiseen. Väestön muuttovoitto-kuntiin kohdistui henkilöasiakkaiden luottokannasta 74 prosenttia ja sen kasvu kokonaisuudessaan tapahtui näissä kun-

nissa. Suurimpiin muuttotappiokuntiin kohdistui luottokannasta 2 prosenttia. Henkilöasiakkaiden luottokannasta yli 90 prosenttia on katettu I ja II luokan vakuuksilla.

Järjestämättömät saamiset ja luottotappiot

Järjestämättömät ja nollakorkoiset saavat olivat vuoden vaihteessa 119 miljoonaa euroa (71), josta kotitalouksien osuus oli 38 miljoonaa euroa (33) ja yritysten sekä yhteisöjen osuus 81 miljoonaa euroa (38). Yritys- ja yhteisöasiakkai-

den järjestämättömien saatavien kasvusta 37 miljoonaa euroa kohdistui valtion tai OECD-maiden pankkien takaamaan saatavaan. Yritys- ja yhteisöasiakkaiden luotto- ja muuta vastuusalkkua vastaan tehdyn ryhmäkohtaisen varauksen suuruus oli 31 miljoonaa euroa (27).

Vuonna 2001 kirjattujen luottotappioiden ja kohdistettujen luottotappiovarausten nettomäärä oli 16 miljoonaa euroa (17). Tästä asiakasryhmäkohtaisesti kohdistettujen luottotappiovarausten lisäys oli 4 miljoonaa euroa (20).

VASTUUT SEKTOREITTAIN

	2001		2000		1999	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Yritykset	7 999	38	8 849	35	8 787	31
Rahoitus	4 649	22	7 020	28	10 954	38
Julkinen hallinto	3 036	14	4 159	16	4 015	14
Muut yhteisöt	302	1	297	1	401	1
Yritykset ja yhteisöt yhteensä	15 985	75	20 326	80	24 156	84
Henkilöasiakkaat	5 226	25	4 997	20	4 608	16
Yhteensä	21 211	100	25 322	100	28 765	100

VASTUUT ALUEITTAIN

	2001		2000		1999	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Suomi	16 489	78	17 792	70	18 296	64
Muut EMU-maat	2 301	11	3 178	13	4 427	15
Muut EU-maat	1 022	5	2 061	8	3 270	11
US, CA, JP, AU, NZ, Muu Länsi-Eurooppa	926	4	1 656	7	2 283	8
Aasia (pl. Japani)	130	1	169	1	221	1
Lähi-Itä	28	0	125	0	63	0
Itäinen Eurooppa	130	1	159	1	132	0
Muut maat	184	1	182	1	73	0
Yhteensä	21 211	100	25 322	100	28 765	100

YRITYSVASTUUT TOIMIALOITTAIN

	2001		2000		1999	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Metsäteollisuus	767	10	959	11	1 038	12
Metalliteollisuus	1 049	13	1 155	13	1 129	13
Muu teollisuus	1 476	18	1 757	20	1 750	20
Kauppa	876	11	984	11	1 016	12
Rakentaminen	376	5	394	4	359	4
Kiinteistöt	1 180	15	1 271	14	1 172	13
Energia	794	10	864	10	796	9
IT ja Tele	518	6	533	6	633	7
Muut yritykset	962	12	931	11	894	10
Yhteensä	7 999	100	8 849	100	8 787	100

YRITYSTEN JA YHTEISÖJEN VASTUUT LUOTTOKELPOISUUSLUOKITTAIN

Sampo luokitus	S&P vastaavuus	2001		2000		1999	
		Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
L1+	AAA	459	3	441	2	984	4
L1	AA+, AA	4 763	30	6 220	31	6 958	29
L1-	AA-	1 563	10	1 759	9	2 311	10
L2+	A+, AA	1 300	8	3 060	15	5 738	24
L2	A-, BBB+	2 820	18	3 025	15	3 230	13
L2-	BBB, BBB-	1 783	11	2 369	12	1 692	7
L3+	BB+	999	6	1 162	6	821	3
L3	BB	1 056	7	936	5	1 141	5
L3-	BB-, B+	552	3	426	2	268	1
L4+	B, B-	113	1	150	1	101	0
L4	CCC+, CCC-	228	1	260	1	284	1
L4-	CC	-	0	0	0	0	0
Konkurssissa	D	19	0	18	0	12	0
Ei luokiteltu	N.a.	330	2	500	2	616	3
Yhteensä		15 985	100	20 326	100	24 156	100

LUOTTOKELPOISUUSLUOKKIEN L4+, L4, L4- VASTUUT TOIMIALOITTAIN

	2001		2000		1999	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Teollisuus	48	14	60	15	58	15
Kauppa	71	21	78	19	100	26
Rakentaminen & kiinteistöt	96	28	89	22	105	27
Muut yritykset	93	27	68	17	68	18
Muut asiakkaat	33	10	116	28	56	14
Yhteensä	342	100	410	100	386	100

LUOTTOKELPOISUUSLUOKKIEN L4+, L4, L4- VASTUUT KOKOLUOKITTAIN

Kokoluokka	2001		2000		1999	
	Milj. e	asiakkaita kpl	Milj. e	asiakkaita kpl	Milj. e	asiakkaita kpl
Alle 0,1 Milj. EUR	23	1 607	23	1 704	24	1 372
0,1 – 0,5 milj. EUR	46	219	43	196	42	202
0,5 – 3 milj. EUR	90	82	106	90	94	85
3 – 10 milj. EUR	120	21	124	23	104	20
Yli 10 milj. EUR	63	4	115	7	122	6
Yhteensä	342	1 933	410	2 020	386	1 685

Markkinariskien hallinta

Markkinariskit ovat markkina-arvojen muutoksista johtuvaa tulosvaihtelua. Markkina-arvot vaihtelevat mm. korkojen, valuuttakurssien, osakehintojen ja niiden volatiteettien liikkussa sekä vastapuolen luottokelpoisuuden muuttuessa.

Tradingin markkinariski

Riskit syntyvät asiakkaiden kanssa käytävästä valuuttakaupasta sekä asiakkaiden riskien- ja likviditeetin hallintapalveluista. Riskiin vaikuttaa myös asiakastoiminta tukeva, pienimuotoinen omaan lukuun käytävä kaupankäynti. Trading ei aiheuta juurikaan rahoitusriskejä.

Tradingin markkinariskejä mitataan ja rajoitetaan Value at Risk -tekniikalla. VaR -luvut lasketaan 99 prosentin luottamustasolla yli yön riskille. Mallin volatilisuuks- ja korrelaatioparametrit lasketaan päivittäin käyttäen 60 pankkipäivän historiallisia markkinahavaintoja. Riskejä seurataan ja rajoitetaan lisäksi stressitestien ja määrälimiittien avulla, jotta riskit tulevat rajatuksi halutulle tasolle myös VaR-laskennan taustaoletusten pettäessä. Markkinariskit ovat olleet rahaliiton kolmannen vaiheen alun eli markan eurokurssin peruuttamattoman kiinnittämisen jälkeen matalalla tasolla.

Rahoitustaseen hallinta

Rahoitustaseen ydin muodostuu asiakastalletuksista ja luotoista. Lisäksi siihen sisällytetään markkinaehtoiset jälleerahoituserät ja sijoitukset sekä suojaavat korkojohdannaiset, joilla taseen likviditeetti- ja korkoriskiasemaa säädellään. Sampo Pankki jakaantui kolmeksi eri yhtiöksi 31.10.2001. Yhtiöiden yhteenlaskettua rahoitustasetta hallinnoidaan kokonaisuutena. Mandatum Pankin fuusiointi jatkavaan Sampo Pankkiin ei vaikuttanut juurikaan korkoriskiasemaan, mutta vahvisti likviditeettiasemaa entisestään, koska asiakastalletuksia siirtyi asiakkaisiin enemmän.

Rahoitustaseen markkinariskit

Sampo-konsernin pankkitoiminnassa rahoitustaseen keskeisin markkinariski on korkoriski, joka korkojen laskiessa ilmenee korkokatteen pienenemisenä tai taseen arvon heikentymisenä.

Euromääräisen rahoitustaseen rakenteellisena riskinä on Euribor-viitekorkojen pitkäaikainen, matala taso. Asiakasliiketoiminnan saatavista valtaosa on sidottu Euribor-korkoihin toisin kuin merkittävä osa tilivaroista. Korkojen laskiessa tilikorot eivät enää joustaa tietyn pisteen jälkeen alaspäin samaa vauhtia kuin saamisten korot ja asiakastoiminnan

peruskannattavuus heikkenee rahoituskatteen supistumisen myötä. Rahoitustaseen hallinnan haasteena on ylläpitää suojausta, joka tukee korkokatetta matalien korkojen aikana eikä juurikaan heikennä sitä korkojen ja peruskannattavuuden noustessa. Rahoitustaseen korkokatetta suojataan kiinteäkorkoisilla sijoitusomaisuussaatavilla sekä koronvaihtosopimuksilla. Vuonna 2001 suojaukset ylläpitivät osaltaan merkittävästi rahoituskatetta.

Vuonna 2001 pitkät korot olivat historiallisesti matalalla tasolla. Taseen kokoa myös pienennettiin aktiivisesti. Näistä syistä uusia sijoitusomaisuushankintoja ei tehty. Vähäiset uudet suojaavat koronvaihtosopimukset ajoitettiin hetkiin, jolloin korot olivat korkeammilla tasoilla. Vuoden aikana euromääräisen rahoitustaseen korkoriskiasema pidettiin suojattuna. Loppuvuodesta korkoriskiasemaa muutettiin siten, että 31.12.2001 tilanteessa 1 prosenttiyksikön korkojen nousu olisi parantanut euromääräisen taseen arvoa 25 miljoonalla eurolla.

Rakenteellinen korkoriski liittyy lähinnä euromääräiseen rahoitustaseeseen asiakkaiden tilivarojen ollessa euromääräisiä. Muiden valuuttojen rahoitustaseet koostuvat pääosin valuuttamäärä-

TRADING-TOIMINNAN MARKKINARISKIT SAMPO-KONSERNIN PANKKITOIMINNASSA 1999–2001 (1 PROSENTIN PÄIVITTÄISET VAR-LUVUT), TUHANSINA EUROINA

	Keskiarvo			Maksimi			Minimi		
	2001	2000	1999	2001	2000	1999	2001	2000	1999
Korkoriski	415	766	666	668	1 772	1 457	219	71	326
Valuuttariski	98	91	121	540	1 659	424	27	0	17
Osakeriski	7	1	114	43	27	367	0	0	0
Portfolioefekti	-99	-89	-205	-397	-642	-620	-14	0	-22
Markkinariski	420	769	698	937	1 875	1 603	222	76	357

sistä saatavista yrityksiltä ja markkinaehtoisesta rahoituksesta. Valuuttamääräisten rahoitustaseiden korkoriskit pidetään neutraaleina ja niiden rahoituskate muodostuukin pääosin luottomarginaaleista. Valuuttamääräisten taseiden korkokatteet siirretään päivittäin valuuttaposition hallittavaksi.

Rahoitustaseen likviditeettiriski

Likviditeettiriskinä on rahoituskustannusten muutoksista johtuva tulovaihtelu tai normaalin toiminnan vaarantuminen rahoituksen ehtyessä joko luottomarkkinoiden yleisestä tilasta tai yksittäiseen luotonottajaan kohdistuvasta epäluottamuksesta johtuen. Syyskuinen markkinaepävarmuus ei vaikeuttanut Sampo Pankin likviditeetin hallintaa.

Asiakastalletukset ja luotot ja niiden ennustettu kehitys ovat rahoitusrakenteen suunnittelun lähtökohta. Jakaantumisen 31.10.2001 yhteydessä Sampo Pankkiin keskitettiin vähittäispankkitoiminta ja Sampo Luottoon siirrettiin lähinnä yritysrahoitusta. Sampo Luotto on rahoitettu markkinaehtoisella velalla.

Jakaantumisen seurauksena Sampo Pankin rakenteellinen likviditeettiasema – asiakastalletusten ja asiakasluottojen erotus – parani. Sampo Pankin likviditeettiasemaa vahvistavat Mandatum Pankista siirtyneet asiakastalletukset. Ylimääräinen likviditeetti on toistaiseksi sijoitettuna likvideihin korkoinstrumentteihin.

VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

Vakuutustekniset riskit

Vakuutustoiminnan riskit muodostuvat vakuutusteknisistä riskeistä, sijoitustoiminnan riskeistä sekä erilaisten sisäisten prosessien riskeistä. Vakuutusteknisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuuvallinnalla, riski- ja kustannusvastaavalla hinnoittelulla sekä jälleenvakuutuksella. Jälleenvakuutusosuojien avulla rajoitetaan sekä yksittäisiä korvauksia että yhden vahingon perusteella maksettavaksi tulevaa katastrofikumua. Vakuutusyhtiön hallitus tekee vuosittain päätökset suurimmista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä.

Sijoitusriskit

Vakuutusyhtiöiden sijoituksissa tavoitteena on sijoitusten turvaavuus ja hyvä tuotto. Suurimmat sijoitustoiminnan tulosta uhkaavat riskit ovat sijoitusten arvojen alentuminen sekä vastuuvelan tuottovaatimukseen nähden alhainen sijoitusten tuotto. Näitä riskejä pyritään rajoittamaan hajauttamalla sijoituskanta mahdollisimman hyvin instrumenteittain, sektoreittain ja maittain. Valuuttakurssiriskit hallitaan pitämällä saamis- ja velat valuutoittain riittävästi tasapainossa. Sijoitussalkkujen osien suojaamiseksi arvojen alentumiselta käytetään tarvittaessa myös johdannaisia.

Vakuutusyhtiöiden hallitukset vahvistavat vuosittain yhtiöiden sijoitussuunnitelmat, joissa määritellään sijoituskannan tavoitejakautumat, instrumentikohtaiset vaihteluvälit, sijoitustoiminnan organisointi sekä päätös- ja toimivaltuudet. Sijoitussuunnitelmassa otetaan huomioon yhtiön vastuuvelan rakenne. Sijoitussuunnitelma sisältää myös ohjeistuksen johdannaisten käytöstä. Sijoitustoimikunta valvoo sijoitussuunnitelmassa

SAMPO PANKIN RAHOITUSRISKIASEMA 31.12.2001

Sampo Pankin likviditeettiasema

Milj. e	0–1 kk	1–12 kk	1–2 v	2–5 v	>5 v	Yhteensä
Euromääräiset saamiset	3 570	2 218	1 485	3 002	4 759	15 033
Euromääräiset velat	10 290	1 292	323	981	1 091	13 977
Euromääräiset erät netto	-6 720	926	1 162	2 021	3 667	1 056
Valuuttamääräiset saamiset	660	1 052	112	52	141	2 017
Valuuttamääräiset velat	1 108	747	237	450	575	3 117
Valuuttamääräiset erät netto	-448	305	-125	-398	-434	-1 100
RAHOITUSASEMA	-7 168	1 231	1 037	1 623	3 233	

Rahoitusriskiluvut koostuvat vain tase-eristä. Esimerkiksi maksuvalmiusluottojen nostamattomat osat eivät sisälly taulukon tietoihin. Eri valuutoissa olevien velkojen ja saamisten kurssikehityksestä johtuen tase ei mene tasan, koska taulukosta puuttuvat johdannaiset. Lisäksi taulukossa lyhyet talletukset ja tilisaldot on asetettu ensimmäiseen maturiteettiin, vaikka ne käyttäytyvät portfoliona kuten pidempiaikaiset velat.

määriteltyjen periaatteiden noudattamista ja raportoi sijoitustoiminnan osalta yhtiön hallitukselle. Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain koko vakuutusyhtiön riskejä käsittelevän riskienhallintasuunnitelman, jonka laajuus on määritelty Vakuutusvalvontaviraston määräyksissä. Henki-Sammon riskienhallintasuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty yhtiön hallituksessa kertomusvuoden joulukuussa.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiivinen riski on tulospvaihtelua, joka johtuu sisäisten prosessien pettämisestä tai yllättävistä, ulkoisista tapahtumista.

Sampo-konsernissa operatiivisten riskien hallintavastuu on selkeästi liiketoiminta-alueilla. Operatiivisten riskien hallinta on sisäisten prosessien osalta jatkuvaa laatutyötä. Yllättäviin ulkoisiin tapahtumiin taasen varaudutaan jatkuvuus suunnitelmilla etenkin merkittävimpien ja haavoittuvimpien prosessien – kuten tietotekniikan – osalta. Yllättäviä ulkoisia tapahtumia hallitaan myös vakuutuksilla.

E&m-liiketoiminta

Sammon verkko- ja mobiililiiketoiminta (e & m) on keskitetty Sampo Pankkiin, jonka portaalissa tarjotaan sijoittamis-, säästämisen ja pankkipalveluita. Sampo Pankki tuottaa Sampo-konsernille ja kolmansille osapuolille myös tunnistuspalvelua.

e & m-toimintaan liittyviä riskejä hallitaan määrämuotoisilla portaalien kehittämiseen (määrittelyyn, suunnitte-

luun, testaukseen ja tuotantoonottoon) ja ylläpitoon liittyvillä toimintatavoilla. e & m-toiminnan oikeudellisten riskien hallinta on toteutettu suunnitelmallisesti. e & m-toimintaan liittyvien EU-direktiivien kansallinen täytäntöönpano on vireillä, mutta niiden keskeiset palveluntarjoajille säädetyt velvoitteet on jo huomioitu Sammon verkkopalveluissa, kuten sopimusehdoissa, sovellusten ja verkkotuotteiden toiminnallisuuksissa, päätelaitenäkymissä ja e & m-toimintaa varten annetuissa ohjeissa. Palvelutietokohtaiset riskit on analysoitu, tunnistettu ja hallinta järjestetty. Finanssipalvelukohtaisten riskien analysointi ja niiden verkkokelpoisuuden varmistaminen on osa tuotekehitystä. Asiain hallintaan audit trailin näkökulmasta on kiinnitetty erityistä huomiota.

Loppusyksystä Sammon verkkopankin palomuurit uusittiin ja Sampo Pankki sopi TietoEnatorin kanssa verkkopankin valvontapalveluista, joihin kuuluu mm. automaattinen palvelun käytettävyyden kokonaisvaltainen mittaaminen.

VARAUTUMINEN UUTEEN VAKAVARAISUUSKEHIKKOON (BASEL 2)

Uusi pankkien vakavaraisuuskehikko (Basel 2) koostuu kolmesta toisiaan täydentävästä osa-alueesta: pääoman tekninen laskenta, viranomaisen toimeenpanema valvonta ja tietojen julkistamisvelvollisuus. Uudistus tuo merkittäviä muutoksia kaikille osa-alueille. Osa-alueet ovat kytköksissä toisiinsa. Valitut laskentatavat vaikuttavat riskienhallintaan ja säännönmukaisesti julkistettaviin

tietoihin. Tässä suhteessa uusi kehikko eroaa selkeästi vanhasta, joka keskittyi lähinnä tekniseen laskentaan.

Valmistautuminen uusien määräysten täyttämiseen käynnistettiin Sammassa ja osana valmistautumisprosessia perustettiin vakavaraisuusprojekti keväällä 2001. Vakavaraisuusprojektiin tehtävänä on varmistaa, että Sampo-konserni täyttää uuden vakavaraisuuskehikon vaatimukset kaikilta osin. Sammon vakavaraisuusprojekti on jaettu seuraaviksi osaprojekteiksi:

- Luottoriski
- Operatiivinen riski
- Markkinariski ja rahoitustaseen korkoriski
- Omien varojen riittävyys ja allokointi

Osana projektia Sampo Pankki on analysoinut Baselin Pankkivalvontakomitean tekemiä vakavaraisuusehdotuksia etenkin oman portfolionsa kannalta. Keväällä 2001 Sampo Pankki osallistui Baselin Pankkivalvontakomitean kyselyyn (Quantitative Impact Study 2), jossa ehdotettuja laskentasääntöjä tarkasteltiin pankkien todellisten luottosalkkujen kannalta.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet Sampo-konsernissa

Sampo-konserni on luottolaitos- ja sijoituspalvelutoimintaa ja vakuutustoimintaa harjoittava konserni.

Emoyhtiön ja konserniin kuuluvien luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tilinpäätökset ja konsernitilinpäätökset on laadittu luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 luvun säännösten, valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen (21.12.2000/1259) sekä Rahoitustarkastuksen tilinpäätösmääräysten 106.1 ja 106.2 mukaisesti. Lisäksi on noudatettu kirjanpitolakia sekä osakeyhtiölain tilinpäätöstä koskevia säännöksiä luottolaitostoiminnasta annetun lain 30 §:n 2 momentissa mainituin poikkeuksin.

Konserniin kuuluvien vakuutusyhtiöiden tilinpäätökset on laadittu noudattaen vakuutusyhtiölain 10 luvun säännöksiä, sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antamaa asetusta (21.12.2000/1263) sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston antamia määräyksiä ja ohjeita. Lisäksi noudatetaan kirjanpito- ja osakeyhtiölain säännöksiä em. säännösten ja määräysten mukaisesti.

Tilinpäätöksen laadinnassa on lisäksi huomioitu Helsingin Pörssissä noteeratut ja yhtiöitä koskevat säännökset ja suositukset.

TIETOJEN VERTAILTAVUUS

Konsernin emoyhtiö Vakuutusyhtiö Sampo-Leonia Oyj (9.4. alkaen Sampo Oyj) muuttui vakuutusyhtiöstä holdingyhtiöksi 31.3.2001. Yhtiön tuloslaskelma on laadittu muutokseen asti sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen mukaisesti ja sen

jälkeen valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen mukaisesti. Tulos vakuutusyhtiönä oloajalta on sisällytetty yhtenä rivinä yhtiön koko vuoden tuloslaskelmaan. Taseesta ei ole esitetty vertailutietoa.

Konsernitilinpäätöksessä emoyhtiön ja sen muiden kuin luottolaitos- ja sijoituspalvelutoimintaa tai vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden tulos on esitetty muutokseen asti vakuutustoiminnan ja sen jälkeen valtiovarainministeriön luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä antaman asetuksen mukaisena omistusyhteisötoiminnan tuloslaskelmassa ja tase konsernitaseessa omistusyhteisön varoissa ja veloissa.

Leonia-konsernin luvut sisältyvät vertailuvuonna konsernitilinpäätökseen ikään kuin Sampo-konserni ja Leonia-konserni olisivat toimineet yhdessä vuoden 1999 alusta lähtien.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Sammon konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Sampo Oyj:n lisäksi tytäryhtiöt, joissa emoyhtiöllä on suoraan tai välillisesti yli puolet äänivallasta, lukuun ottamatta sen ja Sampo Pankki Oyj:n tytäryhtiöitä, joiden taseen loppusumma on alle 10 miljoonaa euroa ja joiden vaikutus konsernin taloudelliseen asemaan ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen.

Konserniin kuuluvat yhtiöt on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt otetaan mukaan hankintahetkestä lähtien ja myydyt luovutushetkeen asti.

Konsernitilinpäätös laaditaan emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien,

taseiden ja liitetietojen yhdistelminä.

Konsernituloslaskelma sisältää luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan laskelman, vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutustekniset laskelmat ja vakuutustoiminnan muun laskelman, omistusyhteisötoiminnan laskelman sekä kaikille toimialoille yhteisenä satunnaiset erät ja tuloverot sekä vähemmistöosuudet. Vakuutustoiminnassa kaikki sijoitusten tuotot ja kulut esitetään muussa kuin vakuutusteknisessä laskelmassa. Henkivakuutukseen liittyvä osa sijoitustoiminnan nettotuotosta, joka sisältää konsernieliminoinnit, siirretään henkivakuutuksen vakuutustekniseen laskelmaan. Konsernitaseessa varat ja velat on myös esitetty toimialoittain.

Konserniyhtiöiden tilinpäätökset on sisällytetty konsernitilinpäätökseen, mikäli mahdollista, yhtenäisten laskentaperiaatteiden mukaisesti. Eroavaisuuksia syntyy erityisesti luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan ja omistusyhteisötoiminnan ja toisaalta vakuutustoiminnan erilaisten arvostussäännösten vuoksi. Saman toimialan varat ja velat on arvostettu samoin periaattein.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet ja voitonjako eliminoidaan. Toimialojen välisiä liiketapahtumien sekä saamisten ja velkojen eliminointeja ei kuitenkaan tehdä rivi riviltä, vaan ne esitetään rivillä eliminointierät tuloslaskelman toimialakohtaisten laskelmien ja taseen toimialakohtaisten varojen ja velkojen viimeisenä eränä.

Konsernin sisäistä ensivakuutusta ei eliminoida Vakuutusvalvontaviraston määräyksiin perustuen, koska oikean ja riittävän kuvan antaminen ei sitä edellytä.

Mandatum Pankki on yhdistelty konsernitilinpäätökseen hankintamenome-

telmällä vuoden 2001 alusta alkaen. Osakevaihdolla tehty hankinta ja siihen liittyvä osakepääoman korotus on kirjattu osakeomistuksen suuruisena osuutena Mandatum-konsernin omasta pääomasta. Hankinnasta ei syntynyt konserniaktiivaa.

Osakehankinnan maksua varten Sampo Oyj laski liikkeeseen uusia A-sarjan osakkeita 7 116 993 kappaletta (ennen splittiä). Hankinnan toteutuspäivänä 6.2.2001 yhtiön osakkeiden viimeinen kaupantekokurssi Helsingin Pörsissä oli 61 euroa (ennen splittiä). Mikäli osakeanti olisi kirjattu toteutumispäivän pörssikurssiin, Mandatum Pankki Oyj:n osakkeiden hankinnasta olisi syntynyt konserniaktiivaa 358 miljoonaa euroa ja tästä aiheutuvan poiston vaikutus tulokseen 20 vuoden poistojalla olisi tilikaudella ollut 18 miljoonaa euroa.

Ennen vaihtotarjousta ostetuista, lunastustarjouksella ja lunastusmenetelyillä hankituista Mandatum Pankin osakkeista syntyi konserniliikearvoa 8 miljoonaa euroa, joka poistettiin kerralla.

Leonia Oyj:n ja Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n sekä Leonia Henkivakuutus Oyj:n ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon fuusio 31.12.2000 toteutettiin kirjanpidossa yhdistelmä- eli pooling-menetelmän periaatteita noudattaen.

Sampo Pankin tytäryhtiöt, jotka harjoittavat muuta kuin luottolaitos- ja sijoituspalvelutoimintaa, on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Muutoin keskinäisen osakeomistuksen eliminoineissa on käytetty hankintamenomenetelmää. Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon ja yhtiöiden hankintahetken oman pääoman erotus on kohdistettu asianomaisille tase-erille, ensisijaisesti tytäryhtiöiden kiinteistöille ja poistetaan niiden poistosuunnitelman mukaan. Kohdistamaton osuus on esitetty

konserniliikearvona ja poistetaan taloudellisena vaikutusaiheena.

Sampo-konsernin sisäisissä rakennejärjestelyissä fuusioihin sovellettiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a §:n ja 52 b §:n säännöksiä. Vastavasti liiketoimintasiirroissa sovellettiin elinkeinoverotuksesta annetun lain 52 d §:n säännöksiä. Siten kaikki siirrettyihin liiketoimintakokonaisuuksiin kohdistuneet varat ja varoihin kohdistuneet velat mukaan lukien siirtyneet vakuutuskannat ja niiden katteena ollut omaisuus sekä siirtyneeseen toimintaan kohdistuneet varaukset luovutettiin niiden luovuttavan yhtiön kirjanpidossa liiketoimintasiirron voimaantulohekellä poistamatta olleilla arvoilla.

Vähemmistöosuudet tytäryhtiöiden tilikauden tuloksesta ja omasta pääomasta esitetään erillisinä erinä tuloslaskelmassa ja taseessa.

OSAKKUUSYRITYKSET

Konsernitilinpäätökseen yhdistellään osakkuusyrityksinä pääomaosuusmenetelmällä yhtiöt, joissa konsernin osakeomistus ja ääniosuus on 20-50 prosenttia.

Konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle on jätetty yhtiöt, joiden vaikutus konsernin tulokseen, taloudelliseen asemaan ja vapaaseen omaan pääomaan on vähäinen, Sampo Pankki Oyj:n konserniin kuuluvat osakkuusyritykset, joiden taseen loppusumma on alle 10 miljoonaa euroa, vakuutusyhtiöiden omistamat asunto- ja kiinteistöosakkuusyritykset sekä Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva. Keskinäisessä yhtiössä takuupääoman omistajalla on ainoastaan oikeus takuupääomaan ja sille maksettavaan korkoon.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Luotto- ja sijoituspalvelutoiminnan sekä omistusyhteisötoiminnan ulkomaan rahan määräiset tase-erät, vakuutustoiminnan saamiset, saamisluonteiset sijoitukset ja velat sekä kaikki taseen ulkopuoliset erät ja ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösluvut on muunnettu euroiksi seuraavasti:

Euroalueen maiden kansallisissa rahayksiköissä olevat erät on muutettu euroiksi käyttäen kiinteitä muutokursseja. Euroalueen ulkopuolisten maiden valuuttojen määräiset erät on muutettu käyttäen euron ja asianomaisen valuutan välistä Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaa keskikurssia.

Vakuutustoiminnan muut sijoitukset on arvostettu hankintahetken valuuttakurssiin tai sitä alempana tilinpäätöspäivän kurssiin, lukuun ottamatta sijoitusomaisuusluonteisia osakkeita, joiden arvostamisessa ei ole eroteltu valuuttakurssin ja markkina-arvon muutoksen vaikutusta. Vakuutustoiminnan saamisten ja sijoitusten valuuttakurssierot esitetään sijoitustoiminnan erissä muut tuotot ja kulut muista sijoituksista.

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan sekä omistusyhteisötoiminnan saamiset ja velat, joihin liittyy valuutanvaihtosopimus, on merkitty taseeseen alkuperäisen valuutan mukaiseen kurssiin. Valuutanvaihtosopimuksen arvostuksessa syntyneet kurssierot sisältyvät tuloslaskelmassa erään valuuttatoiminnan nettotuotot.

Vakuutusliikkeen valuuttakurssierot kirjataan sijoitustoiminnan tulokseen. Vakuutusliikkeen valuuttakurssierot saadaan ulkomaisen jälleenvakuutuksen vaihtuvilla ja kiinteillä valuuttakursseilla laskettujen lukujen erotuksena. Valuutta-

kurssierot on laskettu vakuutusmaksuista ja korvauksista mukaan lukien vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun muutokset, sekä palkkioista ja talletteiden koroista. Ne esitetään erikseen liitteessä sijoitustoiminnan nettotuotto.

ARVOSTUS JA JAKSOTUS

Hankintamenuun sisällytetään hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Aineettomat hyödykkeet ja kalusto kirjataan taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuun. Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu itse tehtyjä ja teetettyjä atk-järjestelmiä sekä vuokrahuoneistojen peruseränsä.

Kiinteistöosakkeet merkitään taseeseen hankintamenuun tai sitä alempan käypään arvoon. Rakennukset ja rakennelmat esitetään suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuun tai sitä alemman käyvän arvon suuruisina. Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa sekä omistusyhteisötoiminnassa kaikkien ja vakuutustoiminnassa käyttömäänsuoluonteisten kiinteistösijoitusten arvonalennusten kirjaaminen perustuu niiden olennaisuuteen ja pysyvyyteen. Vakuutustoiminnassa joidenkin kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden kirjanpitoarvoihin sisältyy aikaisempina vuosina tehtyjä arvokorotuksia.

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta sekä omistusyhteisötoiminta

Saamiset ja velat

Saamiset ja velat merkitään taseeseen arvoon, joka niistä hankittaessa on maksettu tai saatu. Jos tämä määrä poikkeaa saamisen tai velan nimellisarvosta, erotus jaksotetaan korkojen

oikaisueräksi jäljellä olevana juoksuaikana ja vastaerä merkitään saamisen tai velan hankintamenuun lisäyksi tai vähennyksi. Jos saamisen todennäköinen arvo on alempi kuin kirjanpitoarvo, saaminen merkitään taseeseen todennäköiseen arvoon.

Tase-eriin muut varat ja siirtosaamiset ja maksetut ennakot sekä muut velat ja siirtovelat ja saadut ennakot sisältyvät saamis- ja velkaerät kirjataan nimellisarvoon.

Leasingkohteet

Leasingosimukset merkitään taseeseen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyyn hankintamenuun. Poistot tehdään leasingvuokriin sisältyvien pääomapalautusten määräisinä.

Tuloslaskelmassa leasingvuokrien ja leasingkohteiden suunnitelman mukaisen poistojen erotus sisältyy korkotuotoihin. Leasingkohteista tehdyt lisäpoistot, jotka ovat asiallisesti saamisen arvonalennuksia, sisältyvät luottotappioihin ja muut leasingosimuksista aiheutuvat tuotot ja kulut näiden luonnetta vastaavaan erään.

Arvopaperit

Arvopaperit luokitellaan vaihtuviin ja pysyviin vastaaviin.

Saamistodistusten hankintamenuun ja nimellisarvon erotus, mikäli se on olennainen, jaksotetaan korkotuotoiksi tai sen vähennyksi jäljellä olevana juoksuaikana ja vastaerä merkitään saamistodistuksen hankintamenuun lisäyksi tai vähennyksi.

Vaihtuvat vastaavat

Vaihtuviin vastaaviin merkitään saamistodistukset ja osakkeet ja osuudet, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoitusta varten sekä muut luovutettavaksi tarkoi-

tetut arvopaperit.

Kaupankäynnin kohteena olevat arvopaperit arvostetaan tilinpäätöksessä todennäköiseen luovutushintaan. Muut luovutettavaksi tarkoitettavat arvopaperit arvostetaan hankintahintaan tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvostustulos merkitään tuloslaskelmassa arvopaperikaupan nettotuotoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyviin vastaaviin merkitään saamistodistukset, jotka on tarkoitettu pidettäväksi niiden eräpäivään saakka. Lisäksi pysyviin vastaaviin luetaan osakkeet ja osuudet tytä- ja osakkuusyrityksissä sekä muut osakkeet ja osuudet, joiden omistus on tarpeen konsernin tarvitsemien palvelujen hankkimiseksi.

Pysyviin vastaaviin merkityt arvopaperit arvostetaan hankintahintaan tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan, mikäli se on pysyvästi hankintahintaa alhaisempi.

Pysyviin vastaaviin kuuluvista arvopapereista kirjatut arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmaan omana eräänä. Saman tuloslaskelmaerän oikaisuna käsitellään pysyvien vastaavien arvonalentumisten palautukset.

Arvopapereiden osto- ja myyntiosimukset

Arvopaperit, jotka on myyty tai ostettu sitovin takaisinosto- ja -myyntiosimuksin tai ovat lainauksen kohteena, sisällytetään alkuperäiseen tase-erään sopimuksesta huolimatta. Ostohinta merkitään taseeseen saamiseksi ja myyntihinta velaksi sopimuspuolen mukaiseen tase-erään. Ostohinnan ja takaisinmyyntihinnan erotus jaksotetaan korkotuotoiksi

ja siirtosaamiseksi sopimuksen voimassaoloaikana. Vastaavasti jaksotetaan myyntihinnan ja takaisinostohinnan erotus korkokuluksi ja siirtovelaksi.

Vakuustoittoiminta

Sijoitukset

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet kirjataan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutus hintaan. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet esitetään hankintahinnassaan tai sitä alemmassa käyvässä arvossa, jos arvonalentumista pidetään pysyvänä. Osakkeet arvostetaan keskihintaperiaatetta käyttäen.

Rahoitusmarkkinavälineisiin luetaan kuuluviksi joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinainstrumentit. Ne kirjataan taseeseen pääsääntöisesti hankintameno määräisinä. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintameno välinen erotus jaksotetaan korkotuottoihin ja niiden hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi.

Saamiset ja saamisluonteiset sijoitukset esitetään nimellisarvossa tai sitä alemmassa käyvässä arvossa.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevat sijoitukset arvostetaan käypään arvoon.

Sijoitusomaisuusluonteisten sijoitusten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten arvonorotukset ja niiden oikaisut kirjataan tulosvaikutteisesti. Käyttöomaisuusluonteisten sijoitusten arvonorotukset ja niiden peruutukset merkitään sidotussa omassa pääomassa olevaan arvonorotusrahastoon. Käyvän arvon noustessa aikaisemmin tehdyt arvonalennukset palautetaan enintään alkuperäiseen hankintahintaan asti.

Sijoitusten kirjanpitoarvon ja liitetiedoissa esitettävän jäljellä olevan han-

kintameno erotus muodostuu arvonorotuksista ja osakkuusyrittysten pääomaosuusmenetelmän mukaisista osuuskertymistä.

POISTOT

Aineettomista hyödykkeistä, rakennuksista ja niiden ainesosista sekä kalustosta tehdään suunnitelman mukaiset tasapoistot, jotka perustuvat arvioituun taloudelliseen käyttöaikaan.

Aineettomat oikeudet	4–10 vuotta
Liikearvo	5–10 ”
Konserniliikearvo ja -reservi	3–20 ”
Muut pitkävaikutteiset menot	3–10 ”
Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset	20–60 ”
Teollisuus- ja varastorakennukset	30–60 ”
Rakennusten ainesosat	10–15 ”
Atk-laitteet ja autot	3–5 ”
Muu kalusto	5–10 ”

Vakuustoittoiminnassa sijoitusomaisuusluonteisten kiinteistöjen rakennuksille kohdistetuista tuloutetuista arvonorotuksista tehdään vuosittain rakennusten keskimääräistä taloudellista käyttöaika vastaava suunnitelman mukainen poisto.

Tilikaudella tapahtuneesta Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon 20,1 prosentin omistusosuuden hankinnasta syntyi 114 miljoonan euron konserniliikearvo, joka poistetaan kymmenessä vuodessa.

Ruotsista ostetun Atlantica-vakuutus-kannan hankinnasta syntyneen liikearvon poistoaikaa on uuden If-konserniin liittyvän merkintäpolitiikan vuoksi lyhennetty niin, että se tulee poistetuksi vuoden 2002 lopussa. Muutoksen tulosta huonontava vaikutus oli 3 miljoonaa euroa.

TODENNÄKÖISET LUOVUTUS-ARVOT/KÄYVÄT ARVOT

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden käyvät arvot määritetään neljännesvuosittain Rahoitustarkastuksen/Vakuutusvalvontaviraston edellyttämällä tavalla. Arvioinnissa käytetään sekä konsernin omaa että ulkopuolista asiantuntemusta. Jokainen kohde arvioidaan erikseen siitä saatavan nettotuoton, sijainnin ja markkinatilanteen perusteella. Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa omassa käytössä olevien kiinteistöjen arviot perustuvat markkinoilta saatavissa oleviin vuokratuottoihin kiinteistöjen käytön säilyessä ennallaan. Konserniyhtiöiden kiinteistöt ja kiinteistöyhtiöiden osakkeet on jaettu omassa käytössä olevaan ja muussa kuin omassa käytössä olevaan omaisuuteen. Jos kiinteistöomaisuuteen kuuluvasta kohteesta vain osa on yhtiön omassa käytössä, tosiasiallinen oma käyttö ja muu käyttö määritetään käytettyjen pinta-alojen suhteessa.

Konserniyrittysten osakkeet arvostetaan substanssiarvoon tai jäljellä olevaan hankintamenoon. Osakkuusyrittysten osakkeiden käypänä arvona käytetään substanssiarvoa, pääomaosuusmenetelmän mukaista arvoa tai jäljellä olevaa hankintamenoa.

Osakkeet ja saamistodistukset/rahoitusmarkkinavälineet, jotka noteerataan virallisessa arvopaperipörssissä tai jotka muuten ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, arvostetaan tilinpäätöspäivän viimeiseen kaupantekokurssiin tai sen puuttuessa ostokurssiin.

Muiden osakkeiden ja rahoitusmarkkinavälineiden käypänä arvona käytetään mm. substanssiin pohjautuvaa arvoa, jäljellä olevaa hankintamenoa tai sitä alemmaa arvioitua luovutushintaa. Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa sekä

omistusyhteisötoiminnassa saamistodistusten todennäköisenä luovutushintana pidetään saatavan pääoma- ja korkovirran markkinakorolla diskontattua nykyarvoa.

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutustalletesaamisten käypänä arvona käytetään nimellisarvoa tai sitä alempaa todennäköistä arvoa.

LIIEKEKULUT

Vakuutustoiminnassa oman organisaation liikekulut sekä poistot aktivoituista atk-järjestelmistä ja kalustosta kirjataan tuloslaskelmaan toimintokohtaisesti. Osa niistä kohdistetaan suoraan toiminnoille, osa työaikatutkimuksen perusteella. Näin ollen toimintojen prosentuaalinen osuus vaihtelee vuosittain. Toimintokohtaiset kulut esitetään tuloslaskelmassa liikekuluissa (vakuutusten hankinta- ja hoitokulut sekä hallintokulut), maksetuissa korvauksissa (korvaustoiminnan hoitokulut), sijoitustoiminnan kuluissa (kiinteistö- ja muun sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kulut) sekä muissa kuluissa (palvelumyynnin kulut).

Vakuutusyhtiö Sampo Oyj:n vuonna 1998 liikkeeseen laskemasta henkilökunnan optiolainasta vuonna 2000 ja 2001 irronneisiin optioihin liittyvät sosiaaliturvamaksut on sisällytetty liikekuluihin.

INTEGRAATIOVARAUS

Sampo-Leonian integraatiosta aiheutuviin lisäkustannuksiin tehty varaus purettiin siirtovelosta muihin kuluihin sen tultua käytetyksi. Tilinpäätöksessä varauduttiin henkilöstön tukipakettijärjestelyihin. Varautuminen kirjattiin muihin kuluihin ja siirtovelkoihin. Sampo Industrial Insurance N.V.:n kauppaan liittyvä sitoumus antaa yhtiölle 10,2 miljoonan

euron suuruinen pääomalaina, sisältyy taseen ulkopuolisissa sitoumuksissa sijoitussitoumuksiin, siltä osin kun siihen ei ole varauduttu muissa kuluissa ja siirtoveltoissa.

LUOTTO- JA TAKAUSTAPPIOT SEKÄ JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT SAAMISET

Luotto- ja takaustappiot

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa ja omistusyhteisötoiminnassa luotto- ja takaustappioihin merkitään taseen eriin saamiset luottolaitoksilta ja saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä taseen ulkopuolisista sitoumuksista kirjatut toteutuneet luottotappiot ja kohdistetut luottotappiovaraukset.

Luottotappioihin merkitään myös asiakkaan rahoittamisesta syntyneen saamisen sijaan tulleen omaisuuden hankintahinnan ja sitä alemman tilinpäätöshetken todennäköisen luovutusarvon erotus sekä tällaisen omaisuuden luovutustappiot. Lisäksi luottotappioina käsitellään leasingkohteista tehdyt lisäpoistot.

Kohdistetut luottotappiovaraukset kohdistetaan joko asiakasryhmäkohtaisesti tai saamiskohtaisesti. Varaus kohdistetaan asiakasryhmäkohtaisesti, kun luottotappioita on odotettavissa, mutta varausta ei voida vielä kohdistaa yksittäiseen saamiseen. Varaus kohdistetaan saamiskohtaisesti, kun on käynyt todennäköiseksi, että saamisen pääomasta ei saada suoritusta eikä saamisen vakuutena olevan pantin todennäköinen luovutusarvo riitä kattamaan saamisen määrää.

Luottotappio kirjataan toteutuneena tappiona, kun viranomainen on antanut asiakkaan maksukyvyttömyydestä päätöksen. Luottotappioita kirjattaessa saamisen vakuutena oleva omaisuus on arvostettu määrään, joka omaisuudesta

sitä luovutettaessa odotetaan saatavan.

Luottotappioiden vähennykseksi merkitään takaisin saadut määrät toteutuneina luottotappioina aiemmin poistetuista saamisista, kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset sekä saamisen sijaan tulleen omaisuuden luovutusvoitot.

Järjestämättömät saamiset

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnassa ja omistusyhteisötoiminnassa saaminen merkitään järjestämättömäksi, kun saamisen korko, pääoma tai sen osa on ollut erääntyneenä ja suorittamatta kolme kuukautta. Konkurssiin asetetuilta yrityksiltä olevat saamiset merkitään järjestämättömiksi viimeistään konkurssiin asettamispäivänä. Takaussaaminen merkitään järjestämättömäksi heti, kun takauksen perusteella on suoritettu maksu.

Järjestämättömistä saamisista jaksotettua suoriteperusteiset korot peruutetaan, kun saaminen merkitään järjestämättömäksi lukuun ottamatta korkoja saamisista, jotka ovat julkisyhteisöiltä tai joiden vakuutena on julkisyhteisön antama sitoumus.

Leasingrahoituksessa leasingkohteen suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetty hankintameno merkitään järjestämättömäksi, kun leasingvuokra on ollut erääntyneenä ja maksamatta kolme kuukautta.

Muihin nollakorkoisiin saamisiin luokitellaan saamiset, joista ei missään muodossa saada tuottoa ja joiden korottomuus perustuu sopimukseen.

VÄLITTÖMÄT VEROT

Tuloslaskelmassa eritellään tuloveroista satunnaisista eristä johtuvat verot. Tilikauden verot lasketaan verosäännösten mukaisesti laskettavaan verotettavaan

tuloon perustuen.

Saatuihin osinkoihin liittyvä yhtiöveron hyvitys kirjataan osinkoihin sijoitustoiminnan tuottoihin. Osingot, takuupääoman korko ja yhtiöveron hyvitys kirjataan sille tilikaudelle, jona voitonjaosta on päätetty. Yhtiöveron hyvitystä ei kuitenkaan kirjata verovuodelta määrättävien tuloverojen määrää suurempana, ellei ole todennäköistä, että käyttämättä jäävä hyvitys voidaan tulevien tilikausien tuloverojen määrää laskettaessa käyttää hyväksi ottaen erityisesti huomioon välittömästi seuraavan tilikauden odotukset.

Tytär- ja osakkuusryityksiltä saatuihin osinkoihin liittyvä yhtiöveron hyvitys siirretään konsernituloslaskelmassa tilikauden välittömien verojen vähennykseksi.

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ JA LASKENNALLISTEN VEROJEN KÄSITTELY

Suomen kirjanpitoa ja verotusta koskevien säännösten perusteella voidaan tilinpäätökseen kirjata eräitä tulo- ja vero-vaikutteisia vapaaehtoisia varauksia sekä suunnitelman ylittäviä poistoja.

Konserniyhtiöissä suunnitelman mukaisten poistojen ja tehtyjen, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisten kokonaispoistojen erotus esitetään omana eränään tuloslaskelmassa ja kertynyt erotus taseessa tilinpäätössiirtojen kertymässä. Tilinpäätössiirtojen kertymästä ja sijoitusten arvostuseroista ei vähennetä laskennallista verovelkaa yhtiöiden tilinpäätöksissä tai tunnusluvuissa. Vakuutustoiminnan tuloutetut arvonorotukset ovat veronalaista tuloa.

Tuloslaskelmaan ja taseeseen kirjattu laskennallinen verovelka ja -saaminen lasketaan verotuksen ja kirjanpidon väli-

sille väliaikaisille eroille huomioon ottaen kirjanpitolakia laajemmin myös muut kuin tuloslaskelmavaikutteiset erot IAS 12:n keskeisiä periaatteita noudattaen. Vakuutustoiminnan siirtyessä vuonna 2000 laskennallisten verojen esittämiseen aikaisempien tilikausien laskennalliset verot, joiden muutos merkitään tuloslaskelmaan, on kirjattu satunnaisten erien kautta. Tilikauden laskennallisten verojen muutos kirjataan tuloverojen yhteyteen. Arvonkorotusrahastosta sekä kohdistetusta konserniaktiivoista ja -passiivoista laskettavat laskennalliset verot kirjataan suoraan taseeseen ja niiden muutos tuloslaskelman kautta. Laskennallinen vero lasketaan asemamaan verokannan mukaan. Suomessa se on 29 prosenttia.

Konsernitilinpäätöksessä ja tunnusluvuissa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero jaetaan laskennallisen verovelan muutokseen ja tulososuuteen sekä laskennalliseen verovelkaan ja oman pääoman osuuteen. Oman pääoman osuudesta vähennetään vähemmistöosuus. Omaan pääomaan luettu osuus ei ole vakuutusyhtiölain mukaan jakokelpoista vapaata omaa pääomaa. Laskettaessa konsernin osakekohtaista substanssia, oman pääoman tuottoa ja omavaraisuusastetta omistusyhteisön arvostuseroista on vähennetty 29 prosentin verovelka, jonka on arvioitu realisoituvan seuraavan kolmen vuoden aikana. Osakekohtainen substanssi on ilmoitettu lisäksi täydellä 29 prosentin verovelalla vähennettynä. Vuosina 2000 ja 1999 em. tunnusluvut sekä vakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma on laskettu kahdella tavalla; vahinkovakuutustoiminnan arvostuseroista on vähennetty koko verovelka sekä se verovelka, jonka on arvioitu realisoituvan lähivuosien aikana. Tämä verovelka on 18,6 prosenttia vahinkovakuutuksen arvostuseroista. Sitä aikai-

sempien vuosien tunnusluvuista verovelkaa ei ole vähennetty. Osakekohtainen substanssi, oman pääoman tuotto prosentteina ja kokonaispääoman tuotto prosentteina esitetään vuotuisiksi tuotoksi laskettuna.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutusteknisen vastuuvelan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät oletuksia mm. vahinkojen selviämistä, kuolevuudesta ja sijoitusten tuottotasosta. Vastuuvelkaa tarkennetaan vuosittain saatujen uusien tietojen ja oletusten perusteella.

Jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu kiintein valuuttakurssein eli vakuutusliikkeen valuuttakursien tulosvaikutus on esitetty sijoitustoiminnan tuloksessa.

Vahinkovakuutus

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pro rata-sääntöä käyttäen tai vakuutus sopimuskohtaisesti.

Eläkemuoitoisten korvausten korvausvastuun laskemisen lisäksi korkoutusta käytetään osassa jälleenvakuutusosakeyhtiö Patrian ulkomaisen jälleenvakuutuksen korvausvastuuta. Patrian korkoutettu vastuovelka on pääasiallisesti USD-määristä, ja se on katettu vastaavassa valuutassa olevalla omaisuudella. Omaisuuden katsotaan turvaavasti arvioiden tuottavan yli käytetyn korkokannan. Korkoutuksessa käytetty vahinkojen selviämisaika perustuu omaan tilastoaineistoon.

Henkivakuutus

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutuskohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön

ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutusmaksuvastuusta vähennetty yksilöllisen henki- ja eläkevakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen zillmeeraus on suunniteltu siten, että sen kuoletukset ja tulevat liikekulut pystytään kattamaan vakuutuksen kuormituksilla. Zillmeerauksen kuoletusaika on enintään vakuutusaika. Kotimaisessa henkivakuutusyhtiössä se on kuitenkin enintään 6 vuotta.

Vastuuvelan diskonttauksessa käytetty korko on Euroopan Yhteisön antaman kolmannen henkivakuutusdirektiivin 18. artiklan mukainen. Vastuuvelkaa korkoutettaessa on käytetty samaa tai alempaa korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa liikkeestä on korkoutettu käyttäen 3,5 prosentin korkoa. Korkein käytetty korko on 4,0 prosenttia.

Kotimaisen henkivakuutusyhtiön vastuvelan laskennassa käytetty laskuperustekorkokanta on yhtiön hallituksen hyväksymien laskuperusteiden mukainen ja täyttää sosiaali- ja terveysministeriön määräyksen 1999:65 vaatimukset. Ensivakuutusten maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko on 3,5 prosenttia 1.1.1999 jälkeen alkaneissa vakuutuksissa ja enintään 4,5 prosenttia aiemmin alkaneissa vakuutuksissa. Vastuuvelan laskennassa käytetty diskonttauskorko on koko vastuuvellassa 3,5 prosenttia. Vastuuvelan diskonttauskoron ja ennen 1.1.1999 alkaneiden vakuutusten laskuperustekoron eron vuoksi vastuuvellkaan on lisätty laskuperustekoron täydennysvastuuta. Jatkossa täydennysvastuuta kasvatetaan ennen 1.1.1999 alkaneisiin yksilöllisiin sopimuksiin tulevaisuudessa maksettavat lisämaksut.

Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään korkoutusta.

Vastaanotetun jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta.

HENKIVAKUUTUKSEN KOHTUUSPERIAATE

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 3 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus- sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin. Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Henki-Sammon tavoitteena on antaa voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaisyhyvyys, joka on vähintään Suomen valtion pitkän joukkovelkakirjalainan tuotto. Kokonaisyhyvyys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain yhtiön tuloksen perusteella määrättävistä lisäeduista. Kokonaisyhyvityksen tasossa pyritään jatkuvuuteen.

Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutusnottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa.

Henki-Sammon hallitus on tehnyt päätöksen henkivakuutuksen kohtuusperiaatteen tulkinnasta ja siten omistajille laskettavasta osuudesta yhtiön varallisuuteen. Kohtuusperiaatteesta ja hyvityspoliitikasta seuraa, että osa siitä yhtiön varallisuudesta, joka ei ole suoraan vastuuvellan katteena, tarvitaan varmistamaan vakuutettuja etuja. Omistajille kuuluvaksi katsotaan sidottu ja vapaa oma pääoma. Niistä arvostuseroista, joita ei tar-

vita toiminnan turvaamiseen pitkällä aikavälillä, on omistajien osuuteen laskettu 80 prosenttia. Henki-Sammon tilinpäätöksen 31.12.2001 vakavaraisuusasema johtaa siihen, että yhtiön omistajille ei lasketa arvostuseroista osuutta. Arvostuserojen laskennallinen jakaminen ei synnytä yksittäiselle omistajalle eikä vakuutusnottajalle saamisoikeutta näihin arvostuseroihin.

Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan taseen ulkopuolisina sitoumuksina käsitellään yhtiöiden asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi antamat sitoumukset kuten takaukset, pantit ja kiinnitykset, sekä asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset kuten arvopapereiden takaisinostositoumukset, merkintäsitoumukset, sitovat lisäluottojärjestelyt ja luottolupaukset sekä käyttämättömät luottolimiitit.

Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset merkitään taseen ulkopuolisiksi sitoumuksiksi sen määräisinä, mitä takaus, pantti tai kiinnitys kulloinkin enintään vastaa. Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset merkitään sen määräisinä, mitä niiden perusteella enintään voidaan joutua maksamaan.

Johdannaisopimukset

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta sekä omistusyhteisötoiminta Muussa kuin suojaamistarkoituksessa

tehdyt johdannaissopimukset arvostetaan markkinahintaan. Niistä aiheutuneet tuotot ja kulut kirjataan arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotoihin.

Suojaamistarkoituksessa tehtyjen johdannaissopimusten arvomuutokset käsitellään suojattavien tase-erien arvomuutoksia vastaavalla tavalla. Saamisten ja velkojen sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten suojaamiseksi tehtyjen korkojohdannaisten korot kirjataan rahoituskatteeseen. Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden suojaamiseksi tehtyjen johdannaisten tuotot ja kulut kirjataan arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottoihin.

Liitetiedossa arvopaperikaupan nettotuotot kohta saamistodistusten kaupan nettotuotot sisältää myös korkojohdannaisten tuotot ja kulut. Osakkeiden ja osuuksien kaupan nettotuotot sisältävät osakejohdannaisten tuotot ja kulut. Valuuttajohdannaisten tuotot ja kulut sisältyvät valuuttatoiminnan nettotuotoihin.

Johdannaissopimuksista taseeseen kirjattavat erät sisältyvät muihin varoihin ja muihin velkoihin.

Vakuustointiminta

Johdannaissopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivän käypään arvoon. Suojaavan johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin erotus kirjataan tuotoksi siihen määrään asti, joka vastaa suojattavasta tase-erästä kuluksi kirjattua määrää. Mikäli suojaavan johdannaisten arvo on negatiivinen, arvostusero on jätetty kirjaamatta kuluksi siltä osin, kun negatiivinen arvostusero vastaa alla olevan tase-erän arvonnousua. Molemmat arvostuserot huomioidaan kuitenkin täysimääräisesti toimintapääomalaskelmassa.

Ei-suojaavan johdannaissopimuksen käyvän arvon ja sitä korkeamman kirjanpitoarvon/sopimuskurssin negatiivinen erotus kirjataan kuluksi. Positiivinen erotus otetaan huomioon vain toimintapääomalaskelmassa.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Kotimaisten konserniyhtiöiden henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TEL-vakuutuksilla. Leonia Eläkesäätiö, jossa Sampo Pankki -konsernin enemmistöomistukseen perustuvien konserniyhtiöiden henkilöstölle oli järjestetty

perus- ja lisäeläketurva, purettiin tilikaudella. Joissain konserniyhtiöissä on vakuutusyhtiöissä hoidettuja lisäeläketurvajärjestelyjä. Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti.

Eläkevakuutusmaksut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan sekä omistusyhteisön tunnusluvut on laskettu Rahoitustarkastuksen määräyksen 20/420/98 mukaisesti.

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön päätöksen ja sitä tarkentavan sosiaali- ja terveystieteiden 21.6.2000 antaman ohjeen mukaisesti.

KOKO KONSERNIN YHTEISET TUNNUSLUVUT:

Liikevaihto

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevaihto + vahinkovakuutuksen liikevaihto + henkivakuutuksen liikevaihto + omistusyhteisötoiminnan liikevaihto

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta:

+ korkotuotot
+ leasingtoiminnan tuotot
+ oman pääoman ehtoisten sijoitusten tuotot
+ palkkiotuotot
+ arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot

Vahinkovakuutus:

+ vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ sijoitustoiminnan tuotot
+ muut tuotot
+ myynnin yhteydessä realisoituneet tuloutetut arvonkorotukset

Henkivakuutus:

+ vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ sijoitustoiminnan tuotot ja arvonkorotukset ja niiden oikaisut
+ muut tuotot

Omistusyhteisö:

Lasketaan kuten edellä luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevaihto.

Liikevoitto

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto + vahinkovakuutuksen liikevoitto + henkivakuutuksen liikevoitto + omistusyhteisötoiminnan liikevoitto

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta:

+ korkotuotot
– korkokulut
+ tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista
+ palkkiotuotot
– palkkiokulut
+ arvopaperikaupan ja valuuttatoimintojen nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
– hallintokulut
– poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
– liiketoiminnan muut kulut
– luotto- ja takaustappiot
– pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset
± osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta/tappiosta

Vahinkovakuutus:

+ vakuutusmaksutuotot
– korvauskulut
– liikekulut
+ muut vakuutustekniset tuotot
– muut vakuutustekniset kulut
+ sijoitustoiminnan tuotot
– sijoitustoiminnan kulut
+ muut tuotot
– muut kulut
± osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta/tappiosta

Henkivakuutus:

+ vakuutustekninen tulos ennen lisäetuja ja tasoitusmäärän muutosta
+ muut tuotot
– muut kulut
± osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten voitosta/tappiosta

Omistusyhteisö:

Lasketaan kuten edellä luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan liikevoitto.

Voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja

+ liikevoitto
± vakuutustoiminnan tasoitusmäärän muutos
+ vahinkovakuutuksen sijoitusten arvonkorotukset
– vahinkovakuutuksen sijoitusten arvonkorotusten oikaisut
+ henkivakuutuksen lisäedut

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)

+ voitto ennen satunnaiseriä, tilinpäätössiirtoja ja veroja
+ arvonkorotusrahastoon kirjattu arvonkorotus
– arvonkorotusrahastoon kirjatun arvonkorotuksen peruutus
± sijoitusten arvostuserojen muutos
– verot (ml. laskennallisen verovelan muutos sijoitusten arvostuseroista)
_____ x 100 %
+ oma pääoma (pl. pankkitoiminnan pääomalainat)
+ vähemmistöosuus
± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

**Kokonaispääoman tuotto
(käyvin arvoin)**

- + liikevoitto
- + vieraan pääoman korot ja kulut
- + vastuuvelan perustekorko
- + sijoitusten arvonorotukset
(vahinkovakuutus)
- sijoitusten arvonorotusten oikaisut
(vahinkovakuutus)
- + arvonorotusrahaan kirjattu
arvonorotus
- arvonorotusrahaan kirjattun
arvonorotuksen peruutus
- ± sijoitusten arvostuserojen muutos
_____ x 100 %
- + taseen loppusumma
- ± sijoitusten arvostuserot
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin)

- + oma pääoma
(pl. pankkitoiminnan pääomalainat)
- + vähemmistöosuus
- ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen
verovelan vähentämisen jälkeen
_____ x 100 %
- + taseen loppusumma
- ± sijoitusten arvostuserot

**Henkilöstön keskimääräinen
lukumäärä**

Keskiarvo kuukausien lopun henkilö-
kuntamääristä oikaistuna osa-aikaisesti
palveluksessa olleiden henkilöiden
osalta

**LUOTTOLAITOS- JA
SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN**

TUNNUSLUVUT:

Liikevoitto

Kaava esitetty edellä koko konsernin
tunnuslukujen laskennan yhteydessä.

Liikevaihto

Kaava esitetty edellä koko konsernin
tunnuslukujen laskennan yhteydessä.

Tuotto-kulu -suhde

- + rahoituskate
- + tuotot oman pääoman ehtoista
sijoituksista
- + palkkiotuotot
- + arvopaperikaupan ja valuutta-
toiminnan nettotuotot
- + liiketoiminnan muut tuotot
_____
- + palkkiokulut
- + hallintokulut
- + poistot
- + liiketoiminnan muut kulut

Vakavaraisuussuhde

- omat varat
_____ x 100 %
- riskipainotetut saamiset

VAKUUTUSTOIMINNAN

TUNNUSLUVUT:

Liikevaihto

- + vahinkovakuutuksen liikevaihto
- + henkivakuutuksen liikevaihto

Kaavat esitelty edellä koko konsernin
liikevaihdon laskennan yhteydessä.

Liikevoitto

- + vahinkovakuutuksen liikevoitto
- + henkivakuutuksen liikevoitto

Kaavat esitelty edellä koko konsernin
liikevaihdon laskennan yhteydessä.

Vahinkosuhte (vahinkovakuutus)

- korvauskulut
_____ x 100 %
- vakuutusmaksutuotot

Liikekulusuhde (vahinkovakuutus)

- liikekulut
_____ x 100 %
- vakuutusmaksutuotot

Yhdistetty kulusuhde

- (vahinkovakuutus)
- vahinkosuhte + liikekulusuhde

Liikekustannussuhde

- (henkivakuutus)
- + liikekulut ennen vakuutusten
aktivoitujen hankintamenojen
muutosta
- + korvausten selvittelykulut
_____ x 100 %
- kuormitustulo

Toimintapääoma *

- + oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± sijoitusten arvostuserot
- aineettomat hyödykkeet
- ± laskennallinen verovelka
- ± muut asetuksella säädettyt erät

Vakavaraisuuspääoma *

- + toimintapääoma
- + tasoitusmäärä
- + vähemmistöosuus

Vakavaraisuuspääoma %**vastuuvclasta**

(vahinkovakuutus)

- + vakavaraisuuspääoma

_____ x 100 %

- + vakuutustekninen vastuuvclka
- tasoitusmäärä

Vakavaraisuuspääoma %**vastuuvclasta**

(koko vakuutusliike ja henkivakuutus)

- + vakavaraisuuspääoma

_____ x 100 %

- + vakuutustekninen vastuuvclka
- tasoitusmäärä
- 75 % x sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvclka

Vastuunkantokyky prosentteina

(vahinkovakuutus)

- + vakavaraisuuspääoma

_____ x 100 %

- + vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT:**Osakekohtainen tulos**

- + voitto ennen satunnaiseriä ja veroja
- verot
- vähemmistön osuudet

_____

osakkeiden antioikaistu keski-
määräinen lukumäärä**Osakekohtainen oma pääoma**oma pääoma (pl. pankkitoiminnan
pääomalainat)

_____

osakkeiden antioikaistu lukumäärä
tilikauden päättyessä**Osakekohtainen substanssi**

- + oma pääoma
(pl. pankkitoiminnan pääomalainat)
- ± sijoitusten arvostuserot
- ± laskennallinen verovelka ja vähemmistöosuus sijoitusten arvostuseroista

_____

osakkeiden antioikaistu lukumäärä
tilikauden päättyessä**Osakekohtainen osinko**

tilikaudelta jaettu osinko

_____

osakkeiden antioikaistu lukumäärä
tilikauden päättyessä**Osinko tuloksesta prosentteina**

osakekohtainen osinko

_____

x 100 %

osakekohtainen tulos

Efektiiivinen osinkotuotto

osakekohtainen osinko

_____

x 100 %

osakkeen antioikaistu tilikauden
viimeinen kaupantekokurssi**Hinta/voitto -suhde**osakkeen antioikaistu tilikauden
viimeinen kaupantekokurssi

_____

osakekohtainen tulos

Osakekannan markkina-arvoosakkeiden lukumäärä tilikauden
päätyessä x tilikauden viimeinen
kaupantekokurssi**Osakkeiden suhteellinen pörssivaihto**pörssin kautta vaihdettujen osakkeiden
lukumäärä

_____ x 100 %

osakkeiden antioikaistu keski-
määräinen lukumäärä

* Vakuutustoiminnan vakavaraisuuspääomasta on erotettu henkivakuutuksen vakavaraisuuspääoma ja erotus kerrotaan vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääomana.

Pääoman tuottoastetta, vakavaraisuustunnuslukuja ja osakekohtaista substanssia laskettaessa arvostuseroista on vähennetty/lisätty vakuutustoiminnan samat "muut asetuksella säädettyt erät" kuin toimintapääomasta.

Tunnusluvut

		Sampo-konserni		Pro forma	Sampo-konserni		
		2001	2000	Sampo-Leonia 1999	1999	1998	1997
Konsernin yhteiset tunnusluvut							
Liikevaihto *)	Milj. e	5 594	5 653	4 206	2 537	1 651	1 320
Liikevoitto	Milj. e	1 286	1 628	778	565	211	155
liikevaihdosta	%	23,0	28,8	18,5	22,3	12,8	11,7
Voitto ennen satunnaiseriä ja veroja	Milj. e	1 243	1 419	620	415	206	116
liikevaihdosta	%	22,2	25,1	14,8	16,3	12,5	8,8
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	Milj. e	1 246	1 411	633	415	166	111
liikevaihdosta	%	22,3	25,0	15,1	16,3	10,1	8,4
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	-15,3	3,5	37,5	67,1	33,1	23,5
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	-1,0	2,1	7,2	29,0	13,8	11,6
Omavaraisuusaste	%	12,1	14,3	14,3	40,8	28,6	35,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		10 162	9 184	8 630	3 924	3 292	3 176

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan tunnusluvut

Liikevaihto *)	Milj. e	1 664	1 918	1 460
Rahoituskate	Milj. e	469	426	392
Liikevoitto	Milj. e	296	430	202
liikevaihdosta	%	17,8	22,4	13,8
Tuotto-kulu -suhde		1,63	1,91	1,43
Vakavaraisuussuhde **)	%	12,7	13,3	9,9
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		5 195	4 693	4 684

Vahinkovakuutuksen tunnusluvut

Liikevaihto	Milj. e	2 022	2 073	1 486	1 486	1 311	1 055
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	1 115	1 023	881	881	871	782
Liikevoitto	Milj. e	569	777	391	391	177	134
liikevaihdosta	%	28,1	37,5	26,3	26,3	13,5	12,7
Vahinkosuhte	%	89,2	88,8	90,1	90,1	95,9	88,3
Liikekulusuhde	%	21,7	25,3	21,8	21,8	20,1	19,5
Yhdistetty kulusuhde	%	110,9	114,1	111,9	111,9	115,9	107,8
Toimintapääoma	Milj. e	568	1 898	3 279	3 279	1 749	1 333
Tasotusmäärä	Milj. e	265	251	234	234	225	242
Vakavaraisuuspääoma	Milj. e	833	2 149	3 513	3 513	1 975	1 576
vastuvelasta	%	42,3	108,4	186,5	186,5	112,2	96,7
Vastuunkantokyky	%	89,1	260,6	469,9	469,9	260,1	233,2
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		3 419	4 141	3 692	3 692	3 170	3 059

		Sampo-konserni		Pro forma	Sampo-konserni		
		2001	2000	Sampo-Leonia 1999	1999	1998	1997
Henkivakuutuksen tunnusluvut							
Liikevaihto	Milj. e	1 396	1 662	1 259	1 051	340	265
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	755	769	686	541	225	191
Liikevoitto	Milj. e	78	421	185	175	34	21
liikevaihdosta	%	5,6	25,3	14,7	16,6	10,1	8,0
Liikekustannussuhde	%	108,0	106,1	118,3	138,3	175,9	195,1
Toimintapääoma	Milj. e	644	870	981	949	522	98
Tasoisuusmäärä	Milj. e	13	12	12	11	4	0
Vakavaraisuuspääoma	Milj. e	660	884	997	964	535	107
vastuuvelasta	%	14,7	21,9	29,4	31,3	20,7	15,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		788	350	254	232	122	117

Omistusyhteisön tunnusluvut

Liikevaihto	Milj. e	541
Liikevoitto	Milj. e	372
liikevaihdosta	%	68,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		760

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos	euro	1,50	1,78	0,65	0,94	0,48	0,28
Optio-oikaisulla laimennettu osakekoht. tulos (***)	euro	1,49	1,78				
Osakekohtainen oma pääoma	euro	5,18	5,52	4,91	3,28	2,49	2,21
Osakekohtainen substanssi vähennettynä täydellä verovelalla omistusyhteisön arvostuseroista	euro	5,87	8,81	9,31			
Osakekohtainen substanssi vähennettynä täydellä verovelalla konsernin arvostuseroista	euro	5,67	8,40	8,74			
Osakekohtainen substanssi verovelkaa ei vähennetty	euro				12,69	6,52	4,90
Osakekohtainen osinko (****)	euro	0,75	1,60	–	0,48	0,16	0,10
Osakekohtainen osinko ulkopuolisessa omistuksessa oleville osakkeille	euro				0,49		
Osinko/tulos (****)	%	50,2	89,8	–	50,6	33,4	36,1
Efekttiivinen osinkotuotto (****)	%	8,5	13,9	–	6,9	2,5	1,7
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)		5,9	6,5	–	7,4	13,5	21,3
Osakkeiden antioikaistu keskim. lkm	1 000 kpl	555 588	522 535	–	304 000	304 000	304 000
Osakkeiden lkm 31.12.	1 000 kpl	555 623	520 000	–	304 000	304 000	304 000
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	555 623	520 000	–	304 000	304 000	304 000
Osakkeiden vasta-arvo 31.12.	euro n.	0,17	0,17	–	0,17	0,17	0,17
Osakekannan markkina-arvo	Milj. e	4 889	5 980	–	2 110	1 979	1 810

		Sampo-konserni		Pro forma	Sampo-konserni		
		2001	2000	Sampo-Leonia 1999	1999	1998	1997
A-sarja:							
Osakkeiden antioikaistu keskim. lkm	1 000 kpl	554 388	521 335	–	302 800	302 800	302 800
Osakkeiden lkm 31.12.	1 000 kpl	554 423	518 800	–	302 800	302 800	302 800
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	554 423	518 800	–	302 800	302 800	302 800
Painotettu keskim. kaupantekokurssi	euro	10,11	8,96	–	6,19	7,34	4,38
Antioikaistu ylin kurssi	euro	12,70	12,20	–	8,20	10,46	6,83
Antioikaistu alin kurssi	euro	7,70	5,87	–	5,14	3,87	2,99
Antioikaistu viimeinen kaupantekokurssi	euro	8,80	11,50	–	6,94	6,51	5,95
Osakkeen pörssivaihto tilikaudella	1 000 kpl	231 389	170 689	–	182 495	239 510	150 955
Osakkeen suhteellinen pörssivaihto	%	41,7	32,7	–	60,3	79,1	49,9

B-sarja:

Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	1 200	1 200	–	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	–	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	–	1 200	1 200	1 200

*) Vertailuvuosien 2000 ja 1999 liikevaihto on luottolaitostoiminnan leasingtuottojen osalta muutettu vastaamaan nykyistä bruttomääräistä esittämistapaa.

***) Vakavaraisuusuhteen 31.12.2001 mukainen ryhmä syntyi 31.3.2001 emoyhtiön muuttuessa omistusyhteisöksi. Vertailuvuoden luku on laskettu tästä ajankohdasta vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi. Vuoden 1999 vakavaraisuus-suhde ei sisällä emoyhtiötä.

****) Laimennusvaikutus vuodelle 2001 on laskettu ikään kuin kaikki ne loput (3 261 450 kpl) merkinnät, joihin olisi ollut oikeus, olisi toteutettu. Vuonna 2000 mahdollisia merkintäoikeuksia oli 3 300 000 kpl. Yksi merkintäoikeus oikeuttaa merkitsemään 5 osaketta.

*****) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle tilikaudelta 2001. Vuonna 2000 osinkoa maksettiin 0,80 euroa osakkeelta sekä lisäosinkona 0,80 euroa osakkeelta.

Osakemääränä on käytetty 555 623 515 kappaletta. Määrä sisältää 20.4.2001 toteutetun splittauksen jälkeisen osake-määrän 555 584 965 kpl, johon on lisätty vuoden 1998 optio-ohjelman optiodistuksilla vuonna 2001 merkityt 38 550 kpl A-sarjan osaketta. Vertailukausien osakemäärät on oikaistu nykyisen osakekannan ja osakemäärän mukaisiksi.

Tunnuslukuja laskettaessa veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero. Laskettaessa osakekohtaista substanssia, oman pääoman tuottoa sekä omavaraisuusastetta tilanteesta 31.12.2001 omistusyhteisön arvostuseroista on vähennetty 29 %:n verovelka, jonka on arvioitu realisoituvan seuraavien kolmen vuoden aikana. Vertailukausilla on em. tunnusluvuista vähennetty vahinkovakuutuksen arvostuseroista 18,6 %:n laskennallinen verovelka. Osakekohtainen substanssi on ilmoitettu lisäksi kaikilta kausilta täydellä 29 %:n verovelalla vähennettynä. Koska arvostuseroja ei ole merkitty taseeseen, ei niiden laskennallista verovelkaa ja sen muutosta ole merkitty tuloslaskelmaan eikä taseeseen.

Arvostuseroista on tunnuslukuja laskettaessa vähennetty/lisätty johdannaissopimukset sisältävä toimintapääoman kohta "muut erät".

Osakekohtaisen substanssin ja oman pääoman tuottoprosentin laskennassa on otettu huomioon henkivakuutuksen kohtuusperiaatteen tulkinta. Vuoden 2001 alussa tarkennetun laskentasäännön mukaan omistajille ei tilanteesta 31.12.2001 kuulu oman pääoman lisäksi osuutta henkivakuutuksen arvostuseroista. Vastaava osuus vuoden 2000 lopun tilanteessa oli 51 %. Vanhan laskentasäännön mukaan laskettu osuus vuoden 2000 lopussa oli 35 %. Henkivakuutuksen oman pää-oman, jossa on mukana osuus vapaaehtoisista varauksista ja kertyneestä poistoerosta, katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan omistajille.

Tilinpäätöksen muut liitetiedot

TULOSLASKELMAN LIITTEET

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta

- 1 Korkotuotot ja -kulut tase-erittäin
- 2 Arvopaperikaupan nettotuotot
- 3 Liiketoiminnan muut tuotot ja muut kulut
- 4 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 5 Luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset
- 6 Tuotot sekä keskimääräinen henkilöstö toimialoitain ja markkina-alueittain

Vakuutustoiminta

- 7 Vakuutusmaksutulot
- 8 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät
- 9 Vahinkovakuutuksen vakuutusluokkaryhmäkohtaiset tiedot
- 10 Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset
- 11 Kokonaisliikekulut toimintoittain
- 12 Henkilöstökulut
- 13 Johdon palkat ja palkkiot
- 14 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana
- 15 Sijoitustoiminnan nettotuotto (vahinko- ja henkivakuutus)
- 16 Sijoitustoiminnan nettotuotto
- 17 Muut tuotot
- 18 Muut kulut

Omistusyhteisötoiminta

- 19 Korkotuotot ja -kulut tase-erittäin
- 20 Arvopaperikaupan nettotuotot
- 21 Liiketoiminnan muut tuotot ja muut kulut
- 22 Luotto- ja takaustappiot sekä pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden arvonalennukset
- 23 Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- 24 Tuotot sekä keskimääräinen henkilöstö toimialoitain ja markkina-alueittain

Konsernin yhteiset

- 25 Satunnaiset erät
- 26 Tuloverot
- 27 Konsernituloslaskelman eliminointierät

TASEEN LIITTEET

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan varat

- 28 Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset
- 29 Saamisiin luottolaitoksilta sisältyvät saamiset keskuspankeilta
- 30 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 31 Järjestämättömät ja muut nollakorkoiset saamiset
- 32 Maksamatta jääneen saamisen vakuutena olleen sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo
- 33 Saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla
- 34 Leasingkohteet
- 35 Saamistodistukset
- 36 Osakkeet ja osuudet
- 37 Pysyviin vastaaviin kuuluvien osakkeiden ja aineellisten hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana
- 38 Aineettomat hyödykkeet
- 39 Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet 31.12.2001
- 40 Muut varat
- 41 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Vakuutustoiminnan varat

- 42 Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
- 43 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero (vahinko- ja henkivakuutus)
- 44 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero
- 45 Kiinteistösijoitusten muutokset
- 46 Muut kuin tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet ja osuudet
- 47 Sijoitukset saman konsernin yrityksiin ja osakkuusyhtiöihin
- 48 Muut lainasaamiset vakuuden mukaan
- 49 Lähipiirilainat (VYL 12 luku 5 §)
- 50 Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset
- 51 Saamiset ja velat osakkuusyhtiöiltä

Omistusyhteisötoiminnan varat

- 52 Saamisiin luottolaitoksilta sisältyvät saamiset keskuspankeilta
- 53 Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- 54 Maksamatta jääneen saamisen vakuutena olleen sekä asiakkaan liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankitun omaisuuden kirjanpitoarvo

- 55 Saamiset, joilla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla veloilla
- 56 Saamistodistukset
- 57 Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet
- 58 Pysyviin vastaaviin kuuluvien osakkeiden ja aineellisten hyödykkeiden lisäykset ja vähennykset tilikauden aikana
- 59 Aineettomat hyödykkeet
- 60 Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet 31.12.2001
- 61 Muut varat
- 62 Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

Oma pääoma

- 63 Konsernin oman pääoman muutoslaskelma ja laskelma voitonjakokelpoisista varoista
- 64 Pääomalainat
- 65 Emoyhtiön oman pääoman muutoslaskelma ja laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan velat

- 66 Velkojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus
- 67 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 68 Muut velat
- 69 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 70 Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla ja joiden kirjanpitoarvo ylittää 10 prosenttia kaikkien tällaisten velkojen määrästä
- 71 Saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin jäljellä olevan juoksuajan mukaan
- 72 Omaisuus- ja velkaerien jakaantuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin
- 73 Laskennalliset verovelat ja -saamiset
- 74 Velkojen vakuudeksi annettu omaisuus vakuuslajeittain ja velat, joiden vakuudeksi omaisuus on annettu ja muut omasta sekä konserni-yhtiöiden puolesta annetut vakuudet
- 75 Eläkevastuut
- 76 Leasingvastuut
- 77 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 78 Johdannaisosittomukset
- 79 Henkilöstön lukumäärä
- 80 Toimi- ja valvontaelinten jäsenten saamat palkat ja palkkiot sekä heidän osalta syntyvät tai tehdyt eläkesitoumukset
- 81 Toimi- ja valvontaelinten jäsenten saamat luotot ja takaukset
- 82 Notariaattitoiminta

Vakuutustoiminnan velat

- 83 Vakuutustekninen vastuuvulka
- 84 Pakolliset varaukset
- 85 Pitkäaikaiset velat (5 vuotta tai sitä pidemmät)
- 86 Laskennalliset verovelat ja verosaamiset
- 87 Vakuudet ja vastuusitoumukset
- 88 Velkojen nimellisarvon ja kirjanpitoarvon erotus
- 89 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- 90 Muut velat
- 91 Siirtovelat ja saadut ennakot
- 92 Saamisten ja velkojen maturiteettijakauma tase-erittäin jäljellä olevan juoksuajan mukaan
- 93 Omaisuus- ja velkaerien jakaantuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin
- 94 Laskennalliset verovelat ja -saamiset
- 95 Velkojen vakuudeksi annettu omaisuus vakuuslajeittain ja velat, joiden vakuudeksi omaisuus on annettu ja muut omasta sekä konserni-yhtiöiden puolesta annetut vakuudet
- 96 Eläkevastuut
- 97 Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- 98 Henkilöstön lukumäärä
- 99 Toimi- ja valvontaelinten jäsenten saamat palkat ja palkkiot sekä heidän osalta syntyvät tai tehdyt eläkesitoumukset
- 100 Toimi- ja valvontaelinten jäsenten saamat luotot ja takaukset

Konsernin yhteiset

- 101 Konsernin tytäryhtymät
- 102 Konsernin osakkuusyhtymät
- 103 Konsernitaseen eliminointierät

LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

1 KORKOTUOTOT JA -KULUT TASE-ERITTÄIN

Miij. e	2001	2000
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	75	153
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	827	808
Saamistodistuksista	259	301
Leasing-kate	30	20
Muut korkotuotot	4	12
	1 195	1 294
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	126	190
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	250	206
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	294	385
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	28	39
Pääomalainoista	0	1
Muut korkokulut	28	48
	726	868

2 ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOT

Miij. e		
Saamistodistusten kaupan nettotuotot	10	-6
Osakkeiden ja osakkuuksien kaupan nettotuotot	16	53
	25	47

3 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA MUUT KULUT

Miij. e		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	20	19
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	5	0
Muut tuotot	13	13
	37	33
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	19	14
Kulut kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	10	10
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	1	0
Muut kulut	14	13
	44	37

LUOTTOLAITOS- JA SIJOTUSPALVELUTOIMINTA

4 POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

Milj. e	2001	2000
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineellisista hyödykkeistä	16	16
Aineettomista hyödykkeistä	19	27
	35	42
Arvonalentumispoistot		
Kiinteistöistä ja kiinteistöosakkeista	0	–

5 LUOTTO- JA TAKAUSTAPPIOT SEKÄ PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVIEN ARVOPAPEREIDEN ARVONALENNUKSET

Milj. e	2001		2000	
	Luottotappiot brutto	Vähennykset	Luottotappiot brutto	Vähennykset
Luotto- ja takaustappiot				
Saamisista luottolaitoksilta	–	–	0	1
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	32	20	40	22
Leasingkohteista	3	0	0	–
Takauksista ja muista taseen ulkopuolisista eristä	0	0	0	1
Muista	1	0	0	0
	36	20	41	24

	2001	2000
Tilivuoden aikana toteutuneet luottotappiot yhteensä	14	6
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus	–9	–3
Palautukset aikaisempina vuosina toteutuneista luottotappioista	–11	–9
Tilivuoden aikana tehdyt kohdistetut luottotappiovaraukset	31	37
Kohdistettujen luottotappiovarausten peruutukset tilikauden aikana	–9	–14
Tilinpäätökseen kirjatut luotto- ja takaustappiot	16	17
Tilikaudelta tehtyihin luottotappiovarauksiin sisältyvät asiakasryhmään kohdistetut varaukset	6	27
Pysyviin vastaaviin kuuluvien arvopapereiden		
Arvonalentumiset	–	0

LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

6 TUOTOT SEKÄ KESKIMÄÄRÄINEN HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN JA MARKKINA-ALUEITTAIN

Milj. e	Konserni 2001		Konserni 2000	
	Tuotot	Henkilöstö	Tuotot	Henkilöstö
Toimialoittain				
Pankkitoiminta	646	4 581	1 097	4 225
Luottokorttitoiminta	15	53	12	46
Rahoitusyhtiötoiminta	18	133	18	124
Rahoitus- ja sijoitustoiminta	25	9	10	9
Sijoitusrahastotoiminta	38	89	28	43
Muu toiminta	75	335	77	376
	818	5 200	1 242	4 823
Markkina-alueittain				
Suomi	787	4 735	1 239	4 686
Iso-Britannia	–	–	1	2
Yhdysvallat	–	–	1	5
Baltia	23	441	2	130
Puola	8	24	–	–
	818	5 200	1 242	4 823

Tuottoihin on laskettu rahoituskate, tuotot omanpääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot. Konsernin sisäisiä eriä ei ole eliminoitu.

VAKUUSTOIMINTA

7 VAKUUTUSMAKSUTULO

Milj. e	2001	Konserni	2000
Vahinkovakuutus			
Ensivakuutus			
Kotimaasta	854		782
ETA-valtioista	179		173
Muista valtioista	42		37
	1 075		991
Jälleenvakuutus			
Vahinkojälleenvakuutus	37		26
Henkijälleenvakuutus	2		6
	40		32
	1 115		1 023
Henkivakuutus			
Ensivakuutus			
Kotimaasta	736		759
Muista valtioista	9		1
	745		760
Henkijälleenvakuutus	11		9
	755		769
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	1 870		1 792

8 VAKUUTUSMAKSUTULOSTA VÄHENNETYT ERÄT

Milj. e	2001	2000
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	3	2
Vakuutusmaksuvero	112	108
Palosuojelumaksu	2	2
Liikenneturvallisuusmaksu	2	2
Työturvallisuusmaksu	4	3
Valtiolle perittävä sairaanhoitomaksu	15	15
Yhteensä	137	132

VAKUUTUSTOIMINTA

9 VAHINKOVAKUUTUKSEN VAKUUTUSLUOKKARYHMÄKOHTAISET TIEDOT

Sarakkeet:

1 = Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

2 = Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta

3 = Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

4 = Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia

5 = Jälleenvakuuttajien osuus

6 = Vakuutustekninen kate ennen yhteistakuuerän muutosta,

mutta vakuutusteknisiä kuluja ja tasoitusmäärän muutosta

7 = Yhdistetty kulusuhde

8 = Yhdistetty kulusuhde ilman vastuuvélkaperusteiden muutosta

Milj. e	1	2	3	4	5	6	7	8
Ensivakuutus								
Lakisääteinen tapaturma								
2001	194	194	-217	-16	0	-39	120,2	101,3
2000	159	159	-150	-16	0	-7	104,3	
1999	173	174	-159	-15	0	-1	100,8	
Muu tapaturma ja sairaus								
2001	53	48	-47	-15	0	-13	127,3	131,0
2000	50	50	-42	-17	-1	-9	118,3	
1999	44	44	-35	-13	0	-5	111,8	
Moottoriajoneuvonvastuu								
2001	155	164	-128	-28	-1	7	95,9	101,2
2000	157	150	-132	-31	1	-13	108,8	
1999	134	129	-138	-25	1	-33	126,3	
Maa-ajoneuvot								
2001	137	143	-90	-29	-1	23	83,8	96,0
2000	131	125	-98	-32	0	-6	104,8	
1999	113	108	-89	-25	0	-5	105,1	
Alukset, ilma-alukset, raitteilla liikkuva kalusto ja kuljetus								
2001	105	103	-95	-14	5	-2	102,6	106,0
2000	72	76	-70	-12	3	-3	105,9	
1999	53	50	-71	-7	30	2	94,1	
Palo- ja muu omaisuusvahinko								
2001	290	290	-273	-80	2	-61	128,6	131,3
2000	291	284	-363	-91	98	-72	138,3	
1999	237	229	-230	-67	16	-52	128,6	
Vastuu								
2001	94	91	-63	-19	-11	-2	103,1	103,1
2000	88	86	-69	-17	1	0	99,8	
1999	58	53	-41	-10	-7	-5	110,7	
Luotto ja takaus								
2001	3	2	2	-1	0	4	*	*
2000	4	3	9	-1	-1	10	*	
1999	4	3	6	-1	1	9	*	
Oikeusturva								
2001	13	13	-12	-1	0	-1	108,8	108,8
2000	12	12	-8	-2	0	1	89,6	
1999	11	11	-9	-2	0	0	97,2	
Muut								
2001	31	29	-24	-7	-2	-4	122,7	126,9
2000	26	25	-19	-5	-2	-2	123,1	
1999	22	25	-21	-5	4	2	75,3	
Ensivakuutus yhteensä								
2001	1 075	1 077	-948	-209	-9	-88	109,7	109,9
2000	991	969	-942	-225	98	-100	112,5	
1999	850	825	-787	-170	44	-88	112,1	
Jälleenvakuutus								
2001	40	42	-39	-13	-3	-14	151,0	151,0
2000	32	31	-29	-13	-5	-16	169,6	
1999	31	33	-50	-12	29	0	99,3	
Yhteensä								
2001	1 115	1 119	-987	-222	-12	-102	110,9	111,1
2000	1 023	1 000	-971	-238	93	-116	114,1	
1999	881	859	-837	-182	73	-88	111,9	
Yhteistakuuerän muutos								
2001						-1		
2000						-1		
1999						-1		
Muut vakuutustekniset kulut								
2001						-		
2000						-		
1999						-2		
Tasoitusmäärän muutos								
2001						-14		
2000						-17		
1999						-9		
Vakuutustekninen kate								
2001						-118		
2000						-134		
1999						-100		

VAKUUTUSTOIMINTA

10 HENKIVAKUUTUKSEN VAKUUTUSMAKSUTULO JA MAKSETUT KORVAUKSET

Milj. e	2001	2000
Ensivakuutuksen vakuutusmaksutulo		
Henkivakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen henkivakuutus	45	142
Muu yksilöllinen henkivakuutus	214	133
Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus	8	10
Muu kapitalisaatiosopimus	116	70
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	2	2
Muu ryhmähenkivakuutus	2	2
	387	359
Eläkevakuutus		
Sijoitussidonnainen yksilöllinen eläkevakuutus	26	21
Muu yksilöllinen eläkevakuutus	93	94
Sijoitussidonnainen ryhmäeläkevakuutus	7	5
Muu ryhmäeläkevakuutus	232	281
	357	401
Ensivakuutusmaksutulo yhteensä	745	760
Jatkuvat vakuutusmaksut	248	234
Kertamaksut	497	526
	745	760
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka eivät oikeuta hyvitykseen	6	5
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	653	586
Vakuutusmaksut sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta	86	168
	745	760
Maksetut korvaukset		
Ensivakuutus		
Henkivakuutus	108	26
Eläkevakuutus	148	133
	256	160
Takaisinostot	138	124
Jälleenvakuutus	9	13
Maksetut korvaukset yhteensä	403	296
Tilikautena varattujen henki- ja eläkevakuutuksen lisäetujen vaikutus vakuutustekniseen tulokseen	37	141

VAKUUTUSTOIMINTA

11 KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN

Milj. e	2001	2000
Vahinkovakuutus		
Korvausten hoitokulut (maksetut korvaukset)	73	72
Tuloslaskelman erä liikekulut		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	33	34
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	7	7
Muut vakuutusten hankintamenot	53	57
	94	98
Vakuutusten hoitokulut	82	82
Hallintokulut	46	59
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet (-)	-19	-29
	203	209
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	4	6
Muut kulut	0	0
	281	287
Henkivakuutus		
Korvausten hoitokulut (maksetut korvaukset)	2	2
Tuloslaskelman erä liikekulut		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	5	5
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	3	1
Muut vakuutusten hankintakulut	33	17
	40	23
Vakuutusten hoitokulut	19	10
Hallintokulut	9	9
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet (-)	-1	0
	67	42
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	8	3
	77	47
Vakuutusmaksuvastuun muutokseen sisältyvä vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos		
Henkivakuutus	-1	0
Eläkevakuutus	-1	1

VAKUUTUSTOIMINTA

12 HENKILÖSTÖKULUT

Milj. e	2001	2000
Palkat ja palkkiot	136	143
Eläkekulut	23	24
Muut henkilösivukulut	15	18
	175	185

13 JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Milj. e		
Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa	1,5	1,8
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet	0,4	0,4
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,0	0,1
	1,9	2,3

14 HENKILÖSTÖN KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ TILIKAUDEN AIKANA

Toimialoitain		
Vahinkovakuutustoiminta	3 368	4 082
Henkivakuutustoiminta	788	350
Muu toiminta	51	59
	4 207	4 491
Markkina-alueittain		
Suomi	2 757	3 476
Belgia	3	2
Iso-Britannia	45	51
Alankomaat	26	31
Latvia	39	18
Liettua	80	35
Puola	493	67
Ruotsi	40	27
Saksa	71	91
Viro	653	693
	4 207	4 491

VAKUUTUSTOIMINTA

15 SIOJITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO 1.1.–31.12.2001

Milj. e	Vahinkovakuutus	Henkivakuutus
SIOJITUSTOIMINNAN TUOTOT		
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	7	7
Tuotot sijoituksista osakkuusyhtiöihin		
Osuus osakkuusyhtiöiden voitoista	1	0
Osinkotuotot	1	–
	2	0
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0	–
Korkotuotot omistusyhteyshenkilöiltä	0	0
Muut tuotot saman konsernin yrityksiltä	3	0
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	23	31
	26	31
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	48	45
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	3	2
Korkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	81	173
Muut tuotot saman konsernin yrityksiltä	0	2
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	65	231
	197	453
Yhteensä	232	491
Arvon alentumisten palautukset	15	33
Myyntivoitot	665	115
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	911	640
SIOJITUSTOIMINNAN KULUT		
Kulut kiinteistösijoituksista	–10	–9
Kulut muista sijoituksista	–48	–199
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut saman konsernin yrityksille	–1	0
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut muille kuin saman konsernin yrityksille	–1	–2
Yhteensä	–60	–210
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	–101	–104
Rakennusten suunnitelmapoistot	–8	–7
	–108	–111
Myyntitappiot	–37	–69
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	–205	–389

VAKUUTUSTOIMINTA

Milj. e	Vahinkovakuutus	Henkivakuutus
Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	707	250
Sijoitusten arvonkorotus	–	3
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	–	–5
SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO	707	248
Sijoitustoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyvät		
Vakuutusliikkeen valuuttakurssierot	–6	–1
Sijoitustoiminnan valuuttakurssierot	15	39
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta	–	–42

16 SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO

Milj. e	Konserni	
	2001	2000
SIJOITUSTOIMINNAN TUOTOT		
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	14	0
Tuotot sijoituksista osakkuusyhtiöihin		
Osuus osakkuusyhtiöiden voitoista	1	4
Osinkotuotot	1	1
Korkotuotot	–	10
	3	15
Tuotot kiinteistöinvestoinneista		
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	0	–
Korkotuotot omistusyhteisöyrityksiltä	0	0
Muut tuotot saman konsernin yrityksiltä	3	–
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	54	57
	57	58
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	93	485
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	4	7
Korkotuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	253	235
Muut tuotot saman konsernin yrityksiltä	2	0
Muut tuotot muilta kuin saman konsernin yrityksiltä	297	182
	650	909
Yhteensä	723	981
Arvonalentumisten palautukset	48	15
Myyntivoitot	780	996
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	1 551	1 992

VAKUUTUSTOIMINTA

Milj. e Konserni
 2001 2000

SIJOITUSTOIMINNAN KULUT

Kulut kiinteistösjoiuksista	-19	-21
Kulut muista sijoituksista	-247	-217
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut saman konsernin yrityksille	-1	0
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut muille kuin saman konsernin yrityksille	-3	-4
Yhteensä	-270	-242

Arvonalentumiset ja poistot		
Arvonalentumiset	-205	-245
Rakennusten suunnitelmapoistot	-14	-15
	-219	-261

Myyntitappiot	-105	-42
---------------	------	-----

Sijoitustoiminnan kulut yhteensä **-594** **-545**

Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonkorotuksia ja niiden oikaisua	957	1 447
Sijoitusten arvonkorotus	3	5
Sijoitusten arvonkorotuksen oikaisu	-5	-35

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTTO **954** **1 417**

Sijoitustoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyvät		
Vakuutusliikkeen valuuttakurssierot	-6	-8
Sijoitustoiminnan valuuttakurssierot	54	31
Sijoitussidonnaisten vakuutusten osuus sijoitustoiminnan nettotuotosta	-42	-35

17 MUUT TUOTOT

Milj. e		
Konsernireservin vähennys	0	1
Muut	5	3
	6	4

18 MUUT KULUT

Milj. e		
Konserniliikkeen poisto	-12	-41
Liikkeen poisto	-5	-11
Muut	-25	-17
	-42	-69

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

19 KORKOTUOTOT JA -KULUT TASE-ERITTÄIN

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	11	10
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	2	2
Saamistodistuksista	1	1
Muut korkotuotot	2	1
	15	14
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	7	5
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	0	–
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	7	7
Muut korkokulut	1	1
	15	12

20 ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOT

Milj. e		
Saamistodistusten kaupan nettotuotot	0	0
Osakkeiden ja osakkuuksien kaupan nettotuotot	401	401
	401	401

21 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT JA MUUT KULUT

Milj. e		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Vuokra- ja osinkotuotot kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	15	6
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	18	18
Muut tuotot	88	86
	120	111
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	9	9
Kulut kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöistä	4	1
Kiinteistöjen ja kiinteistöyhteisöjen osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	2	1
Muut kulut	5	6
	20	16

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

22 LUOTTO- JA TAKAUSTAPPIOT SEKÄ PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVIEN ARVOPAPEREIDEN ARVONALENNUKSET

Milj. e	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Luottotappiot brutto	Vähennykset	Luottotappiot brutto	Vähennykset
Luotto- ja takaustappiot				
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	–	0	–	0
Palautukset aikaisempina vuosina toteutuneista luottotappioista		0		0
Tilinpäätökseen kirjatut luotto- ja takaustappiot		0		0

23 POISTOT JA ARVONALENTUMISET AINEELLISISTA JA AINEETTOMISTA HYÖDYKKEISTÄ

Milj. e	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Suunnitelman mukaiset poistot			
Aineellisista hyödykkeistä		5		3
Aineettomista hyödykkeistä		33		2
		39		5
Arvonalentumispoistot				
Kiinteistöistä ja kiinteistöosakkeista		6		0
Muista		–		–
		6		0

24 TUOTOT SEKÄ KESKIMÄÄRÄINEN HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN JA MARKKINA-ALUEITTAIN

Milj. e	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Tuotot	Henkilöstö	Tuotot	Henkilöstö
Toimialoittain				
Muu toiminta	526	809	678	809
	526	809	678	809
Markkina-alueittain				
Suomi	522	809	678	809
Iso-Britannia	4	–	–	–
	526	809	678	809

Tuottoihin on laskettu rahoituskate, tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot. Konsernin sisäisiä eriä ei ole eliminoitu.

SAMPO-KONSERNI

25 SATUNNAISET ERÄT

Milj. e	2001	2000
Satunnaiset tuotot		
Pohjolan kapitalisaatiosopimusten kannasta luopuminen	3	–
Laskennallinen verosaaminen	–	19
	<u>3</u>	<u>19</u>
Satunnaiset kulut		
Laskennallinen verovelka	–	–26

26 TULOVEROT

Milj. e

Tuloverot

Varsinaisesta toiminnasta		
Tilikauden verot	–392	–438
Aikaisempien tilikausien verot	–5	1
Laskennalliset verot	–1	8
	<u>–397</u>	<u>–429</u>
Satunnaisista eristä		
Tilikauden verot	–1	–
	<u>–398</u>	<u>–429</u>

Laskennallisen verovelan muutos

Tilinpäätössiirroista	–1	0
Yhdistelytoimenpiteistä	0	0
Konserniyritysten omiin taseisiin sisältyvät	0	8
	<u>–1</u>	<u>8</u>

SAMPO-KONSERNI
27 KONSERNITULOSLASKELMAN ELIMINOINTIERÄT

Milj. e	2001	2000
Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan laskelma		
Korkotuotot	-6	0
Korkokulut	26	8
Rahoituskate	20	8
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	-14	
Palkkiotuotot	-1	-3
Palkkiokulut	-	0
Liiketoiminnan muut tuotot	-11	-
Liiketoiminnan muut kulut	24	-
Liikevoitto	18	4
Vakuutustekninen laskelma – Vahinkovakuutus		
Maksetut korvaukset	14	0
Liikekulut	35	0
Vakuutustekninen kate	50	0
Vakuutustekninen laskelma – Henkivakuutus		
Maksetut korvaukset	1	0
Liikekulut	14	2
Vakuutustekninen tulos	15	2
Vakuutustoiminnan muu laskelma		
Sijoitustoiminnan tuotot	-39	-8
Sijoitustoiminnan kulut	5	1
Voitto ennen satunnaisia eriä	31	-4
Omistusyhteisön laskelma		
Korkotuotot	-8	
Korkokulut	6	
Rahoituskate	-2	
Liiketoiminnan muut tuotot	-83	
Liiketoiminnan muut kulut	6	
Voitto ennen satunnaisia eriä	-79	
Konsernin voitto tilikaudelta	-29	0

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

28 KESKUSPANKKIRAHOITUKSEEN OIKEUTTAVAT SAAMISTODISTUKSET

Milj. e	2001	2000
Valtion velkasitoumukset	5	7
Valtion liikkeeseen laskema joukkovelkakirjat	1 978	2 890
Suomen Pankin sijoitustodistukset	–	–
Pankkien sijoitustodistukset	466	728
Muut	3	–
	2 452	3 625

29 SAAMISIIN LUOTTOLAITOKSILTA SISÄLTYVÄT SAAMISET KESKUSPANKKEILTA

Milj. e		
Saamiset luottolaitoksilta	999	2 321
siitä saamiset keskuspankeilta	200	–

30 SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ

Milj. e

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä maaryhmittäin

Suomi	11 140	11 117
Muut EU-maat	725	886
Muu Länsi-Eurooppa	199	247
Pohjois-Amerikka	75	135
Kaukoita	762	902
Muut ulkomaat	726	869
Riskiluokitukseen perustuvat luottotappiovaraukset	–31	–27
	13 597	14 130

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain

Yritykset	5 444	5 596
Teollisuus	1 900	2 181
Rakentaminen	167	179
Kauppa ja ravitsemustoiminta	593	706
Kiinteistösjoitustoiminta	2	25
Muut toimialat	2 781	2 505
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	54	225
Julkisyhteisöt	193	261
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	128	131
Kotitaloudet	5 322	4 904
Ulkomaat	2 488	3 040
Riskiluokitukseen perustuvat luottotappiovaraukset	–31	–27
	13 597	14 130

Luottoihin kohdistetut luottotappiovaraukset

Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden alussa	64	45
+ Tilikauden aikana tehdyt uudet varaukset	32	41
– Tilikauden aikana peruutetut varaukset	–9	–14
– Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty kohdistettu luottotappiovaraus	–11	–8
Kohdistetut luottotappiovaraukset tilikauden lopussa	76	64

LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

31 JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT JA MUUT NOLLAKORKOISET SAAMISET

Milj. e	2001			2000		
	Järjestämättömät saamiset	Muut nollakorkoiset saamiset	Yhteensä	Järjestämättömät saamiset	Muut nollakorkoiset saamiset	Yhteensä
Yritykset	25	6	32	19	6	26
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0	–	0	0	–	0
Julkisyhteisöt	0	0	0	0	–	0
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	3	0	4
Kotitaloudet *)	37	1	38	32	1	33
Ulkomaat	47	2	49	7	2	9
	109	9	119	62	10	71

*) Sampo Pankki Oyj:n kotitalouksien järjestämättömien saamisten kokonaismäärään sisältyy yksityishenkilöiden velkajärjestelyssä vahvistettuja saamia siltäkin osin kuin asiakas noudattaa vahvistettua maksuohjelmaa.

32 MAKSAMATTA JÄÄNEEN SAAMISEN VAKUUTENA OLLEEN SEKÄ ASIAKKAAN LIIKETOIMINNAN TERVEHDYTTÄMISEKSI HANKITUN OMAISUUDEN KIRJANPITOARVO

Milj. e	2001	2000
Vakuutena ollut omaisuus		
Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	3	2
Muut osakkeet ja osuudet	3	1
	7	3
Liiketoiminnan tervehdyttämiseksi hankitut osakkeet ja osuudet	–	–

33 SAAMISET, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS KUIN VELALLISEN MULLA VELOILLA

Milj. e	2001	2000
Saamiset luottolaitoksilta	–	–
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	59	92
Saamistodistukset	114	139
Yhteensä	172	230
joista		
konserniyhtiöiltä	–	–
osakkuusyhtiöiltä	0	–

34 LEASINGKOHTEET

Milj. e	2001	2000
Ennakkomaksut	11	19
Koneet ja kalusto	380	314
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	90	85
Muu omaisuus	34	21
	515	439

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

35 SAAMISTODISTUKSET

Milj. e	2001	2000
Kirjanpitoarvo		
Saamistodistukset	1 090	1 916
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	2 452	3 625
	3 543	5 542
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat saamistodistukset		
Julkisesti noteeratut	225	577
Muut	946	1 362
	1 171	1 939
Pysyviin vastaaviin kuuluvat saamistodistukset		
Julkisesti noteeratut	2 264	3 487
Muut	108	115
	2 372	3 602
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten		
todennäköisen luovutushinnan ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä	0	5
Pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten		
kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotusten yhteenlaskettu määrä	95	141
Pysyviin vastaaviin kuuluvien saamistodistusten		
nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä	10	17
Saamistodistukset ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		
Valtion velkasitoumukset	15	–
Kuntatodistukset	16	70
Yritystodistukset	10	51
Sijoitustodistukset	566	745
Vaihtovelkakirjalainat	1	0
Muut joukkovelkakirjalainat	2 911	4 660
Muut	23	15
	3 543	5 542

LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

36 OSAKKEET JA OSUUDET

Milj. e	2001	2000
Osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo yhteensä	36	35
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	2	3
Muut	26	25
	28	28
Pysyviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	0	0
Muut	8	7
	8	7
Julkisesti noteerattujen osakkeiden ja osuuksien todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä		
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien	1	1
Pysyviin vastaaviin kuuluvien	–	3
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyryyksissä		
Luottolaitoksissa	–	–
Muissa	17	13
	17	13
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		
Luottolaitoksissa	–	–
Muissa	1	2
	1	2

37 PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVIEN OSAKKEIDEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN LISÄYKSET JA VÄHENNYKSEN TILIKAUDEN AIKANA

Milj. e	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet, rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet
Hankintahinta tilikauden alussa	22	23	32
Lisäykset	+	5	11
Vähennykset	–	–2	–2
Siirrot erien välillä	+/-	–	–
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	–	–	–5
Tilikauden arvonalennukset ja niiden palautukset	+/-	–	–
Kertyneet poistot tilikauden alussa	–	–	–8
Kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	–	–	–
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	25	41	28

LUOTTOLAITOS- JA SIJOITUSPALVELUTOIMINTA

38 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. e	2001	2000
Liikearvo	12	9
Muut pitkävaikutteiset menot *)	61	51
	73	60
*) Sisältää konsernin sisäisinä suoritteina tuotettujen atk-järjestelmien aktivoidut menot		
Palkat	7	7
Muut menot	3	2
	9	9

39 KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖYHTEISÖJEN OSAKKEET 31.12.2001

Milj. e	Kirjanpito- arvo	Sitoutunut pääoma	Käypä Arvo *)
Maa- ja vesialueet ja rakennukset			
Omassa käytössä olevat	12	12	–
Muut	2	2	2
	15	15	
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet			
Omassa käytössä olevat	14	14	–
Muut	12	14	11
	26	28	

*) Muussa kuin omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja kiinteistöyhteisöjen osakkeista.

Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet 31.12.2001

	Pinta-ala m ²	Sitoutunut pääoma 1) Milj. e	Netto- tuotto 2) %	Vajaakäyttö- aste 3) %
Kiinteistölaji				
Asunnot ja asuinkiinteistöt	8 244	1	5,1	0,0
Liike- ja toimistokiinteistöt	2 654	5	6,7	15,0
Teollisuuskiinteistöt	10 419	3	10,1	0,0
Maa-, vesi- ja metsäalueet	34 750	3	0,0	0,0
Keskeneräiset rakennukset	–	–	–	–
Muut kotimaiset kiinteistöt	224	3	0,2	0,0
Ulkomaiset kiinteistöt	–	–	–	–
Kiinteistöt yhteensä	56 291	16	6,8	0,7
Rahoitusleasingkiinteistöt	88 619	66	5,0	0,0
Yhteensä	144 910	82	5,4	0,3

LUOTTOLAITOS- JA SIOJITUSPALVELUTOIMINTA

KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖYHTEISÖJEN OSAKKEET 31.12.2001 jatkuu

Muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin
yhteensä sitoutunut pääoma tuotto-%n mukaan

	Tuotto- prosentti	Sitoutunut pääoma 1)
	Negatiivinen	
	0 – 3	4
	3 – 5	68
	5 – 7	6
	yli 7	5
	Yhteensä	82

- 1) Sitoutunut pääoma on kirjanpidon poistamaton hankintameno lisättyä osakkeisiin kohdistuvalla yhtiölainaosuudella ja/tai omistusosuuden osoittamalla osuudella yhtiön lainoista
- 2) Nettotuotto-% on tuottojen ja kulujen erotus suhteutettuna sitoutuneeseen pääomaan.
Tuotto-% on laskettu Sampo Pankin kiinteistöomistuksiin sitoutuneelle pääomalle kiinteistökohtaisesti.
- 3) Vajaa käyttöaste on vapaiden tilojen suhde koko vuokrattavissa olevaan huoneistoalaan.
Vapaat tilat ovat ne vuokrattavissa olevat tilat, joista ei tilinpäätöshetkellä saada vuokratuottoja sopimusten perusteella.

40 MUUT VARAT

Milj. e	2001	2000
Maksujenvälityssaamiset	35	8
Takaussaamiset	11	10
Johdannaissopimukset	93	81
Muut	221	80
	360	179

41 SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT

Milj. e		
Siirtyvät korot	231	527
Muut	68	196
	299	723

VAKUUTUSTOIMINTA

42 AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2001

Milj. e	Aineettomat oikeudet	Liikearvo Konserni- liikearvo Konsernireservi	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Koneet ja kalusto	Yhteensä
KONSERNI					
Hankintameno 1.1.	20	585	145	105	856
Konsernin rakennemuutos	-8	-551	-9	-32	-600
Lisäykset	4	-	12	10	26
Vähennykset	-2	-16	-1	-18	-37
Hankintameno 31.12.	14	18	147	65	244
Kertyneet poistot 1.1.	-10	-290	-88	-63	-451
Konsernin rakennemuutos	5	277	7	20	309
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1	16	1	12	29
Tilikauden poistot	-3	-17	-11	-10	-40
Kertyneet poistot 31.12.	-7	-14	-91	-41	-153
Kirjanpitoarvo 31.12.	7	4	55	24	91

Konsernireservi oli 0,5 milj. euroa vuonna 2000.

VAKUUTUSTOIMINTA

43 SIOJITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO 31.12.2001

Milj. e	Vahinkovakuutus			Henkivakuutus		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjan- pitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	241	286	344	310	319	341
Kiinteistöosakkeet omistus- yhteisyhteisöissä	28	28	29	3	3	4
Muut kiinteistöosakkeet	11	11	12	9	9	9
Lainasaamiset omistusyhteisöyksiltä	1	1	1	0	0	0
	281	326	386	322	331	354
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Joukkovelkakirjalainat	–	–	–	2	2	2
Muut rahoitusmarkkinavälineet	144	144	144	254	254	254
	144	144	144	256	256	256
Sijoitukset osakkuusyhteisöissä						
Osakkeet ja osuudet	2	3	3	12	11	12
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	364	364	644	1 176	1 176	1 447
Joukkovelkakirjalainat	913	913	923	2 549	2 549	2 618
Muut rahoitusmarkkinavälineet	245	245	245	224	224	224
Kiinnelainasaamiset	28	28	28	28	28	28
Muut lainasaamiset	18	18	18	5	5	5
Talletukset	82	82	82	42	42	42
	1 650	1 650	1 940	4 024	4 024	4 365
Jälleenvakuutustalletesaamiset						
	6	6	6	36	36	36
	2 085	2 129	2 480	4 650	4 658	5 024
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää :						
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (–) jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta	–3			18		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		45			9	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			351	366		

VAKUUTUSTOIMINTA

44 SJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO

Milj. e	Jäljellä oleva hankintameno	2001		2000		Käypä arvo
		Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	
Kiinteistösjoitukset						
Kiinteistöt	551	605	685	674	735	841
Kiinteistöosakkeet omistusyhteisyryyksissä	31	31	33	52	52	56
Muut kiinteistöosakkeet	20	20	22	34	34	37
Lainasaamiset omistusyhteisyryyksiltä	1	1	1	3	3	3
	603	657	740	762	824	936
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä						
Joukkovelkakirjalainat	2	2	2	4	4	4
Muut rahoitusmarkkinavälineet	398	398	398	106	106	106
	400	400	400	110	110	110
Sijoitukset osakkuusyryyksissä						
Osakkeet ja osuudet	14	13	16	81	81	88
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	1 540	1 540	2 092	2 034	2 026	4 233
Joukkovelkakirjalainat	3 462	3 462	3 541	2 688	2 688	2 800
Muut rahoitusmarkkinavälineet	469	469	469	720	720	720
Kiinnelainasaamiset	56	56	56	162	162	162
Muut lainasaamiset	23	23	23	35	35	35
Talletukset	124	124	124	309	309	309
	5 675	5 675	6 305	5 947	5 939	8 258
Jälleenvakuutustalletesaamiset						
	43	43	43	45	45	45
	6 735	6 788	7 504	6 945	6 999	9 437
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää :						
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintahinnan erotusta						
	15			8		
Kirjanpitoarvo sisältää						
Tuloutettuja arvonkorotuksia		54			45	
Muita arvonkorotuksia		-			11	
		54			56	
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			716			2 438

VAKUUTUSTOIMINTA

45 KIIINTEISTÖSIJOITUSTEN MUUTOKSET 2001

Milj. e	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä
Hankintameno 1.1.	941	3
Konsernin rakennemuutos	-200	-
Lisäykset	98	1
Vähennykset	-60	-3
Hankintameno 31.12.	780	1
Kertyneet poistot 1.1.	-155	-
Konsernin rakennemuutos	26	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	5	-
Tilikauden poistot	-14	-
Kertyneet poistot 31.12.	-137	-
Arvonalentumiset 1.1.	-105	-
Konsernin rakennemuutos	55	-
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	1	-
Tilikauden arvonalentumiset	-8	-
Arvonalentumisten palautukset	5	-
Arvonalentumiset 31.12.	-52	-
Arvonkorotukset 1.1.	67	-
Konsernin rakennemuutos	-2	-
Vähennykset	-1	-
Arvonkorotukset 31.12.	64	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	655	1

OMASSA KÄYTÖSSÄ OLEVAT KIIINTEISTÖT JA KIIINTEISTÖOSAKKEET

Milj. e	2001	2000
Jäljellä oleva hankintameno	100	129
Kirjanpitoarvo	117	147
Käypä arvo	147	189

VAKUUTUSTOIMINTA

46 MUUT KUIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖOSAKKEET JA OSUUDET

Yhtiön nimi	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo Milj. e	Käypä arvo Milj. e
PÖRSSIOSAKKEET				
Sijoitus				
Kiinteistösijoitus Oyj Citycon	13 677 071	12,93	13	14
Norvestia Oyj	744 146	14,58	8	10
Sponda Oyj	2 582 098	3,15	10	12
Kuljetus ja liikenne				
Finnlines Oyj	995 100	4,98	12	23
Kauppa				
Kesko Oyj	1 044 930	1,16	11	11
Stockmann Oyj Abp	905 000	1,76	6	12
Tamro Oyj	4 517 437	3,93	16	16
Muut palvelut				
Tietoenator Oyj	402 980	0,48	12	12
Metalliteollisuus				
Fiskars Oyj Abp	1 399 040	2,53	4	12
KCI Konecranes International Oyj	179 300	1,20	4	5
Outokumpu Oyj	1 643 556	1,32	19	19
Partek Oyj Abp	2 470 640	5,06	19	22
Rautaruukki Oyj	1 428 000	1,03	6	6
Wärtsilä Oyj Abp	3 974 450	6,68	52	82
Metsäteollisuus				
M-Real Oyj	1 584 005	0,88	7	11
Stora Enso Oyj	7 270 989	0,80	54	103
UPM-Kymmene Oyj	135 411	0,05	1	5
Monialayritykset				
Aspo Oyj	1 083 126	12,35	3	7
Lassila & Tikanoja Oyj	974 083	6,15	10	18
Elintarviketeollisuus				
Chips Oyj	587 675	3,51	5	9
Huhtamäki Oyj	574 250	2,27	16	20
HK Ruokatalo Oyj	1 665 165	7,34	5	5
Lännen Tehtaat Oyj	522 800	8,54	5	6
Rakennusteollisuus				
YIT-Yhtymä Oyj	2 767 780	9,42	34	37
Tietoliikenne ja elektroniikka				
Aspocomp Group Oyj	1 313 376	12,95	15	16
Elisa Communications Oyj	3 209 905	2,33	44	44
Instrumentarium Oyj	1 204 554	5,00	35	57
Nokia Oyj	6 801 775	0,14	11	197
Okmetic Oyj	952 150	5,64	5	5
Sonera Oyj	1 372 750	0,12	8	8
Tecnomen Oyj	3 083 400	5,31	5	5
Vaisala Oyj	869 050	5,04	12	24
Kemianteollisuus				
Kemira Oyj	4 955 900	4,05	33	33
Orion-yhtymä Oyj	522 516	0,77	10	10
Uponor Oyj	3 485 167	9,12	51	65

VAKUUTUSTOIMINTA

MUUT KUIN TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖOSAKKEET JA OSUUDET jatkuu

Yhtiön nimi	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo Milj, e	Käypä arvo Milj, e
Viestintä ja kustannus				
Alma Media Oyj	555 614	3,53	10	10
Sanoma-WSOY Oyj	3 316 052	2,28	23	36
Muu teollisuus				
J.W. Suominen Yhtymä Oyj	974 083	6,15	4	6
Tamfelt Oyj Abp	750 312	8,47	6	20
I-lista				
Incap Oyj	344 853	9,82	2	2
Menire Oyj	958 483	6,81	1	1
Yhteensä			607	1 016
Muut pörssiyritykset			34	39
Pörssiyritykset yhteensä			640	1 055
MUUT YHTIÖT				
Addtek International Oy Ab	1 229 430	9,80	19	19
Ahlström Oyj	375 000	1,03	5	5
Oy G. W. Sohlberg Ab	141 380	5,24	7	7
SIJOITUSRAHASTOT				
Alfred Berg Small Cap B	6 251 141	–	15	15
Alfred Berg Small Cap B Europe	17 338 594	–	18	22
Fides Telecom B	101 016	–	8	8
Mandatum BioTech+ Kasvu	603 292	–	12	13
Mandatum Emerging Asia Kasvu	528 146	–	10	10
Mandatum Euro Yrityslaina Kasvu	178 938 286	–	32	33
Mandatum Eurooppa Kasvu	535 360	–	9	9
Mandatum Global Kasvu	543 165	–	10	14
Mandatum Korke Konvergenssi Kasvu	20 105 637	–	20	24
Mandatum MediLife Kasvu	22 589 421	–	19	19
Mandatum Osake Konvergenssi Kasvu	10 070 253	–	9	9
Phalanx A	1 900 025	–	3	6
Sampo Japani Osake Kasvu	22 706 975	–	20	20
Sampo Sektorit (Eurooppa) Kasvu	8 479 825	–	9	10
Sampo Tavoite 2030 Kasvu	7 802 279	–	7	7
Seligson Global Top 25 Brands A	6 993 078	–	12	17
Seligson Global Top 25 Pharmaceuticals A	494 145	–	5	6
Sijoitusrahasto Hiisi Euro 50	115 959	–	8	9
PÄÄOMARAHASTOT				
Fenno rahasto Ky	5 671 889	–	10	10
Finnventure rahasto IV Ky	3 517 037	–	6	6
Finnventure rahasto V Ky	718 722	–	7	7
First European Fund Investments UK L.P.	516 910	–	5	5
Nordic Mezzanine Fund 1 Ltd	703 893	–	7	7
Yhteensä			292	317
Muut osakkeet ja osuudet			63	66
KOTIMAISET OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ			995	1 438

Yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyrityksistä lisäksi yli 5 %:n osuudet eritelty,

VAKUUTUSTOIMINTA**ULKOMAISET OSAKKEET JA OSUUEDET**

Yhtiön nimi	Maa	Kpl	Osuus osakkeista %	Kirjanpito- arvo Milj. e	Käypä arvo Milj. e
PÖRSSIOSAKKEET					
Ei-sykliset kulutushyödykkeet					
Lääketeollisuus					
Bristol Myers Squibb Co	Yhdysvallat	104 800	0,01	4	6
Glaxo Smithkline Plc	Iso-Britannia	370 974	0,01	8	11
Energia					
Öljyteollisuus					
BP Plc	Iso-Britannia	680 000	0,00	4	6
Total Fina Elf SA	Ranska	54 374	0,01	3	9
Kommunikaatio					
Telekommunikaatio					
Vodafone Group Plc	Iso-Britannia	3 516 158	0,01	2	10
Perusteollisuus					
Kemianteollisuus					
DSM NV	Alankomaat	154 000	0,16	6	6
Rahoitus					
Sijoitusyhtiöt					
Investor AB	Ruotsi	1 090 000	0,14	12	13
Teollisuus					
Elektroniikka					
Venture Manufacturing Ltd	Singapore	958 000	0,41	5	8
Yhteensä				44	69
Muut pörssiyritykset				164	209
Pörssiyritykset yhteensä				208	278
MUUT YHTIÖT					
Investeringsällskapet 1999 AB	Ruotsi	841 981	12,55	9	9
SIOJITUSRAHASTOT					
APS Japan Growth Fund	Cayman saaret	141 375	–	10	10
APS Japan Growth Fund	Singapore	150 000	–	11	11
Key International Trust Fund	Cayman saaret	520	–	30	43
Nektar Hedge Fund	Ruotsi	64 595	–	8	12
New Providence Fund Ltd	Bahamasaaret	48 552	–	10	13
Prosperity Cub Fund	Cayman saaret	350 000	–	4	12
Russian Prosperity Fund A	Cayman saaret	486 688	–	6	12
Sapic II Reference Fund 14 Limited	Cayman saaret	500 000	–	59	59
Swiss Life Relative Value Strategies Class C	Cayman saaret	12 051	–	18	19
PÄÄOMARAHASTOT					
Access Capital L.P.	Iso-Britannia	2 647 608	–	26	26
Duke Street Capital IV UK L.P.	Iso-Britannia	1 149 880	–	11	11
EQT Northern Europe UK No. 1 L.P.	Iso-Britannia	1 430 791	–	14	14
EQT Scandinavia II	Alankomaat	9 142 432	–	10	10
Industri Kapital 1997 L.P.	Iso-Britannia	681 474	–	7	7
Industri Kapital 2000 Fund	Iso-Britannia	682 419	–	7	7
MediaTel Capital	Luxembourg	593 461	–	6	6
Permira Europe I	Iso-Britannia	501 574	–	5	5
Permira Europe II L.P.2	Iso-Britannia	615 000	–	6	6
Preferential Equity Investors LLC	Cayman saaret	697 231	–	7	8
Procuritas Capital Partners II - B, L.P.	Ruotsi	5 140 148	–	6	6
Schroder Ventures Asia Pacific Fund CLP 2	Cayman saaret	495 000	–	5	6
Yhteensä				275	312
Muut osakkeet ja osuudet				62	63
ULKOMAISET OSAKKEET JA OSUUEDET YHTEENSÄ				545	653

Yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) eritelty.

VAKUUTUSTOIMINTA

47 SIOJITUKSET SAMAN KONSERNIN YRITYKSIIN JA OSAKKUUSYRITYKSIIN 2001

Milj. e	Saman konsernin yritysten liikkeeseenlaskemat rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset niiltä	Osakkuusyritysten osakkeet ja osuudet
Hankintameno 1.1.	110	83
Konsernin rakennemuutos	-28	-70
Lisäykset	1 377	2
Vähennykset	-1 060	-
Siirrot erien välillä	-	1
Hankintameno 31.12.	400	15
Kertyneet osakkuusyhtiölaskentakorjaukset	-	1
Kertyneet poistot 1.1.	-	0
Konsernin rakennemuutos	-	-1
Tilikauden poistot	-	-1
Kertyneet poistot 31.12.	-	-2
Arvon alentumiset 1.1.	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-	0
Arvon alentumiset 31.12.	-	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	400	14

2001 2000

Osakkuusyrityksistä johtuva konserniaktiiva		
Konserniaktiiva 31.12.	1	2

48 MUUT LAINASAAMISET VAKUUDEN MUKAAN

Milj. e	2001	2000
Valtion, kuntien, kuntainliittojen ja seurakuntien takaukset sekä kunnille, kuntainliitoille ja seurakunnille annetut lainat	2	4
Pankkitakaus	0	0
Asunto- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeet ja osuudet	5	9
Takausvakuutus	3	4
Vakuutuskirja	0	0
Muu vakuus	12	15
Vakuudelliset yhteensä	22	33
Ei vakuudelliset yhteensä	1	2
Muut lainasaamiset yhteensä	23	35

VAKUUTUSTOIMINTA

49 LÄHIPIIRILAINAT (VYL 12 luku 5 §)

	2001	Konserni	2000
Toimitusjohtajat ja sijaiset			
Lainat (milj. e)	0,0		0,2
Korko (%)	4,50	4,50 – 5,58	
Keskimääräinen laina-aika (vuosia)	8		9
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet			
Lainat (milj. e)	0,1		0,7
Korko (%)	4,50	4,50 – 5,50	
Keskimääräinen laina-aika (vuosia)	10		9
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet			
Lainat (milj. e)	–		0,0
Korko (%)	–		4,50
Keskimääräinen laina-aika (vuosia)	–		8

50 SIOITUSSIDONNAISTEN VAKUUTUSTEN KATTEENA OLEVAT SIOITUKSET

Milj. e	2001		2000	
	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)	Alkuperäinen hankintameno	Käypä arvo (=kirjanpitoarvo)
Osakkeet ja osuudet	334	292	272	261
Rahoitusmarkkinavälineet	8	8	6	7
Talletukset ja muut sijoitukset	1	1	3	3
	343	300	281	271
Etukäteen hankitut sijoitukset	–1	0	–1	–1
Sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelkaa vastaavat sijoitukset	343	300	280	270

51 SAAMISET JA VELAT OSAKKUUSYRITYKSILTÄ

Milj. e	2001	2000
Saamiset		
Jälleenvakuutustoiminnasta	–	0
Muut saamiset	0	1
	0	1
Velat		
Muut velat	1	0

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA**52 SAAMISIIN LUOTTOLAITOKSILTA SISÄLTYVÄT SAAMISET KESKUSPANKKEILTA**

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Saamiset luottolaitoksilta siitä saamiset keskuspankeilta	260 –	240 –

53 SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ

Milj. e

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä maaryhmittäin

Suomi	21	21
Muut ulkomaat	2	2
	23	24

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sektoreittain

Yritykset	18	19
Teollisuus	15	15
Kiinteistösjoitustoiminta	4	4
Kotitaloudet	2	2
Ulkomaat	2	2
	23	24

54 MAKSAMATTA JÄÄNEEN SAAMISEN VAKUUTENA OLLEEN SEKÄ ASIAKKAAN LIIKE-TOIMINNAN TERVEHDYTTÄMISEKSI HANKITUN OMAISUUDEN KIRJANPITOARVO

Milj. e

Vakuutena ollut omaisuus

Kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	0	–
---	---	---

55 SAAMISET, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS KUIN VELALLISEN MUILLA VELOILLA

Milj. e

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5	5
Saamistodistukset	2	2
Yhteensä	7	7
joista		
konserniyhtiöiltä	2	2

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

56 SAAMISTODISTUKSET

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Kirjanpitoarvo		
Saamistodistukset	14	9
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat saamistodistukset		
Julkisesti noteeratut	14	9
Saamistodistukset ja keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset		
Muut joukkovelkakirjalainat	14	9

57 VAIHTUVIIN VASTAAVIIN KUULUVAT OSAKKEET JA OSUUDET

Milj. e		
Osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvo yhteensä	89	93
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	18	18
Muut	72	75
	89	93
Pysyviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet		
Julkisesti noteeratut	–	–
Muut	0	0
	0	0
Julkisesti noteerattujen osakkeiden ja osuuksien todennäköisen luovutushinnan ja sitä alhaisemman kirjanpitoarvon erotusten yhteenlaskettu määrä		
Vaihtuviin vastaaviin kuuluvien	1	1
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyriyksissä		
Muissa kuin luottolaitoksissa	74	65
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä		
Luottolaitoksissa	–	1 505
Muissa	–	945
	–	2 450

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

58 PYSYVIIN VASTAAVIIN KUULUVIEN OSAKKEIDEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN LISÄYKSET JA VÄHENNYKSEN TILIKAUDEN AIKANA

	Konserni 2001			Emoyhtiö 2001			
	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet, rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet	Osakkeet ja osuudet	Maa- ja vesialueet, rakennukset sekä kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet	
Milj. e							
Hankintahinta tilikauden alussa		77	342	72	2 044	319	72
Lisäykset	+	1	307	9	476	16	9
Vähennykset	-	2	234	47	3	234	47
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	-	2	3	-	0	3
Tilikauden arvonalennukset ja niiden palautukset	+/-	-	-	-	-	-	-
Kertyneet poistojen vähennykset	-	-	53	32	-	53	32
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-	58	45	-	58	45
Kertyneiden arvonalennusten vähennykset	-	-	13	-	-	13	-
Kertyneet arvonalennukset tilikauden alussa	-	1	30	-	1	30	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa		74	390	18	2 516	78	18

59 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Milj. e		
Aineettomat oikeudet	3	3
Konserniliikearvo	349	-
Muut pitkävaikutteiset menot *)	10	4
Ennakkomaksut	14	14
	376	20

*) Sisältää konsernin sisäisinä suoritteina tuotettujen atk-järjestelmien aktivoidut menot

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

60 KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖYHTEISÖJEN OSAKKEET 31.12.2001

Milj. e	Konserni			Emoyhtiö	
	Kirjanpito-arvo	Sitoutunut pääoma	Käypä arvo *)	Kirjanpito-arvo	Sitoutunut pääoma
Maa- ja vesialueet ja rakennukset					
Omassa käytössä olevat	124	124	–	4	4
Muut	154	154	157	15	15
	278	278	157	19	19
Kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet					
Omassa käytössä olevat	36	45	–	3	6
Muut	76	106	106	56	65
	112	151	106	59	71

*) Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet 31.12.2001

Muussa kuin omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet 31.12.2001

	Konserni				Emoyhtiö			
	Pinta-ala m2	Sitoutunut pääoma 1) Milj. e	Netto- tuotto 2) %	Vajaakäyttö- aste 3), %	Pinta- ala m2	Sitoutunut pääoma 1) Milj. e	Netto- tuotto 2) %	Vajaakäyttö- aste 3), %
Kiinteistölaji								
Asunnot ja asuinkiinteistöt	11 976	17	5,4	5,7	11 922	17	5,4	4,8
Liike- ja toimistokiinteistöt	182 781	193	7,6	7,2	16 355	18	8,6	3,3
Teollisuuskiinteistöt	8 354	4	6,4	20,5	6 841	4	6,4	25,5
Maa-, vesi- ja metsäalueet	637	20	0,0	0,0	637	16	-0,1	0,0
Keskeneräiset rakennukset	0	21	0,0	0,0	0	21	0,0	0,0
Muut kotimaiset kiinteistöt	757	4	1,7	1,6	160	4	1,8	7,5
Kiinteistöt yhteensä	204 504	260	3,4	8,1	35 771	80	3,4	8,1
Rahoitusleasingkiinteistöt	–	–	–	–	–	–	–	–
Yhteensä	204 504	260	3,4	8,1	35 771	80	3,4	8,1

Muussa kuin omassa käytössä oleviin kiinteistöihin yhteensä

sitoutunut pääoma tuotto-%	Konserni		Emoyhtiö	
	Tuotto- prosentti	Sitoutunut pääoma 1)	Tuotto- prosentti	Sitoutunut pääoma 1)
	Negatiivinen	22	Negatiivinen	16
	0 – 3	38	0 – 3	29
	3 – 5	25	3 – 5	10
	5 – 7	41	5 – 7	10
	yli 7	134	yli 7	14
	Yhteensä	260	Yhteensä	80

1) Sitoutunut pääoma on kirjanpidon poistamaton hankintameno lisättyä osakkeisiin kohdistuvalla

yhtiölainaosuudella ja/tai omistusosuuden osoittamalla osuudella yhtiön lainoista

2) Nettotuotto-% on tuottojen ja kulujen erotus suhteutettuna sitoutuneeseen pääomaan.

Tuotto-% on laskettu kiinteistöomistuksiin sitoutuneelle pääomalle kiinteistökohtaisesti.

3) Vajaakäyttöaste on vapaiden tilojen suhde koko vuokrattavissa olevaan huoneistoalaan.

Vapaat tilat ovat ne vuokrattavissa olevat tilat, joista ei tilinpäätöshetkellä saada vuokratuottoja sopimusten perusteella.

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA**61 MUUT VARAT**

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Muut saamiset	20	16
	20	16

62 SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT

Milj. e		
Siirtyvät korot	0	0
Muut	4	4
	5	4

SAMPO-KONSERNI**63 KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA 1.1.–31.12.2001**

Mij. e

Osakepääoma 1.1.	87
Siirto ylikurssirahastoon	6
	93
Ylikurssirahasto 1.1.	902
Siirto osakepääomasta	63
	965
Vararahasto 1.1.= 31.12.	369
Edellisten tilikausien voitosta	1
	370
Muuntoerot 1.1.	14
Lisäykset	7
Vähennykset	-1
	20
Pääomalainat 1.1. = 31.12.	10
Muut rahastot	
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot 1.1.	346
Edellisen tilikauden voitosta	275
Osingonjakoon	-237
	384
Muut vapaat rahastot 1.1.	82
Edellisten tilikausien voitosta	6
Konsernin rakennemuutokset	-11
	77
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	1 079
Osingonjakoon	-652
Yhtiöjärjestyksen mukaisiin rahastoihin	-275
Vararahastoon	-1
Muihin vapaisiin rahastoihin	-6
Konsernin rakennemuutokset	-12
Lisäykset	2
Vähennykset	-1
	134
Tilikauden voitto	833
Yhteensä	2 886

SAMPO-KONSERNI

Milj. e

LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA 31.12.2001

Tilikauden voitto	833
+ Yhtiöjärjestyksen mukaisen rahastot	384
+ Muut vapaat rahastot	77
+ Edellisten tilikausien voitto	134
– Määrä, joka konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätössiirroista on konsernitilinpäätöksessä merkitty omaan pääomaan	–96
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	1 332

64 PÄÄOMALAINAT

Milj. e	2001	2000
Euromääräiset lainat	10	10

Tilikauden lopussa oli liikkeessä 10 milj. euroa Sampo Pankin vuonna 1998 liikkeeseen laskemasta yhteensä 94 milj. euron pääomalainamuotoisesta debentuurilainasta, kun Leonia Corporate Bank, joka oli merkinnyt lainasta 84 milj. euroa sulautui 31.12.2000 Sampo Pankkiin.

Lainan korko on 5 vuotta 12 kuukauden Helibor + 1 % ja sen jälkeen 12 kuukauden Helibor + 2,25 %.

Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista. Korko maksetaan vuosittain jälkikäteen.

Laina on eräpäivätön ja voidaan maksaa takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla 5 vuoden kulutta liikkeeseenlaskupäivästä.

Laina lasketaan mukaan pankin ensisijaiseen omaan pääomaan.

SAMPO-KONSERNI

65 EMOYHTIÖN OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA 1.1.–31.12.2001

Milj. e

Osakepääoma 1.1.	87
Osakepääoman korotus/Mandatum vaihto	6
Osakepääoman korotus/Optioilla merkintä	0
	93
Ylikurssirahasto 1.1.	902
Osakepääoman korotus/Mandatum vaihto	63
Osakepääoman korotus/Optioilla merkintä	0
	965
Vararahasto 1.1.= 31.12.	366
Muut rahastot	
Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot	
Käyttörahaso 1.1.	621
Osingonjakoon	-237
	384
Muut rahastot	
Varmuusrahasto 1.1.–31.12.	12
Hallituksen käyttövarat 1.1.	0
Edellisen tilikauden voitosta	0
Vähennykset	0
	1
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	652
Osingonjakoon	-652
Siirto muihin rahastoihin	0
	0
Tilikauden voitto	824
Yhteensä	2 645

LASKELMA VOITONJAKOKELPOISISTA VAROISTA 31.12.2001

Tilikauden voitto	824
+ Yhtiöjärjestyksen mukaisen rahastot	384
+ Muut rahastot	1
+ Edellisten tilikausien voitto	0
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä	1 209

Tiedot Sammon osakkeista ja osakkeenomistajista esitetään vuosikertomuksen sivuilla 130–133.

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

66 VELKOJEN NIMELLISARVON JA KIRJANPITOARVON EROTUS

Milj. e	2001	2000
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus		
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	88	148
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	0
	88	148
Kirjanpitoarvon ja sitä alemman nimellisarvon erotus		
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3	11
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	0	-
	3	11

67 YLEISEEN LIIKKEEN LASKETUT VELKAKIRJAT

Milj. e		
Kirjanpitoarvo tilikauden päättyessä		
Sijoitustodistukset	2 146	2 284
Joukkovelkakirjalainat	3 027	4 753
Muut	141	185
	5 314	7 222

68 MUUT VELAT

Milj. e		
Maksujenvälitys	412	358
Johdannaissopimukset	88	137
Muut	183	104
	682	599

69 SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT

Milj. e		
Siirtyvät korot	230	459
Muut	231	166
	461	625

LUOTTOLAITOS- JA Sijoituspalvelutoiminta

70 VELAT, JOILLA ON HUONOMPI ETUOIKEUS KUIN MUILLA VELOILLA JA JOIDEN KIRJANPITOARVO YLITTÄÄ 10 PROSENTTIA KAIKKIEN TÄLLAISTEN VELKOJEN MÄÄRÄSTÄ

Milj. e	2001	2000		
Velat, joiden kirjanpitoarvo yli 10 % veloista, joilla on huonompi etuoikeus	413	395		
Muut velat, joilla on huonompi etuoikeus	68	67		
Yhteensä	482	462		
josta ikuiset lainat	119	113		
Konserniyrityksille suunnatut lainat	–	–		
Osakkuusyrietyksille suunnatut lainat	–	–		
Liikkeeseenlaskija	Velan määrä	Valuutta	Korko	Eräpäivä
Sampo Pankki Oyj 1)	67	FIM	8,50	29.3.2008
Sampo Pankki Oyj 2)	113	USD	2,15	23.6.2007
Sampo Pankki Oyj 3)	119	USD	4,48	lkuinen laina
Leonia Corporate Bank Oyj 3)	113	USD	5,13	7.10.2002
	413			

1) Voidaan maksaa takaisin joka koronmaksun yhteydessä vuoden 2002 jälkeen.

2) Voidaan maksaa takaisin joka koronmaksun yhteydessä 23.6.2002 jälkeen.

3) Voidaan maksaa takaisin joka koronmaksun yhteydessä

71 SAAMISTEN JA VELKOJEN Maturiteettijakauma tase-erittäin jäljellä olevan juoksuajan mukaan

Milj. e	2001	2000
Saamiset		
<i>Alle 3 kuukautta</i>	3 512	5 268
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	511	712
Saamiset luottolaitoksilta	554	1 983
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Vaadittaessa maksettavat	–	–
Muut	1 979	2 273
Saamistodistukset	469	300
<i>3–12 kuukautta</i>	2 215	3 226
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	138	836
Saamiset luottolaitoksilta	72	123
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 877	1 811
Saamistodistukset	128	456
<i>1–5 vuotta</i>	6 915	7 356
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 132	910
Saamiset luottolaitoksilta	294	175
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 155	5 409
Saamistodistukset	334	862

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

<i>Yli 5 vuotta</i>	5 496	6 144
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	671	1 168
Saamiset luottolaitoksilta	78	41
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	4 587	4 636
Saamistodistukset	160	299
Velat		
<i>Alle 3 kuukautta</i>	12 138	15 190
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	963	2 209
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	9 037	10 088
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 138	2 893
<i>3–12 kuukautta</i>	2 418	2 948
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	684	1 090
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	693	424
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 042	1 434
<i>1– 5 vuotta</i>	2 525	2 531
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	31	80
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	661	152
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 834	2 298
<i>Yli 5 vuotta</i>	512	738
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	180	105
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	32	36
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	301	598

72 OMAISUUS- JA VELKAERIEN JAKAANTUMINEN KOTI- JA ULKOMAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

Milj. e	2001		2000	
	Euro	Muut valuutat	Euro	Muut valuutat
Vastaavaa				
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	2 452	1	3 625	–
Saamiset luottolaitoksilta	545	454	1 725	596
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	11 096	2 501	11 085	3 045
Saamistodistukset	751	338	909	1 007
Muu omaisuus	2 534	245	2 325	351
Yhteensä	17 378	3 539	19 670	5 000
Vastattavaa				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	171	1 686	1 629	1 854
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	9 711	711	10 287	414
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 789	1 525	4 316	2 906
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	147	347	134	328
Muut velat	800	372	784	468
Yhteensä	14 619	4 641	17 150	5 971

LUOTTOLAITOS- JA Sijoituspalvelutoiminta**73 LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET**

Milj. e	2001	2000
Laskennalliset verovelat	28	28
Tilinpäätössiirrot	28	28
Laskennalliset verosaamiset	26	29
Jaksotuseröt	24	28
Yhdistelytoimenpiteet	2	2
Tuloverot		
Varsinaisesta liiketoiminnasta	94	143
Satunnaisista eristä	–	–
Yhteensä	94	143

74 VELKOJEN VAKUUDEKSI ANNETTU OMAISUUS VAKUUSLAJEITTAIN JA VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI OMAISUUS ON ANNETTU JA MUUT OMASTA SEKÄ KONSERNIYHTIÖIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET

Milj. e		
Omaisuusvakuudet		
Pantit	2 138	1 517
Konserniyhtiöiden puolesta annetut omaisuusvakuudet	–	–
Velat ja sitoumukset, joiden vakuudeksi omaisuuserät on annettu		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	–	–
Muut velat	20	–
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	584	383
Muut sitoumukset		
Suomen Pankin päivänsisäinen sekkitaliliimitti	1 045	1 100
Muut	673	765
Omaisuus, joka on myyty sitovin takaisinostoehdoin		
Saamistodistukset	12	835

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA**75 ELÄKEVASTUUT**

Konserniyhtiöiden henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Varma-Sammossa.

76 LEASINGVASTUUT

Milj. e	2001	2000
Vuoden 2001 leasingvuokrat	1	0
Seuraavien vuosien leasingvuokrat	5	2
	6	2

77 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Milj. e	2001	2000
Takaukset ja pantit	1 970	1 873
konserniyhtiöiden puolesta	–	–
osakkuusyhtiöiden puolesta	0	0
Myönnetyt nostamattomat luotot ja käyttämättömät limiitit sekä sitovat luottolupaukset	3 193	3 990
konserniyhtiöille	–	–
osakkuusyhtiöille	0	0
Muut sitoumukset	1	3
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	–	–
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	0	2
Annetut sitoumukset yhteensä	5 163	5 866
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	–	–
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	0	2

LUOTTOLAITOS- JA SIJOTUSPALVELUTOIMINTA

78 JOHDANNAISSOPIMUKSET

Milj. e	2001		2000		
	Kohde-etuuksien arvot		Kohde-etuuksien arvot		
	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Muut	Suojaamis- tarkoituksessa tehdyt	Muut	
Korkojohdannaiset					
Terminisopimukset	–	441	473	850	
Optiosopimukset					
Ostetut *)	–	1 845	56	37	
Asetetut *)	–	3 993	56	108	
Koronvaihtosopimukset	3 813	5 579	4 862	7 223	
Yhteensä	3 813	11 859	5 447	8 218	
Valuuttajohdannaiset					
Terminisopimukset	1	6 679	76	4 873	
Optiosopimukset					
Ostetut *)	144	808	351	126	
Asetetut *)	144	1 023	351	94	
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 832	345	3 184	398	
Yhteensä	2 121	8 855	3 962	5 491	
Osakejohdannaiset					
Terminisopimukset	–	1	–	1	
Optiosopimukset					
Ostetut *)	95	151	96	6	
Asetetut *)	95	92	96	6	
Muut osakejohdannaiset	96	–	96	–	
Yhteensä	286	245	288	13	
		Sopimusten luottovasta- arvot	Sopimusten riskipaino- tetut arvot	Sopimusten luottovasta- arvot	Sopimusten riskipaino- tetut arvot
Korkojohdannaiset sopimukset		247	56	211	48
Valuuttajohdannaiset sopimukset		362	110	529	154
Osakejohdannaiset sopimukset		23	7	29	8

*) Suojaamistarkoituksessa tehdyt optiot ovat optiorakenteita varainhankintaan liittyvissä sopimuksissa ja niitä suojaavissa johdannaisopimuksissa. Kohde-etuuksien arvo on tällöin ilmoitettu sekä kohdissa ostetut ja asetetut optiot että kohdassa koronvaihtosopimukset, koron- ja valuutanvaihtosopimukset tai kohdassa muut osakejohdannaiset sopimukset. Johdannaisopimuksiin liittyville optiorakenteille ei ole erikseen laskettu luottovasta-arvoa, vaan optiorakenteen markkina-arvo sisältyy koko johdannaisopimuksen luottovasta-arvoon.

LUOTTOLAITOS- JA SIOITUSPALVELUTOIMINTA

79 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	2001		2000	
	Tilikautena keskimäärin	Muutos tilikautena	Tilikautena keskimäärin	Muutos tilikautena
Kokoaikainen henkilöstö	5 017	269	4 748	-23
Osa-aikainen henkilöstö	183	26	157	9
Yhteensä	5 200	295	4 905	-14

Henkilöstön jakaumat toimialoittain ja markkina-alueittain on esitetty liitetiedon 6 yhteydessä.

80 TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENTEN SAAMAT PALKAT JA PALKKIOT SEKÄ HEIDÄN OSALTA SYNTYVÄT TAI TEHDYT ELÄKESITOUKUKSET

Milj. e	2001	2000
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	-	0,1
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat	3,5	5,3
Yhteensä	3,5	5,4
josta taloudellisen tuloksen perusteella	0,5	0,7

Sampo Pankki Oyj:n johtokunnan jäsenten perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla.

81 TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENTEN SAAMAT LUOTOT JA TAKAUKSET

Milj. e	2001		2000	
	Luotot yhteensä	Takaukset yhteensä	Luotot yhteensä	Takaukset yhteensä
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	-	-	0,1	-
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat	8,0	-	3,3	-
Tilintarkastajat	-	-	-	-
Yhteensä	8,0	-	3,4	-

Toimi- ja valvontaelinten jäseniltä peritty vuotuinen korko on vähintään saman suuruinen kuin tuloverolain 67§:ssä tarkoitetulta työsuhdelainalta edellytetään. Myös muut lainaehdot vastaavat konsernissa vahvistettuja työsuhdelainan ehtoja.

82 NOTARIAATTITOIMINTA

Tarjotut omaisuudenhoitopalvelut
Sopimusperusteinen varallisuudenhoito
Sijoitusrahastotoiminta
Omaisuuden säilytyspalvelut

Sampo Pankki Oyj:llä ei ollut toisille asiakkaille luotoksi välitettyjä asiakasvaroja tilikauden päättyessä.

VAKUUSTOIMINTA

83 VAKUUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Milj. e 2001 2000

VAKUUTUSMAKSUVASTUU

Henkivakuutus

Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuusta vähennetyt vakuutusten aktivoidut hankintamenot

Henkivakuutus	2	3
Eläkevakuutus	1	2
	3	5

KORVAUSVASTUU

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun korkoutus

Eläkemuoisten korvausten vastuovelkaa laskettaessa käytetty korkokanta konsernissa (%)

4,00 4,00

Muiden kuin eläkemuoisten korvausten korvausvastuun laskemisessa on korkoutusta käytetty ainoastaan Jälleenvakuutusosakeyhtiö Patrian ulkomaisessa jälleenvakuutuksessa, jonka korvausvastuusta osa on korkoutettu 4 % korkokantaa käyttäen. Korkoutetun korvausvastuun arvioitu keskimaturiteetti on 7 vuotta vuonna 2001 ja vertailuvuonna 7 vuotta.

Korvausvastuu (korkoutettu osa)

Ennen korkoutusta	21	30
Korkoutuksen jälkeen	-15	-22
Korkoutus	6	8

Jälleenvakuuttajien osuus

Ennen korkoutusta	2	7
Korkoutuksen jälkeen	-2	-6
Korkoutus	1	1

84 PAKOLLISET VARAUKSET

Milj. e

Vuokravaraukset - 1

85 PITKÄAIKAISET VELAT (5 vuotta tai sitä pidemmät)

Lainat rahalaitoksilta 0 1

VAKUUTUSTOIMINTA

86 LASKENNALLISET VEROVELAT JA VEROSAAMISET

Milj. e	2001	2000
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössiirrot	12	12
Yhdistelytoimenpiteet	1	29
	12	40
Jaksotuserot	12	40
Muut	0	1
	12	40
Laskennalliset verosaamiset		
Yhdistelytoimenpiteet	7	8
Konserniyritysten omiin taseisiin sisältyvät	22	22
	29	30
Jaksotuserot	29	30

87 VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. e		
Omien velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset	1	2
Em. velkojen määrä	0	1
Omien sitoumusten vakuudeksi annetut pantit	10	18
Em. vastuiden määrä	1	9
Osakkuusyritysten puolesta annetut sitoumukset	12	–
Vastavakuudet	0	–
Oman johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	14	12
Omista ulkomaisista jälleenvakuutusvastuista annetut vakuudet	52	50
Vastavakuudet	29	26
Omat sijoitussitoumukset	319	347
Sitoumusten vakuudeksi sidotut varat	10	–
Arvonlisäverovähennykset	30	25
Uudisrakentamisesta ja kiinteistöjen peruseräparannuksista vuosina 1997–2001 / 1996–2000		

VAKUUTUSTOIMINTA

Milj. e		2001	2000
Omat leasingvastuut			
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä		0	3
Seuraavina vuosina maksettava määrä		0	6
Omat vuokravastuut		0	0
Johdannaisopimukset			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	kohde-etuus	–	50
	käypä arvo	–	–
Termiinisopimukset, avoimet	kohde-etuus	815	56
	käypä arvo	–	1
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuus	–	367
	käypä arvo	–	3
Asetetut	kohde-etuus	–	548
	käypä arvo	–	–
Valuuttajohdannaiset			
Termiinisopimukset, avoimet	kohde-etuus	430	459
	käypä arvo	2	34
Termiinisopimukset, suljetut	kohde-etuus	61	27
	käypä arvo	–	–
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuus	338	371
	käypä arvo	0	10
Asetetut	kohde-etuus	625	785
	käypä arvo	3	4
Suljetut	kohde-etuus	88	292
	käypä arvo	–	–
Osakejohdannaiset			
Termiinisopimukset, avoimet	kohde-etuus	22	4
	käypä arvo	–1	1
Optiosopimukset			
Ostetut	kohde-etuus	373	54
	käypä arvo	–9	1
Asetetut	kohde-etuus	742	107
	käypä arvo	–6	3
Raaka-ainejohdannaiset	kohde-etuus	10	–
	käypä arvo	–	–

Optiosopimusten käyvät arvot sisältävät saatua ja maksettua preemiota.

Ei-suojaavien johdannaisopimusten negatiiviset arvostuserot on kirjattu kuluiksi (käypä arvo = 0).

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA**88 VELKOJEN NIMELLISARVON JA KIRJANPITOARVON EROTUS**

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Nimellisarvon ja sitä alemman kirjanpitoarvon erotus		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1	1

89 YLEISEEN LIIKKEEN LASKETUT VELKAKIRJAT

Milj. e		
Kirjanpitoarvo tilikauden päättyessä		
Yritystodistukset	239	239

90 MUUT VELAT

Milj. e		
Maksujenvälitys	-	-
Johdannaissopimukset	-	-
Muut	62	39
	62	39

91 SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT

Milj. e		
Siirtyvät korot	2	1
Muut	96	94
	99	95

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

92 SAAMISTEN JA VELKOJEN MATURITEETTIJAKAUMA TASE-ERITTÄIN JÄLJELLÄ OLEVAN JUOKSUAJAN MUKAAN

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Saamiset	296	273
<i>Alle 3 kuukautta</i>	269	250
Saamiset luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat	47	42
Muut	212	198
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	9	9
<i>3–12 kuukautta</i>	1	1
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	0	0
Saamistodistukset	1	1
<i>1–5 vuotta</i>	13	9
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6	6
Saamistodistukset	8	3
<i>Yli 5 vuotta</i>	14	14
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	9	9
Saamistodistukset	5	5
Velat	239	239
<i>Alle 3 kuukautta</i>	227	227
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	227	227
<i>3–12 kuukautta</i>	12	12
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	12	12

93 OMAISUUS- JA VELKAERIEN JAKAANTUMINEN KOTI- JA ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISIIN ERIIN

Milj. e	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Euro	Muut valuutat	Euro	Muut valuutat
Vastaavaa				
Saamiset luottolaitoksilta	246	14	240	–
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	21	2	21	2
Saamistodistukset	7	7	7	2
Muu omaisuus	559	417	2 402	344
Yhteensä	832	440	2 670	349
Vastattavaa				
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	239	–	239	–
Muut velat	200	231	134	–
Yhteensä	439	231	373	–

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA**94 LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET**

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössirrot	27	–
Laskennalliset verosaamiset	4	2
Jaksotuserot	3	2
Yhdistelytoimenpiteet	0	–
Tuloverot		
Varsinaisesta liiketoiminnasta	161	159

95 VELKOJEN VAKUUDEKSI ANNETTU OMAISUUS VAKUUSLAJEITTAIN JA VELAT, JOIDEN VAKUUDEKSI OMAISUUS ON ANNETTU JA MUUT OMASTA SEKÄ KONSERNIYHTIÖIDEN PUOLESTA ANNETUT VAKUUDET

Milj. e		
Omaisuuksivakuudet		
Pantit	10	10
Velat ja sitoumukset, joiden vakuudeksi omaisuuserät on annettu		
Merkintäsitoumukset	1	1

96 ELÄKEVASTUUT

Kotimaisten konserniyhtiöiden henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammossa ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammossa. Ulkomaisten tytäryhtiöiden eläkejärjestelyt on hoidettu paikallisen käytännön mukaisesti.

97 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

Milj. e		
Merkintäsitoumukset	59	59
konserniyhtiöille	–	–
osakkuusyhtiöille	–	–
Annetut sitoumukset yhteensä	59	59
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	–	–
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	–	–

OMISTUSYHTEISÖTOIMINTA

98 HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ

	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Tilikautena keskimäärin	Muutos tilikautena	Tilikautena keskimäärin	Muutos tilikautena
Kokoaikainen henkilöstö	764	-16	764	-16
Osa-aikainen henkilöstö	45	-4	45	-4
Yhteensä	809	-20	809	-20

99 TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENTEN SAAMAT PALKAT JA PALKKIOT SEKÄ HEIDÄN OSALTA SYNTYVÄT TAI TEHDYT ELÄKESITOUKSET

Milj. e	Konserni 2001	Emoyhtiö 2001
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	0,0	0,0
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat	0,9	0,9
Yhteensä	1,0	1,0
josta taloudellisen tuloksen perusteella	0,0	0,0

Sampo Oyj:n toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja on vakuutettu lisäeläkevakuutuksella.
Hallituksen jäsenten luottamusmiesansiot on vakuutettu vapaaehtoisella eläkevakuutuksella.

100 TOIMI- JA VALVONTAELINTEN JÄSENTEN SAAMAT LUOTOT JA TAKAUKSET

Milj. e	Konserni 2001		Emoyhtiö 2001	
	Luotot yhteensä	Takaukset yhteensä	Luotot yhteensä	Takaukset yhteensä
Hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet	-	-	-	-
Hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtajat	0,3	-	0,3	-
Tilintarkastajat	-	-	-	-
Yhteensä	0,3	0,0	0,3	0,0

Toimi- ja valvontaelinten jäseniltä peritty vuotuinen korko on vähintään saman suuruinen kuin tuloverolain 67§:ssä tarkoitettulta työsuhdelainalta edellytetään. Myös muut lainaehdot vastaavat konsernissa vahvistettuja työsuhdelainan ehtoja.

SAMPO-KONSERNI

101 KONSERNIN TYTÄRYRITYKSET

Yhtiön nimi	Kotipaikka / valtio	Konsernin omistus- osuus-% 1)	Emoyhtiön omistus- osuus-% 1)	Osakkeiden kirjanpitoarvo konsernissa milj. e	Oma pääoma milj. e 2)	Tilikauden voitto / tappio milj. e
Luottolaitostoiminta						
Sampo Kortti Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	22	15	3
Sampo Luotto Oyj	Helsinki Suomi	100,00	100,00	621	670	7*)
Sampo MB Group Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	8	18	5
Sampo Pankki Oyj	Helsinki Suomi	100,00	100,00	787	840	13*)
Sampo Rahoitus Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	25	57	4
Suomen Asuntoluottopankki Oyj	Helsinki Suomi	100,00	–	6	6	0
AS Sampo Pank	Tallinna Viro	95,29	95,29	28	24	3
UAB Sampo bankas	Vilna Liettua	99,99	99,99	11	9	–3
Rahoitustoiminta						
Mandatum Holding Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	58	33	–1
MB Equity Partners Oy	Helsinki Suomi	(60,00) 40,00	–	0	2	2
MB Mezzanine Fund Ky	Helsinki Suomi	100,00	–	0	7	7
MB Mezzanine Fund II Ky	Helsinki Suomi	62,50	–	29	51	3
Sijoituspalvelutoiminta						
Mandatum & Co Oy	Helsinki Suomi	80,05	–	1	19	17
Mandatum Omaisuudenhoito Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	6	9	3
Mandatum Pankkiiriliike Oy	Helsinki Suomi	81,00	–	1	6	2
Mandatum Pääomarahastot Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	0	0	0
Mandatum Rahastoyhtiö Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	2	2	1
Mandatum Varainhoito Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	1	4	3
Sampo Rahastoyhtiö Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	6	4	1
Sampo Powszechna Towarzystwo Emeryltalne S.A.	Varsova Puola	100,00	100,00	168	8	–1
Vakuutustoiminta						
Jälleenvakuutusosakeyhtiö Patria	Helsinki Suomi	100,00	100,00	14	19	4
Sampo Teollisuusvakuutus Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	68	101	30
Vakuutusosakeyhtiö Henki–Sampo	Helsinki Suomi	100,00	88,21	401	302	51
Vakuutusosakeyhtiö ST International	Helsinki Suomi	100,00	100,00	17	20	5
Vakuutusyhtiö Sampo Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	103	178	75
AS Sampo Eesti Elukindlustuse	Tallinna Eesti	100,00	100,00	2	2	0
AS Sampo Eesti Varakindlustus	Tallinna Eesti	100,00	100,00	14	12	2
UAB Sampo Lietuva	Vilna Liettua	100,00	100,00	6	3	–2
UAB Sampo Lietuva Gyvbes						
Draudimas	Vilna Liettua	100,00	100,00	3	3	0
AAS Sampo Latvija	Riika Latvia	99,99	99,99	3	2	1
AAS Sampo Latvija Dzīvība	Riika Latvia	99,99	99,99	4	3	0
Lakewood Insurance Company Ltd	Lontoo Iso-Britannia	100,00	–	0	3	–1
Sampo Towarzystwo						
Ubezpieczen na Zycie S.A.	Varsova Puola	100,00	100,00	56	4	–21
Sampo Towarzystwo						
Ubezpieczen Spolka Akcyjna	Varsova Puola	100,00	100,00	4	2	–1

SAMPO-KONSERNI

KONSERNIN TYTÄRYRITYKSET jatkuu

Yhtiön nimi	Kotipaikka / valtio	Konsernin omistus- osuus-% 1)	Emoyhtiön omistus- osuus-% 1)	Osakkeiden kirjanpitoarvo konsernissa milj. e	Oma pääoma milj. e 2)	Tilikauden voitto / tappio milj. e
Muu toiminta						
Capsam Consulting Oy	Helsinki Suomi	(60,00) 40,00	–	0	1	1
Oy Finnish Captive & Risk Services Ltd	Helsinki Suomi	80,00	–	0	0	0
Oy Haveri Ab	Helsinki Suomi	100,00	–	0	0	0
PSW Kiinteistömaailma Oy 3)	Helsinki Suomi	100,00	–	2	1	0
Riskienhallinta Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	1	0	0
Satura Oy	Helsinki Suomi	100,00	–	0	0	0
Primasoft Oy **)	Espoo Suomi	(60,00) 40,00	–	0	6	4
Sampo Holdings (UK) Ltd	Lontoo Iso-Britannia	100,00	100,00	29	44	-1
Sampo Industrial Holding B.V. 4)	Rotterdam Hollanti	100,00	–	0	0	-7
Sampo Liikekiinteistöt Oy	Helsinki Suomi	100,00	100,00	41	39	-4*)
Teva Holding B.V. 4)	Rotterdam Hollanti	100,00	–	0	0	-7
Sampo Industriförsäkring Ab	Tukholma Ruotsi	100,00	–	1	1	0
AS Kindlustusekspert 4)	Tallinna Eesti	100,00	–	–	–	–

*) Tilikauden voitto/tappio kahdelta kuukaudelta
Vanhan Sampo Pankki Oyj:n voitto ajalta 1.1.–31.10.2001 oli 160 milj.euroa.

**) Entinen nimi Tietoleonia Oy, nimenmuutos rekisteröity 4.1.2002

Konsernitiilinpäätökseen on lisäksi yhdistelty 64 kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiötä.
Luottolaitoksia koskevan säädösten nojalla on jätetty yhdistelemättä 60 kiinteistöyhtiötä, joiden taseen loppusumma on alle 10 milj. euroa.

- 1) Ääniosuus ilmoitettu sulkeissa, mikäli se poikkeaa omistusosuudesta
- 2) Omaan pääomaan sisältyy laskennallisella verovelalla vähennetty tilinpäätössiirtojen kertymä
- 3) Yhdistelty konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä
- 4) Yhtiö on purkutilassa

SAMPO-KONSERNI

102 KONSERNIN OSAKKUUSYRITYKSET

Yhtiön nimi	Kotipaikka / valtio	Konsernin omistus- osuus-%	Emoyhtiön omistus- osuus-%	Osakkeiden kirjanpitoarvo konsernissa milj. e	Oma pääoma milj. e 1)	Tilikauden voitto / tappio milj. e
Rahoitustoiminta						
MB Equity Fund Ky	Helsinki Suomi	32,54	11,63	2	19	12
MB Equity Fund II Ky 2)	Helsinki Suomi	28,02	9,99	8	29	1
WD Power Management Oy 2)	Helsinki Suomi	21,74	–	0	0	0
Vakuutustoiminta						
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	Helsinki Suomi	24,21	–	1	3	0
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva 3), 4)	Helsinki Suomi	50,00	30,00	5	154	107
Suomen Luottovakuutus Oy	Helsinki Suomi	33,33	33,33	2	5	0
Muu toiminta						
Automatia Pankkiautomaatit Oy	Helsinki Suomi	33,33	–	9	20	1
Autovahinkokeskus Oy	Espoo Suomi	35,54	–	1	3	0
Dividum Oy 4)	Helsinki Suomi	32,81	32,81	48	151	14
Finanssi-Sampo Oy 4)	Helsinki Suomi	50,00	50,00	17	33	0
Kiinteistövarma Oy	Helsinki Suomi	46,74	37,04	0	0	0
Netwheels Oy	Helsinki Suomi	20,06	–	1	2	0
SV Benefic Oy	Helsinki Suomi	49,00	–	0	0	0
Tampereen Kiinteistö Invest Oy	Tampere Suomi	25,00	–	10	34	3
Toimiraha Oy	Helsinki Suomi	33,33	–	1	4	0
Vahinkopalvelu Oy	Loppi Suomi	20,00	–	0	1	0
Muut pysyviin vastaaviin kuuluvat osakkeet ja osuudet						
Puhelinosaakkeet				0		

- 1) Omaan pääomaan sisältyy laskennallisella verovelalla vähennetty tilinpäätössiirtojen kertymä
 2) Konsernitilinpäätöksen ulkopuolella, taseen loppusumma alle 10 milj. euroa.
 3) Osuus takuupääomasta
 4) Luvut konsernitasonla

SAMPO-KONSERNI**103 KONSERNITASEEN ELIMINOINTIERÄT**

Milj. e	31.12.2001	31.12.2000
VASTAAVAA		
Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan varat		
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-22	-67
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	-1	-3
	-23	-70
Vakuutustoiminnan varat		
Sijoitukset		
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja osakkuusy yrityksissä		
Samana konsernin yritykset		
Rahoitusmarkkinavälineet ja lainasaamiset	-400	-110
Muut sijoitukset		
Talletukset	-55	-92
Saamiset		
Muut saamiset	-4	-119
Rahat ja pankkisaamiset	-20	-2
Siirtosaamiset		
Korot ja vuokrat	0	0
	-479	-323
Omistusyhteisön varat		
Saamiset luottolaitoksilta	-42	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-2	
Saamistodistukset		
Muilta	-168	
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	0	
Muut varat	-6	
	-218	
Vastaavaa yhteensä	-720	-393
VASTATTAVAA		
Luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminnan velat		
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		
Muut velat	-117	-94
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Joukkovelkakirjalainat	-2	-4
Muut	-566	-106
Muut velat	-4	-118
Siirtovelat ja saadut ennakot	0	-1
	-689	-323
Vakuutustoiminnan velat		
Velat		
Muut velat	-11	-69
Siirtovelat	-1	-1
	-13	-70
Omistusyhteisön velat		
Vieras pääoma		
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-2	
Muut velat	-16	
Siirtovelat ja saadut ennakot	0	
	-19	
Vastattavaa yhteensä	-720	-393

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2002

SAMPO OYJ

Hallitus

Olli-Pekka Kallasvuo
Hallituksen puheenjohtaja

Tom Berglund

Georg Ehrnrooth

Jyrki Juusela

Paavo Pitkänen

Christoffer Taxell

Björn Wahlroos
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Sampo Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 2001. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja yhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiö- ja osakeyhtiölain perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten ja tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin ja emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konserni-tilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on lain mukainen.

Helsinki 14.3.2002

KPMG WIDERI OY AB

Jaakko Nyman
KHT

TILINTARKASTAJIEN OY
ERNST & YOUNG

Tomi Englund
KHT

Sampo-konsernin hallinto ja johto

Sampo noudattaa Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työnantajien Liiton vuonna 1997 antamaa suositusta julkisten yhtiöiden hallinnoinnista. Hallitus on lisäksi vahvistanut sisäisiä ohjeita, jotka koskevat Sampo-konsernin hallinnointia, sisäistä valvontaa ja raportointia.

Sammossa noudatetaan Helsingin Pörssin sisäpiiriohjetta. Lisäksi hallitus on vahvistanut tätä ohjetta tiukemmat Sampo-konsernin sisäpiiriohjeet, jotka koskevat konsernin johtoryhmää, muuta konsernijohtoa sekä muita erikseen nimettäviä henkilöitä. Ohjeen piiriin kuuluvien tulee pyytää etukäteen kirjallinen lupa jokaiseen arvopaperikauppaan. Lisäksi Sampo-konsernin sisäpiiriohje kattaa Rahoitustarkastuksen määräykset, Arvopaperivälittäjien yhdistys ry:n ja Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry:n sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet sekä Vakuutusyhtiöiden keskusliiton suosituksen sijoitustoiminnan sisäpiiriohjeeksi.

HALLITUS

Hallituksen tehtävät

Sammon hallituksen tehtävänä on yhtiön johtaminen lakien, viranomaismääräysten, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen tekemien päätösten mukaisesti. Hallituksen toimintaperiaatteet ja hallituksen keskeiset tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä.

Hallitus vahvistaa muun muassa Sampo-konsernin liiketoimintastrategian ja pitkän aikavälin toimintasuunnitelman sekä vastaa konsernin toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä ja päättää muista yhtiön toimialan puitteissa Sampo-konsernin laajuuteen ja laatuun nähden epätavallisista ja laajakantoisista asioista.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan sekä Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvat johtajat sekä päättää heidän palvelussuhteen ehdoista ja

muusta kompensatiosta. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin henkilöstösuunnitelun tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista sekä päättää konsernin kompensatiojärjestelmän perusteet ja päättää muut laajakantoiset henkilöstöä koskevat asiat.

Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kymmenen osakkeenomistajien varsinaisessa yhtiökokouksessa valitsemaa jäsentä. Vuoden 2001 varsinaisen yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenmäärä on 7 jäsentä vuonna 2002 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti. Hallituksen jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuosittain ensimmäisessä varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessa.

Sampo Oyj:n hallitukseen kuuluvat seuraavat henkilöt:

Olli-Pekka Kallasvuo, puheenjohtaja
Jyrki Juusela, varapuheenjohtaja
Tom Berglund, jäsen
Georg Ehrnrooth, jäsen
Paavo Pitkänen, jäsen
Christoffer Taxell, jäsen
Björn Wahlroos, jäsen

Sampo Oyj:n hallitus piti vuoden 2001 aikana 26 kokousta.

Hallituksen asettamat johtoryhmät ja toimikunnat

Hallitus voi asettaa määräämiään tehtäviä varten toimikuntia, johtoryhmiä ja muita pysyviä tai määräaikaisia elimiä. Hallitus vahvistaa johtoryhmän työjärjestyksen ja muiden asettamiensa toimielinten toimintaohjeet ja toimintavaltuudet. Hallitus on asettanut Sampo-konsernin

johtoryhmän, riskienvalvontavaliokunnan, hallituksen nimitysvaliokunnan sekä Asset and Liability Committeeen, luottovaliokunnan ja sijoitustoimikunnan. Niiden henkilötiedot edempänä ovat 31.12.2001 tilanteen mukaisia.

Nimitysvaliokunta

Hallituksen nimitysvaliokuntaan kuuluu hallituksen puheenjohtaja valiokunnan puheenjohtajana, hallituksen varapuheenjohtaja ja yksi hallituksen keskuudestaan valitsema jäsen. Nimitysvaliokunta kokoontuu valiokunnan puheenjohtajan kutsusta. Nimitysvaliokunnan tehtävänä on valmistella Sammon yhtiökokoukselle tehtäviä esityksiä hallituksen kokoonpanosta, hallituksen jäsenten palkkioista ja palkitsemisperiaatteista. Nimitysvaliokuntaan kuuluvat Olli-Pekka Kallasvuo, Jyrki Juusela ja Georg Ehrnrooth.

Riskienvallontavaliokunta

Hallitus on asettanut riskienvalvontavaliokunnan Sampo-konsernin konsernitasoisten riskien valvontaa varten. Riskienvalvontavaliokunnan tehtävänä on muun muassa valvoa Sampo-konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja muiden riskienhallintaa koskevien yleisohjeiden noudattamista sekä valvoa Sampo-konsernin riskejä ja riskikeskitymiä sekä riskienhallinnan laatua ja kattavuutta. Riskienvalvontavaliokuntaan kuuluu hallituksen puheenjohtaja ja 1-2 hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä sekä konsernijohtaja ja konsernin Asset and Liability Committeeen, sijoitustoimikunnan ja luottovaliokunnan puheenjohtajat ja riskienvalvonnasta vastaava konsernin johtoryhmän jäsen sekä hallituksen mahdollisesti nimeämät muut jäsenet. Riskienvalvontavaliokunnan puheenjohtaja on hallituksen puheenjohtaja. Riskienvalvontavaliokuntaan kuuluvat Olli-Pekka Kallasvuo

puheenjohtajana sekä Paavo Pitkänen, Björn Wahlroos, Kari Stadigh, Ilkka Hallavo, Mika Ihamuotila, Peter Johansson ja Patrick Lapveteläinen. Riskienvalvontavaliokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta säännöllisesti kunkin vuosineljänneksen aikana ja se raportoi toiminnastaan hallitukselle vähintään neljä kertaa vuodessa.

Sampo-konsernin johtoryhmä

Hallituksen asettama Sampo-konsernin johtoryhmä toimii konsernijohtajan tukena Sampo-konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden käsittelyssä sekä sisäisen tiedonkulun varmistamisessa.

Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvat:

Björn Wahlroos, konsernijohtaja

Kari Stadigh, konsernijohtajan sijainen, varatoimitusjohtaja

Sten Eklundh, varatoimitusjohtaja, investointipankin johtaja

Ilona Ervasti-Vaintola, päälakimies, lakiasiaintoiminnan johtaja

Ilkka Hallavo, johtaja,

yritys pankin johtaja

Mika Ihamuotila, varatoimitusjohtaja, pankki- ja jakelutoiminnan johtaja

Peter Johansson, talous- ja suunnittelujohtaja

Patrick Lapveteläinen, hallintojohtaja

Petri Niemisvirta, johtaja,

Henki-Sammon toimitusjohtaja

Maarit Näkyvä, varatoimitusjohtaja, vähittäis- ja yksityispankkitoiminnan johtaja

Johtoryhmä kokoontuu konsernijohtajan kutsusta. Johtoryhmä kokoontuu säännömukaisesti kerran viikossa.

Asset and Liability Committee, luottovaliokunta ja sijoitustoimikunta
Hallitus on asettanut Sampo-konsernin taseriskien valvontaa varten Asset and Liability Committeeen, luottoriskien valvontaa varten luottovaliokunnan, sijoitusriskien valvontaa varten sijoitustoimikunnan sekä nimittänyt näiden jäsenet. Asset and Liability Committee jäseniä ovat Patrick Lapveteläinen, Martti Porkka, Kai Brander, Jorma Leinonen, Aki Palo, Markku Pehkonen, Risto Tornivaara ja asiantuntijoina Jyrki Appelqvist ja Pekka Kainulainen. Luottovaliokunnan jäseniä ovat Ilkka Hallavo, Jukka Apajalahti, Jarmo Lankinen, Patrick Lapveteläinen ja asiantuntijana Aki Palo. Sijoitustoimikunnan jäseniä ovat Kari Stadigh, Jorma Leinonen, Harri Kiiski, Sirpa Mannila, Vesa Nurminen ja Ulla Kangas.

Konsernijohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, joka on samalla Sampo-konsernin konsernijohtaja. Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan sekä päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista ja muusta kompensatiosta. Yhtiön toimitusjohtajana ja Sampo-konsernin konsernijohtajana toimii Björn Wahlroos.

Ylimmän johdon palkat, palkkiot ja muut etuudet

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallitus päättää konsernijohtajan sekä Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien palvelussuhteen ehdoista ja muusta kompensatiosta.

Hallituksen puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja muille jäsenille maksetaan palkkiota seuraavan vuonna 2002 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle maksetaan

noin 4 200 euroa (25 000 mk) kuukaudessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 3 360 euroa (20 000 mk) kuukaudessa ja muille hallituksen jäsenille 2 520 euroa (15 000 mk) kuukaudessa. Lisäksi kaikille hallituksen jäsenille maksetaan 420 euroa (2 500 mk) kokouspalkkiona kultakin hallituksen kokoukselta tai mahdollisten valiokuntien kokoukselta. Hallituksen jäsenille maksetaan päiväraha matkapäiviltä määrä, joka vastaa verohallituksen kulloinkin voimassa olevan päätöksen mukaisen verovapaan päivärahan enimmäismäärää, sekä majoitus- ja matkakulut. Yhtiön palveluksessa oleville hallituksen jäsenille ei makseta erikseen palkkiota hallitus-työskentelystä.

Konsernijohtajalle maksettiin vuodelta 2001 palkkaa ja tulospalkkioita yhteensä 787 933,08 euroa sekä konsernijohtajan sijaiselle palkkaa ja tulospalkkioita yhteensä 385 105,66 euroa. Konsernijohtajan ja hänen varamiehensä eläkeikä on 60 vuotta ja eläkkeen määrä täysimääräisen TEL-eläkkeen suuruinen.

Hallitus

Olli-Pekka Kallasvuo

Jyrki Juusela

Tom Berglund

Georg Ehrnrooth

Sammon hallitus valitaan vuosittain yhtiökokouksessa. Nykyisen hallituksen jäsenet valittiin yhtiökokouksessa 5.4.2001.

Puheenjohtaja

Olli-Pekka Kallasvuo, s.1953

Varatuomari, johtaja (CFO) ja johtokunnan jäsen, Nokia Oyj. F-Secure Oyj:n, Nextrom Holding S.A:n ja Nokian Renkaat Oyj:n hallitusten puheenjohtaja. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen ja sen puheenjohtajaksi 5.4.2001. Sampo Oyj:n osakkeita 10 000 kappaletta.

Varapuheenjohtaja

Jyrki Juusela, s. 1943

Tekniikan tohtori, vuorineuvos, toimitusjohtaja, hallituksen jäsen, Outokumpu Oyj. AvestaPolarit Oyj Abp:n hallituksen puheenjohtaja, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton, Metalliteollisuuden Keskusliiton ja Metallinjalostajat ry:n hallitusten jäsen, Keskinäisen eläkevakuutusyhtiön Varma-Sammon hallintoneuvoston jäsen. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 25.5.2000. Toimikausi alkoi 26.5.2000. Sampo Oyj:n osakkeita 905 kappaletta.

Tom Berglund, s. 1951

Kauppätieteiden tohtori, professori, vararehtori, Svenska handelshögskolan. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 25.5.2000. Toimikausi alkoi 26.5.2000. Ei Sampo Oyj:n osakkeita.

Georg Ehrnrooth, s. 1940

Diplomi-insinööri, vuorineuvos, Assa Abloy AB (publ):n ja Keskinäisen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon hallitusten puheenjohtaja, Rautaruukki Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, Nokia Oyj:n, Wärtsilä Oyj Abp:n, Karl Fazer Oy Ab:n ja Sandvik AB:n hallitusten jäsen. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 26.6.1992. Sampo Oyj:n osakkeita 2 725 kappaletta.

Paavo Pitkänen, s. 1942

Filosofian maisteri, toimitusjohtaja Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo. Wärtsilä Oyj Abp:n, Partek Oyj Abp:n ja Stora Enso Oyj:n hallitusten jäsen sekä Alma Media Oyj:n hallintoneuvoston varapuheenjohtaja. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 22.1.1999. Ei Sampo Oyj:n osakkeita.

Paavo Pitkänen

Christoffer Taxell

Björn Wahlroos

Christoffer Taxell, s. 1948

Oikeustieteen kandidaatti, ministeri, konsernijohtaja Partek Oyj Abp. Wärtsilä Oyj Abp:n ja Stockmann Oyj Abp:n hallitusten jäsen, Keskinäisen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon hallinto-neuvoston jäsen. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen hallinto-neuvostosta 1.1.1998. Ei Sampo Oyj:n osakkeita.

Björn Wahlroos, s 1952

Kauppatieteiden tohtori, konsernijohtaja Sampo Oyj. Keskinäisen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon hallituksen jäsen. Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2001. Sampo Oyj:n osakkeita 11 839 890 kappaletta.

Omistukset on kuvattu 31.12.2001 tilanteen mukaisina.

Tilintarkastajat

Varsinaiset:

KPMG Wideri Oy Ab

Päävastuullinen tilintarkastaja Jaakko Nyman, KHT

Tilintarkastajien Oy - Ernst & Young

Päävastuullinen tilintarkastaja Tomi Englund, KHT

Varatilintarkastajat:

Thor Nyroos, KHT

Kunto Pekkala, KHT

Konsernin johtoryhmä

Björn Wahlroos

Kari Stadigh

Sten Eklundh

Ilona Ervasti-Vaintola

Peter Johansson

Patrick Lapveteläinen

Petri Niemisvirta

Maarit Näkyvä

Björn Wahlroos, s. 1952
kauppätieteiden tohtori
konsernijohtaja
Sammon osakkeita: 11 839 890
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): ei

Kari Stadigh, s. 1955
diplomi-insinööri, diplomiekonomi
varatoimitusjohtaja, konsernijohtajan sijainen
Sammon osakkeita: 54 390
Optioita (1998-ohjelma): 51 000
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Sten Eklundh, s. 1960
kauppätieteiden maisteri
varatoimitusjohtaja, investointipankin johtaja
Sammon osakkeita: 22 220
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 20 000

Ilona Ervasti-Vaintola, s. 1951
varatuomari
päälakimies, lakiasiainjohtaja
Sammon osakkeita: 297 720
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Ilkka Hallavo, s. 1956
ekonomi
johtaja, yrityspankin johtaja
Sammon osakkeita: 500
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Mika Ihamuotila, s. 1964
kauppätieteiden tohtori
varatoimitusjohtaja, pankki- ja jakelutoiminnan johtaja
Sammon osakkeita: 450 190
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Ilkka Hallavo

Mika Ihamuotila

Peter Johansson, s. 1957
valtiotieteiden kandidaatti
talous- ja suunnittelujohtaja
Sammon osakkeita: 2 500
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Patrick Lapveteläinen, s. 1966
kauppatieteiden maisteri
hallintojohtaja
Sammon osakkeita: 108 485
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Petri Niemisvirta, s. 1970
oikeustieteen kandidaatti
johtaja, Henki-Sammon toimitusjohtaja
Sammon osakkeita: ei
Optioita (1998-ohjelma): 15 825
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Maarit Näkyvä, s. 1953
kauppatieteiden maisteri
varatoimitusjohtaja, vähittäis- ja yksityispankki-
toiminnan johtaja
Sammon osakkeita: ei
Optioita (1998-ohjelma): ei
Optioita (2000-ohjelma): 50 000

Omistukset on kuvattu 31.12.2001 tilanteen mukaisena.

Henkilöstö

Kulunut vuosi 2001 oli aikaisempia vuosiakin nopeamman muutoksen aikaa. Erityisesti vahinkovakuutukseen liittyneet kehittämishankkeet ja järjestelyt sekä hallinto- ja tukitoimintojen kehittämisprojekti vaikuttivat oleellisesti konsernin rakenteeseen ja toimintaan. Hankkeiden pohjalta käynnistyi loppuvuodesta yt-prosessi, jonka henkilöstövaikutukset täsmentyvät vuoden 2002 aikana.

Henkilöstön rakenne

Vuoden 2001 lopussa Sampo-konsernin koko henkilöstömäärä oli yhteensä 9 684 henkilöä (vuoden 2000 lopussa 10 207), joista Suomessa työskenteli 8 143 henkilöä (8 162).

Finanssiliiketoiminnan eli Sampo Pankin, Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon, Sampo Rahastoyhtiön, Mandatum Omaisuudenhoidon, Sampo Liikekiinteistöjen, Sampo Luoton, Mandatum Holding:n ja ulkomaisten finanssialalla toimivien tytäryhtiöiden henkilömäärä vuoden 2001 lopussa oli yhteensä 5 623 työntekijää, joista 610 työskenteli henkivakuutusliiketoiminnan parissa. Vahinkovakuutusliiketoiminnassa työskenteli vuoden lopussa 3 311 henkilöä. Konsernitoimintojen henkilövahvuus oli 750 henkilöä.

Ulkomaan toiminnoissa oli kaikkiaan 1 541 henkilöä (2045), joista 1 223 Baltiassa. Ulkomailla työskentelevien henkilöiden määrä väheni, kun Sampo Industrial Insurance siirtyi englantilaisen Hampdenin omistukseen ja kun Puolan asiamiesverkosto uudelleenorganisoitiin.

Vuoden 2002 alussa Sammon vahinkovakuutusyhtiöt liitettiin osaksi If-konsernia. Myös konsernitoiminnoista siirtyi työntekijöitä Ifiin. Näiden järjestelyjen seurauksena Sampo-konsernin henkilö-

määrä tammikuun 2002 alussa oli hieman alle 5800 henkeä, joista konsernitoiminnoissa työskenteli noin 260 henkilöä.

Osaaminen ja kehittyminen

Viime vuoden vallinneessa voimakkaassa muutosvaiheessa ei uusia mittavia henkilöstön kehittämishankkeita käynnistetty, vaan käynnissä olevia hankkeita jatkettiin. Hallinto- ja tukitoimintojen kehitysprojektin sekä konsernirakenteen uudelleenjärjestelyjen myötä myös henkilöstön kehittämisen periaatteet ja resurssit arvoidaan osittain uudelleen. Järjestelyjen tulokset näkyvät vuoden 2002 aikana. Yt-prosessiin liittyviä henkilöstön tukitoimia ja esimiesvalmennusta suunniteltiin ja käynnistettiin. Yt-menettelystä johtuen vuosittaista ilmapiirimittausta ei tehty.

Verkkoympäristön hyödyntämistä henkilöstön kehittämisessä jatkettiin. Yhtenä keskeisimmistä hankkeista oli säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvän verkko-ohjelman suunnittelun käynnistyminen. Ohjelmalla voidaan tukea uuden strategian mukaisten palvelumallien oppimista. Ohjelma valmistui vuodenvaihteessa 2001–2002. Kehittämisen painopiste kaiken kaikkiaan oli liiketoimintastrategian mukaisesti sijoittamis- ja säästämispalveluissa, joihin liittyvää koulutusta järjestettiin mm. yhteistyössä Helsingin kauppakorkeakoulun kanssa.

Yrityskulttuurin rakentuminen

Edellytyksiä Sammon yhteisen yrityskulttuurin syventämiselle luotiin mm. yhtenäistämällä henkilöstön osallistumisjärjestelmiä sekä työehtoja konsernissa.

Konserniin saatiin 1.1.2001 alkaen voimaan kolmivuotiset työehtosopimukset, jotka kattavat sekä pankki- että

vakuutusliiketoiminnat. Työsuhteiden ehtoja yhdenmukaistettiin työaikojen, korvausten ja vuosilomien osalta.

Joulukuussa päätettiin, että henkilöstörahaa käytetään osana tulospalkkiojärjestelmää. Aiemmin konsernissa on ollut Leonia-henkilöstöraha, joka muutettiin nyt Sampo-konsernin henkilöstörahastoksi. If-konserniin tämän vuoden alusta siirtyneet yhtiöt eivät kuuluneet henkilöstörahaajärjestelyn piiriin.

Yhteistoimintaa henkilöstön kanssa kehitettiin, ja konserniin perustettiin yksi yhteinen yt-neuvottelukunta. Samassa yhteydessä Sammon ja Leonian erilliset yt-neuvottelukunnat lopettivat toimintansa.

Henkilöstön kanssa sovittiin hallintoedustuksesta konsernin suurimpien tytäryhtiöiden hallituksissa. Päätöksen mukaan valituilla henkilöstön edustajilla on Sampo Pankin, Henki-Sammon, Vakuutusyhtiö Sammon (nykyinen If-konserniin kuuluva If Vahinkovakuutus) ja Sampo Teollisuusvakuutuksen (nykyinen If Teollisuusvakuutus) hallituksen kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus. Henkilöstön edustajien toimikausi hallituksissa alkoi 1.9.2001.

Yhteiskuntavastuu: Ympäristötoiminnasta kestäväan kehitykseen

Sammon ympäristöpolitiikka uusittiin kestäväan kehityksen politiikaksi, jonka toteuttamista suunnittelemaan ja koordinoimaan asetettiin CR (Corporate Responsibility = yrityksen yhteiskuntavastuu) -ohjausryhmä eri liike- ja tukitoimintojen edustajista. Tavoitteena on integroida kestäväan kehityksen mukaista ajattelua tuote- ja palveluvalikoimaan sekä sisäiseen toimintatapaan.

Keskustelu Kioton ilmastopöytäkirjasta sekä Yhdysvaltojen syyskuun tapahtumat ovat tuoneet aiempaa voimakkaammin esiin sosiaaliseen ympäristöön ja luonnonvarojen käyttöön liittyvät vastakkainasettelut. Suomessa lähtökohta jatkuvalla kehitykselle on hyvä: World Economic Forumin mukaan Suomi on vuonna 2001 pitänyt kaikista maailman maista parhaiten huolta ympäristöstään ja noussut kärkisijoille myös kilpailukykyvertailuissa.

Sammon arvoista etenkin eettisyys on kestäväan kehitykseen tähtäävän työn tukena. Sampo pyrkii tarjoamaan asiakkaille ratkaisuja, jotka ovat parhaita mahdollisia asiakkaan tarpeet huomioon ottaen. Esimerkiksi sijoitusrahastojen salkunhoidossa Sampo käyttää konsernin oman omaisuudenhoito-yhtiön lisäksi myös tarkoin valikoituja ulkomaisia varainhoitajia parhaan asiantuntemuksen takaamiseksi maailman kaikilla sijoitusmarkkinoilla. Asiakkaalle on kehitetty eettisiä näkökulmia korostavia palveluja henki- ja rahastotuotteiden sekä myös erityisen ympäristöläinän muodossa. Sijoitustuotteissa kohteiden valintaperusteina ovat perinteisten sijoitustoiminnan kriteereiden lisäksi ympäristöasioiden hoito sekä sosiaalisen vastuun kantaminen.

Tuotteet ja palvelut

Sampo tarjoaa asiakkaille tuotteita ja palveluita, jotka mahdollistavat järkevän taloudenhoidon ja kestäväan kehityksen

yhteensovittamisen. Esimerkkejä näistä:

- Lasten säästämissaitoja tukeva Sammon Kultapossukerho on vuonna 1958 perustettu lastenkerho alle 13-vuotiaille. Kerho järjestää paikallisia tapahtumia ja kilpailuja, ja sillä on oma www-sivusto.
- Dow Jones Sustainability Group Global -indeksiä vertailuindeksinään käyttävä Kestävä Arvo -rahasto oli aloitettaessa ensimmäinen kyseistä indeksiä käyttävä rahasto maailmassa. Siihen voi sijoittaa suoraan tai henkivakuutuksen kautta. Rahaston osuudenomistajien määrä kasvoi vuoden aikana 1 429:ään.
- Sampo tarjoaa yritysasiakkailleen Euroopan Investointirahaston takaamaa ympäristölainaa. Sitä hyödyntävät erityisesti huoltamoyrittäjät ympäristövelvoitteiden tiukentuessa.
- Lakisääteisten ympäristövakuutusten määrä vuoden lopussa oli 400 ja maksutulo 1,78 miljoonaa euroa. Vapaaehtoisista vakuutuksista sekä liikennevakuutuksesta maksettiin 0,23 miljoonaa euroa korvauksia ympäristövahingoista. Korvauksia haettiin 61 vahingosta. Huoltoille kehitettiin yhdessä Suomen Bensiinikauppiaitten liiton kanssa ympäristövakuutus.
- Vakuutusasiakkaille tarjotaan laajaa valikoimaa riskienhallinta- ja vahingontorjuntapalveluita.

Sisäinen toiminta

- Osana CR-ryhmän toimintaa henkilöstön kehittämiseen tehtiin CR-suunnitelma, jota pyritään saamaan käytäntöön vuoden 2002 aikana.
- Sampo on mukana RAKLI ry:n rakennusten ympäristöluokitusprojektissa.
- Energiakatselmus tehtiin 15 kiinteistössä, joiden yhteistilavuus on 656 000 m³.
- Henkilöstö osallistui energiansäästöviikkoon, jonka aikana työntekijöille jaettiin sähköiset energiapassit. Vastauksia tuli yli 1 200, ja osassa palautteena oli myös säästövinkkejä.
- Sähkön, lämmön, veden ja paperin

kulutuksen tunnusluvut koottiin valtaosasta Sammon toimipisteistä. Nyt jo viiden vuoden kehitystä kuvaavat luvut esitetään Sammon Internet-sivuilla.

Sampo, sen lähiympäristö ja oman henkilöstön toiminta

Sammon sponsorointi suuntautuu korkeatasoisin ja pitkäkestoisin projekteihin urheilun, kulttuurin ja tieteen aloilla. Esimerkkejä tukitoiminnasta:

- Sampo tukee viiden vammaislaskettelijan muodostamaa Sampo Alpine Ski Teamiä, joka tähtää mitalisijoille Torinon Paralympialaisissa 2006.
- Sampo Rahastoyhtiö tukee stipendin biotekniikan tutkimusta.
- Sampo Rahastoyhtiö tukee Kestävä Arvo -rahaston mukaan nimetyn Arvohuumekoiran koulutusta.
- Sammon Nuorisosäätiö jakoi stipendejä nuoriso- ja kulttuurityöhön.
- Sampilaiset osallistuivat erilaisiin yksilötason yhteiskuntavastuuta osoittaviin projekteihin, esimerkkeinä työryhmä, joka laati opaskirjan esteettömästä työympäristöstä liikuntavammaisille ja Sammon Helsingin Lauttasaaren tiloissa järjestetty kirpputori Pietarin lastenkoti 8 hyväksi.

Sammon 12. turvallisuuspalkinnon aiheena oli työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen. Palkintosumma 16 800 euroa jaettiin kolmen voittajan kesken: Jorvin sairaalan hoitotyöntekijöille työaika-autonomiamallin kehittämisestä, Pienperheyhdistyksen ja Helsingin kaupungin rakennusviraston Isän kädestä -hankkeelle sekä Helsingin kehitysvammaisten tukikodin kannatusyhdistykselle.

Sampo valittiin kesällä 2001 FTSE4-Good -indeksi-perheeseen kolmen muun suomalaisen suuryrityksen ohella. Valintakriteereitä ovat yritysten ympäristötyö, sidosryhmäsuhteiden kehittäminen ja ihmisoikeuksien tukeminen.

Tietoja osakkeenomistajille

Osakkeet ja äänioikeus

Sampo Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukainen osakepääoma on vähintään 30 105 638,84 euroa ja enintään 120 422 555,30 euroa. Yhtiön osakepääoma 31.12.2001 oli 93 449 166,87 euroa. Sampo Oyj:n osakkeiden lukumäärä 31.12.2001 oli 555 623 515, joista 554 423 515 oli A-sarjan osakkeita ja 1 200 000 oli B-sarjan osakkeita. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Niiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 0,17 euroa (ei tarkka arvo). Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa 1 ääni ja B-osakkeella 5 ääntä. A-sarjan osakkeet on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1988 alkaen. Kaikki B-sarjan osakkeet ovat Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan omistuksessa. Lisäksi Sammon A- ja B-optio-todistukset 1998 noteerataan Helsingin Pörssin päälistalla. B-optio-todistukset otettiin kaupankäynnin kohteeksi 2.5.2001.

B-sarjan osake voidaan muuntaa A-sarjan osakkeeksi B-sarjan osakkeenomistajan vaatimuksesta.

Konserniyhtiöt eivät omistaneet 31.12.2001 emoyhtiön osakkeita, mutta Sammon liikkeeseen laskemia optio-todistuksia oli sen kokonaan omistamalla tytäryhtiöllä Satura Oy:llä 14 875 kappaletta.

Muutokset osakepääomassa

Sammon ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 18.1.2001 Mandatum Pankki Oyj:n osakkeiden hankintaan liittyvän vaihtotarjouksen ja tarjouksen toteuttamiseksi tarvittavan osakepääoman korotuksen. Vaihtotarjous alkoi 1.2.2001 klo 9.30 ja päättyi 16.2.2001 klo 16.30.

Sammon hallitus totesi 6.2.2001 yhdistymisen ehtojen täyttyneen ja päätti toteuttaa vaihtotarjouksen sekä hyväksyä siihen mennessä tehdyt osakemerkinnät. Päätöksellä Sammon osakepääomaa korotettiin 3 998 041,45 eurolla

91 455 763,21 euroon antamalla vaihtotarjouksen hyväksyneille Mandatum osakkaille 4 754 255 Sammon A-sarjan osaketta. Korotus merkittiin kaupparekisteriin 7.2.2001 ja uudet A-osakkeet otettiin 12.2.2001 kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälistalla.

Vaihtotarjouksen päätyttyä Sammon hallitus hyväksyi tehdyt osakemerkinnät 22.2.2001 ja päätti korottaa Sammon osakepääomaa 1 986 920,02 eurolla 93 442 683,23 euroon antamalla vaihtotarjouksen hyväksyneille Mandatum Pankin osakkaille 2 362 738 Sammon A-sarjan osaketta. Korotus merkittiin kaupparekisteriin 23.2.2001 ja uudet A-osakkeet otettiin 26.2.2001 kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssin päälistalla.

Varsinainen yhtiökokous hyväksyi 5.4.2001 yhtiön osakkeiden lisäämisen osakepääomaa korottamatta eli osakkeen splittauksen viiteen osaan (1:5) sekä siihen liittyvän osakkeiden vähimmäis- ja enimmäismäärää koskevan yhtiöjärjestyksen muutoksen. Muutos merkittiin kaupparekisteriin 20.4.2001. Splittauksen jälkeen yhtiöllä oli yhteensä 555 584 965 osaketta, joista 554 384 965 on A-sarjan osakkeita ja 1 200 000 noteeraamattomia B-sarjan osakkeita.

Sammon vuoden 1998 optio-ohjelman optiotodistuksilla merkittiin kertomusvuonna yhteensä 38 550 A-sarjan osaketta. Sampo sai osakemerkintöjen seurauksena omaa pääomaa yhteensä 264 684,30 euroa. Osakemerkinnöistä johtuva osakepääoman korotus, yhteensä 6 483,64 euroa, merkittiin kaupparekisteriin 28.11.2001. Sammon osakepääoma on korotuksen jälkeen 93 449 166,87 euroa ja A-sarjan osakkeiden kokonaismäärä 554 423 515 kappaletta. Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä mukaan lukien 1 200 000 kappaletta

B-sarjan osakkeita on nyt tehdyn korotuksen jälkeen 555 623 515 kappaletta. Uudet osakkeet otettiin kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssissä 29.11.2001 alkaen.

Hallituksen valtuudet

Huhtikuussa 2001 Sammon yhtiökokous myönsi hallitukselle omien osakkeiden hankkimis- ja luovutusvaltuudet.

A-sarjan osakkeita voidaan hankkia enintään 5 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Osakkeita voidaan hankkia käytettäväksi vastikkeena mahdollisissa yrityskaupoissa tai muissa rakennejärjestelyissä tai yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi tai osana yhtiön kannustinjärjestelmää. Valtuutus on voimassa 4.4.2002 saakka ja korvaa 12.4.2000 saadun valtuutuksen.

Osana Storebrand-tarjouksen valmistelua valtuutti Sammon ylimääräinen yhtiökokous kesäkuussa 2001 yhtiön hallituksen päättämään osakepääoman korottamisesta enintään 9 670 805,77 eurolla uusmerkinnällä yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutuksen nojalla voitiin antaa Storebrandin osakkeenomistajien merkittäväksi enintään 57 500 000 kappaletta Sammon A-sarjan osakkeita kirjanpidolliselta vasta-arvoltaan noin 0,17 euroa (ei tarkka arvo) kappaleelta. Hallitus päätti loka-kuun 2001 alussa olla jatkamatta tarjousta ja valtuutusta osakepääoman korotuksesta ei käytetty.

Hallituksella ei ollut tilikauden päättyessä valtuutusta osakeanteihin eikä vaihtovelkakirja- tai optiolainojen liikkeeseenlaskuun.

Vuoden 1998 optiolaina

Sampo laski liikkeelle noin 1,1 miljoonan euron optiolainan 22.5.1998. Laina oli koroton ja maksettiin takaisin 22.5.2001. Lainan merkintäoikeus oli koko Sampo-

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUKSET JA ALENNUKSET 1997–2001

Korotustapa/ alentamistapa	Merkintäaika / rekisteröinti	Merkintäsuhte tai merkitsijä tai alentamissy	Uusien osakkeiden lukumäärä	Osakepääoman annin / alentamisen jälkeen, milj. e*)
Osakepääoman pääoman alentaminen	4.5.2000	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (1 520 000 kpl A-sarja)	-1 520 000	50,86
Osakepääoman alentaminen	3.7.2000	Teknisluonteinen alentaminen	-	49,85
Sulautumisvastike A-sarja	31.12.2000	Leonian osakkeen- omistajat eli Suomen valtio	44 720 000	87,46
Vaihtotarjouksen vastike A-sarja	7.2.2001	Mandatumin osakkeenomistajat	4 754 255**)	91,46
Vaihtotarjouksen vastike A-sarja	23.2.2001	Mandatumin osakkeenomistajat	2 362 738**)	93,44
Optio-ohjelman 1998 A-sarja	28.11.2001	Optiotodistuksien konversio	38 550**)	93,45

*) Pyöristetty

***) Yhtiökokous hyväksyi 5.4.2001 yhtiön osakkeiden lisäämisen osakepääomaa korottamatta eli osakkeen splittauksen viiteen osaan

konsernin ja Keskinäisen Vakuutusyhtiön Kalevan pysyvässä työsuhteessa olevalla henkilöstöllä. Noin 72 prosenttia silloisesta henkilöstöstä merkitsi optiolainaa.

Kuhunkin 84,09 euron nimellisarvoiseen velkakirjaan liittyy 250 optiotodistusta, joista 75 merkitään kirjaimella A, 75 kirjaimella B ja 100 kirjaimella C. Optiotodistuksilla voidaan merkitä kullakin viisi Sammon A-osaketta siten, että optiotodistuksella A merkintäaika on 1.5.2000–31.5.2005, optiotodistuksella B merkintäaika on 1.5.2001–31.5.2005 ja optiotodistuksella C merkintäaika on 1.5.2002–31.5.2005. A-optiot on noteerattu Helsingin pörssin päälistalla 2.5.2000 alkaen ja B-optiot 2.5.2001 alkaen.

Osakkeen merkintähinta on 6,87 euroa. Osakkeen merkintähintaa alen-

netaan osingon määrällä. Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen ehdotuksen osingonjaosta vuodelta 2001 laskee merkintähinta 6,12 euroon.

Osakepääoma voi osakemerkintöjen seurauksena nousta enintään 16 500 000 A-sarjan osakkeella eli enintään noin 2,8 miljoonalla eurolla, mikä vastaa 3,0 prosenttia yhtiön osakepääomasta 31.12.2001.

Vuoden 2000 optio-ohjelma

Sammon ylimääräinen yhtiökokous päätti 29.9.2000 tarjota vastikkeetta optio-oikeuksia osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poiketen Sammon ja sen tytäryhtiöiden johdolle, keski johdolle ja muille avainhenkilöille sekä yhtiön hallituksen päättämälle kokonaan omistetuille tytäryhtiölle. Optio-oikeuksien mer-

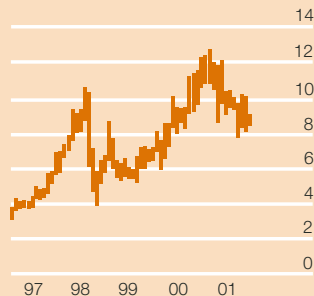
kintäaika oli 2.1.–31.1.2001.

Oikeus merkitä osakkeita optio-oikeuksien nojalla syntyy ainoastaan, mikäli Sammon A-sarjan osakkeen vaihdolla painotetun keskikurssin kehitys on yhtä hyvä tai parempi kuin yhtiön hallituksen päättämässä vertailuryhmässä.

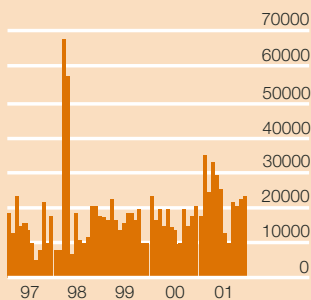
Optio-oikeuksia annetaan yhteensä 5 200 000 kappaletta, joista 2 600 000 merkitään kirjaimella A ja 2 600 000 kirjaimella B. Kukin optio-oikeus oikeuttaa sen haltijan merkitsemään viisi Sammon A-osaketta. Osakkeiden merkintäaika alkaa optio-oikeudella A 2.1.2003 ja optio-oikeudella B 2.1.2004. Osakkeiden merkintäaika päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.12.2007. Merkintähinta määräytyi Sammon A-sarjan osakkeen vaihdolla painotetulla keskiarvolla Helsingin Pörssissä 15.9.–28.9.2000

Pörssikurssin kehitys kuukausittain

(alin ja ylin kaupantekokurssi euroina)

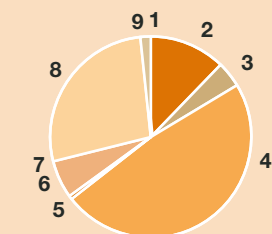

Osakkeiden vaihtomäärät kuukausittain, 1 000 kpl

Osakeomistus sektoreittain 31.12.2001

(A- ja B-sarjojen osakkeet)

1	Julkiset yritykset	0,12 %
2	Yksityiset yritykset	12,04 %
3	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4,13 %
4	Julkisyhteisöt	48,04 %
5	Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,72 %
6	Kotitaloudet	6,00 %
7	Ulkomaat, osakkeiden omilla tileillä	0,07 %
8	Ulkomaat, hallintarekisteröintileillä	27,29 %
9	Yhteistilillä	1,58 %

OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2001

A- ja B-sarjat	Osakkeiden lukumäärä	Osakkeista %	Äänistä %
Suomen valtio	223 616 080	40,25	39,90
Unsa Oy	47 212 460	8,50	8,42
Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo*)	21 986 525	3,96	3,92
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva **)	12 824 755	2,31	3,14
Wahlroos Björn	11 839 890	2,13	2,11
Stora-Enso Oyj	8 746 620	1,57	1,56
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	5 950 200	1,07	1,06
Kuntien Eläkevakuutus	4 500 000	0,81	0,80
Wärtsilä Oyj Abp	1 901 000	0,34	0,34
Fortumin eläkesäätiö	1 613 740	0,29	0,29
Valtion eläkerahasto	1 500 000	0,27	0,27
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	1 427 600	0,26	0,25
OP-Delta sijoitusrahasto	965 200	0,17	0,17
LEL-Työeläkekassa	960 050	0,17	0,17
Op-Tuotto Sijoitusrahasto	805 100	0,14	0,14
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA	756 950	0,14	0,14
Teollisuuden Voima Oy	610 260	0,11	0,11
Steveco Oy	545 800	0,10	0,10
Imatran Voiman eläkesäätiö	544 640	0,10	0,10
Sampo Suomi Osake	487 475	0,09	0,09
Hallintarekisteröidyt yhteensä ***)	151 657 080	27,29	27,06
Muut yhteensä	55 172 090	9,93	9,84
Yhteensä	555 623 515	100,00	100,00

*) Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ilmoitti myyneensä 21.1.2002 yhteensä 20 miljoonaa Sammon A-osaketta. Tämän vuoksi Varma-Sammon osuus Sammon osakepääomasta ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä laski alle yhden kymmenesosan.

**) A-sarjan osakkeita 11 624 755 kpl ja B-sarjan osakkeita 1 200 000 kpl.

***) GE Asset Management Incorporatedin ilmoituksen mukaan yhtiö ei 19.4.2001 enää omistanut Sammon osakkeita.

OSAKEKANNAN JAKAUTUMA OMISTUKSEN SUURUUDEN MUKAAN 31.12.2001

Osakkeita kpl A- ja B-sarjat	Osakkaiden lukumäärä	Osakkeita yhteensä	%
1 – 100	10 393	644 575	0,12
101 – 1 000	27 477	9 756 027	1,76
1 001 – 10 000	4 289	11 148 509	2,01
10 001 – 100 000	359	9 972 195	1,79
100 001 –	92	515 350 129	92,75
Odotusluettelolla		0	
Yhteistilillä		8 752 080	1,58
Yhteensä	42 610*)	555 623 515	100,00

*) Kukin hallintarekisteri sisältyy tähän lukumäärään ainoastaan yhtenä omistajana.

välisenä aikana lisättyä 10 prosentilla ja pyöristettynä lähimpään 10 senttiin. Merkintähinnaksi muodostui näin 55,70 euroa. Osakkeen merkintähintaa alennetaan osingon määrällä.

Osakkeen merkintähinta on keväällä 2001 toteutetun osakesplitin ja osingonjaon seurauksena 9,54 euroa. Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen ehdotuksen osingonjaosta vuodelta 2001 laskee merkintähinta 8,79 euroon.

Sammon osakepääoma voi merkintöjen seurauksena nousta enintään 26 000 000 uudella osakkeella ja osakepääoma enintään 4 372 886,09 eurolla, mikä vastasi noin 4,7 prosenttia vuoden 2001 lopun osakepääomasta.

Osakkeenomistajat

Rekisteröityneiden osakkaiden lukumäärä 31.12.2001 oli 42 610. Arvo-osuusjärjestelmään oli siirtämättä 1,58 prosenttia osakkeista. Ulkomaalaisomistus oli 27,37 prosenttia osakepääomasta ja 27,13 prosenttia äänistä. Lähes kaikki ulkomaiset omistajat ovat hallintarekisteröineet omistuksensa.

Sammon hallituksen jäsenet ja konsernihoitaja omistivat vuoden lopussa suoraan tai välillisesti 11 853 520 kappaletta Sammon osakkeita. Omistusten yhteenlaskettu osuus osakepääomasta oli 2,13 prosenttia ja äänistä 2,11 prosenttia.

GE Asset Management Incorporatedin ilmoituksen mukaan yhtiö ei 19.4.2001 enää omistanut Sammon osakkeita. Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ilmoitti myyneensä 21.1.2002 yhteensä 20 miljoonaa Sammon A-osaketta. Tämän vuoksi Varma-Sampokonsernin osuus Sammon osakepääomasta ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä laski alle yhden kymmenesosan.

Yhtiökokous

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 10.4.2002 klo 14.00 Marina Congress Centerissä osoitteessa Katajannokanlaituri 6, 00160 Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden luettelo aloitetaan klo 13.00. Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka viimeistään 27.3.2002 on merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Omaisuudenhoitajien tulee ilmoittaa hallintarekisteröity osakkeenomistajat Suomen Arvopaperikeskus Oy:n yhtiökokousta varten laatimaan Sammon osakasluetteloon.

Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja on rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 12.9.1997. Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakkeidensa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei ole siirretty arvo-osuustilille.

Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan ja hallintarekisteristä purettujen osakkaiden on ilmoitettava viimeistään 5.4.2002 klo 16 mennessä Sammon osake-emissioihin.

Osingon maksu

Sammon hallituksen vahvistaman osinkopolitiikan mukaisesti yhtiö pyrkii jakamaan osinkoina puolet vuosituloksesta.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2001 maksetaan osinkoina 0,75 euroa osakkeelta.

Ehdotuksen mukaan oikeus osinkoon on vain sillä, joka on osingonjaon täsmäpäivänä 15.4.2002 merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperi-

keskus Oy:ssä pidettävään omistajaluetteloon. Osinkojen ehdotettu maksupäivä on 22.4.2002.

Niille osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakekirjojaan arvo-osuusjärjestelmään osingonjaon täsmäytyspäivään mennessä, osinko maksetaan osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään siirtämisen jälkeen.

Taloudellinen informaatio

Jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista ovat nähtävissä Sammon lakiasioissa, Unioninkatu 22, Helsinki ja osoitteessa Yliopistonkatu 27, Turku.

Vuosikertomus on luettavissa Sammon Internet-sivuilla osoitteessa <http://www.sampo.fi/vuosikertomus>

Painetun vuosikertomuksen voi tilata sähköpostitse edellä mainitusta Internet-osoitteesta, postitse osoitteesta Sammon viestintä, PL 1026, 00075 SAMPO tai puhelimitse numerosta 010 514 0042.

Vuonna 2002 Sampo julkaisee kolme osavuositarkastusta: 21.5.2002, 13.8.2002 ja 14.11.2002. Osavuositarkastukset ovat luettavissa Sammon Internet-sivuilla osoitteessa <http://www.sampo.fi/osavuositarkastukset>

Osoitteessa www.sampo.fi on luettavissa myös Sammon julkaisemat tiedotteet, kuukausittain päivitettävä omistajaluettelo sekä muuta sijoittajainformaatiota.

Sijoitusanalyysijä

Ainakin seuraavat osakevälittäjäyrietykset ja sijoitusanalyytikot arvioivat Sampo sijoituskohteena.
Sampo ei vastaa analyyseissä esitetystä arvioista.

ABG Securities
Espen Bruu Syversen
puh. +47 22 016 058

EVLI Pankki Oyj
Juhana Virkkunen
puh. 09 4766 9202

Opstock
Klaus Tuori
puh. 09 404 4494

Alfred Berg
Rodney Alfven
puh. +46 8 723 5927

Fox-Pitt, Kelton
Andrew Lim
puh. +44 20 7696 6335

SchroderSalomonSmithBarney
Andrew Pitt
puh. +44 20 7986 4165

BNP Paribas
Tom Bennett
puh. +44 20 7595 2418

Goldman Sachs International
Anders Brege
puh. +44 20 7552 2849

UBS Warburg
Joy Ferneyhough
puh. +44 20 7568 5038
Sackett Cook

C A I Cheuvreux Nordic
Mats Anderson
puh. +46 8 723 5171

Handelsbanken
Per Grønberg
puh. +45 33 41 82 98

puh. +44 20 7568 0383

Carnegie
Kim Nummelin
puh. 09 6187 1235

Julius Baer
Bengt Claesson
puh. +46 8 505 66 854
Rickard Alte
puh. +46 8 505 66 853

WestLB Panmure
Frank Stoffel
puh. +49 211 8267 1568

Conventum Pankkiiriliike Oy
Bengt Dahlström
puh. 09 2312 3315

Lehman Brothers
Santo Borsellino
puh. +44 20 7256 4095

Danske Securities
Matti Ahokas
puh. 09 7514 5330

Merrill Lynch
Nick Byrne
puh. +44 20 7772 2385

Deutsche Bank
Mark Cathcart
puh. +44 207 547 6355
Blair Steward
puh. +44 131 240 7604

Morgan Stanley
Espen Nordhus
puh. +44 20 7513 6612

Enskilda Securities
Tommi Ilmoni
puh. 09 616 28 720

Nordea Securities
Osmo Junkkarinen
puh. 09 3694 9426

Yhteystietoja

SAMPO OYJ

Käyntiosoite:
Unioninkatu 22, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 010 514 0051

Verkkopalvelu: www.sampo.fi

Puhelinpalvelu: 0200 2580

Sampo Pankki Oyj

Käyntiosoite:
Unioninkatu 22, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 09-654 346

Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo

Käyntiosoite:
Bulevardi 56, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 225
Faksi: 010 514 7449

Sampo Rahastoyhtiö Oy

Bulevardi 10 A
00120 HELSINKI
Puhelin: 010 236 10
Faksi: 010 236 5050

Mandatum Omaisuudenhoito Oy

Bulevardi 10 A
00120 HELSINKI
Puhelin: 010 236 10
Faksi: 010 236 5355

Sampo Liikekiinteistöt Oy

Käyntiosoite:
Unioninkatu 22, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 09-654 346

Sampo Luotto Oyj

Käyntiosoite:
Unioninkatu 22, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 09-654 346

Mandatum & Co Oy

Käyntiosoite:
Eteläesplanadi 8, Helsinki
Postiosoite:
PL 95, 00131 HELSINKI
Puhelin: 010 236 5450
Faksi: 09 - 177 977

Mandatum Pankkiiriliike Oy

Käyntiosoite:
Eteläesplanadi 8, Helsinki
Postiosoite:
PL 66, 00131 HELSINKI
Puhelin: 010 236 10
Faksi: 09 - 651 086

Mandatum Yksityispankki

Käyntiosoite:
Bulevardi 10, Helsinki
Postiosoite: PL 152, 00121 HELSINKI
Puhelin: 010 236 10
Faksi: 010 236 5099

PSW Kiinteistömaailma Oy

Annankatu 25, 00100 HELSINKI
Puhelin: 09 - 612 2150
Faksi: 09 - 6122 1530

Osakkuus- ja yhteistyöyhtiöt

If-vahinkovakuutus konserni:

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy

Käyntiosoite:
Aleksanterinkatu 11, Helsinki
Postiosoite: 00025 IF
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 010 514 4028

If Teollisuusvakuutus Oy

Käyntiosoite:
Vattuniemenkuja 8 A, Helsinki
Postiosoite: 00025 IF
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 010 514 5232

Pääkonttori:

If Skadeförsäkring Holding AB (publ)

Käyntiosoite:
Barks väg 15
S-10350 Solna
Postiosoite:
S-10680 Stockholm
Puhelin +46 8 788 2000
Internet www.if.se

Muut

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva

Käyntiosoite:
Bulevardi 56, Helsinki
Postiosoite:
00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 311
Faksi: 010 514 7454.

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö

Varma-Sampo

Käyntiosoite:
Annankatu 18, Helsinki
Postiosoite:
PL 1, 00098 VARMA-SAMPO
Puhelin: 010 515 13
Faksi: 010 514 4752

Finanssi-Sampo Oy

Käyntiosoite:
Bulevardi 10 A, Helsinki
Postiosoite:
PL 1393, 00075 SAMPO
Puhelin: 010 515 10
Faksi: 010 514 4069

Ulkomailla

Sampo Latviassa

AAS Sampo Dziviba

Merkela Street 1, 3rd floor,
LV-1050 Riga, Latvia
Puhelin: +371 750 3333
Faksi: +371 750 3555

Sampo Liettuassa

Sampo Gyvybes Draudimas

Geležinio Vilko g. 18a, LT-2004 Vilnius,
Lithuania
Puhelin: +370 2 209 390
Faksi: +370 2 209 380

UAB Sampo bankas

Geležinio Vilko g. 18a, LT-2004 Vilnius,
Lithuania
Puhelin: +370 2 209 400
Faksi: +370 2 209 409

Sampo Puolassa

Sampo Towarzystwo Ubezpieczen na

Zycie S.A.

ul. Domaniewska 41, 6th floor,
PL-02-672 Warsaw, Poland
Puhelin: +48 22 541 0000
Faksi: +48 22 541 0001

Sampo Powszechne Towarzystwo

Emerytalne S.A.

ul. Domaniewska 41, 6th floor,
PL-02-672 Warsaw, Poland
Puhelin: +48 22 541 0000
Faksi: +48 22 541 0001

Sampo Virossa

AS Sampo Elukindlustus

Narva mnt. 11, EE-15015 Tallinn,
Estonia
Puhelin: +372 6 302 300
Faksi: +372 6 302 299

AS Sampo Pank

Narva mnt. 11, EE-15015 Tallinn,
Estonia
Puhelin: +372 6 302 100
Faksi: +372 6 302 503

